ΚΑΛΗΜΕΡΑ

4/2020

Μαρία Αλωνεύτου - αγγειοπλάστης, Λευκωσία
Φώτο Pascale Bouzon

Η Καλημέρα εκδίδεται με την οικονομική υποστήριξη του Υπουργείου Πολιτισμού της Τσεχίας.
Tento časopis je vydáván za finanční podpory Ministerstva Kultury ČR.

Μαρία Αλωνεύτου

αγγειοπλάστης
Λευκωσία

Φώτο - Pascale Bouzon

EDITORIAL

Τελειώνουν οι διακοπές, ξεκινάμε το δεύτερο εξάμηνο του 2020. Ευχόμαστε όλα να πάνε καλύτερα και χωρίς την πανδημία. Την πρώτη βδομάδα του Σεπτέμβρη θα γίνει η εγγραφή των μαθητών μας για τα ελληνικά και τσέχικα μαθήματα στα γραφεία της Κοινότητας, θα συνεχίσουν οι πρόβες του χορευτικού και μαθήματα χορού κάθε Παρασκευή από 18:30 μέχρι 20:00 στο Σπίτι Εθνικών Μειονοτήτων, προετοιμαζόμαστε για τον εορτασμό της επετείου της 28ης Οκτωβρίου 1940 και από εκεί και πέρα θα παρακολουθούμε τις οδηγίες του Υπουργείου Υγείας σχετικά με εκδηλώσεις που μπορούμε και επιτρέπονται να οργανώσουμε.
Με τη χαλάρωση των μέτρων για τον κορονοϊό, επισκεφτήκαμε και συζητήσαμε με τους συμπατριώτες μας που έχουν εταιρίες, εστιατόρια στην Πράγα. Ευχόμαστε οι δουλειές τους να πάνε καλύτερα από τώρα και πέρα.
Στο τεύχος αυτό θα διαβάσετε αρκετές ενδιαφέρουσες συνεντεύξεις: Με τον συμπατριώτη μας Αλέξη Κατακαλίδη, εκπαιδευτικό, ο οποίος πήρε το τρίτο βραβείο ως καλύτερος εκπαιδευτικός στην Τσεχία, συγχαρητήρια Αλέξη, είμαστε υπερήφανοι για σένα! Επίσης, επισκεφτήκαμε το εστιατόριο «Φίλεμα» και συνομιλήσαμε με τον Ιωάννη Ζαβαλιάνη, ο οποίος μαζί με τον Γιώργο Ζαβαλιάνη μας προσφέρουν ακόμα ένα εστιατόριο με γνήσιο ελληνικό φαγητό και γνήσια ελληνική ατμόσφαιρα. Ο Γιάννης έχει και το υπέροχο ζαχαροπλαστείο στην Πράγα 5, το οποίο με τα μέτρα για τον κορονοϊό φαίνεται να δούλεψε πολύ καλά και χαιρόμαστε. Ναι, το γλυκό βοηθάει τη μείωση του άγχους… Από την Λευκωσία, η Μαρία Αλωνεύτου μας μιλάει για την αγγειοπλαστική στην Κύπρο. Ο Κώστας Μαρίτσας από τη Σιλίστρα της Βουλγαρίας μας μιλάει για το έργο του ως μεταφραστής ελληνικής και βουλγαρικής ποίησης και γενικά για το έργο του ως εκδότης και μεταφραστής. Σας παρουσιάζουμε και μερικές αναδημοσιεύσεις για την Ελλάδα. Στη στήλη «Στη μνήμη αγωνιστών», αφιερώνουμε κείμενα για τη ζωή και το έργο αξιόλογων ανθρώπων που «έφυγαν» από τη ζωή τους τελευταίους μήνες. Οι περισσότεροι ήταν αναγνώστες του περιοδικού μας.

Ευχαριστούμε τον συμπατριώτη μας Στέλιο Χριστόδουλο από το Roznov pod Radhostem, Τσεχία για την προσφορά των 300 κορωνών στο περιοδικό μας.
Επίσης, ευχαριστούμε την Άννα Κεφαλέλη από τη Θεσσαλονίκη για την προσφορά των 50 ευρώ στο περιοδικό μας.

Καλή ανάγνωση και καλή δύναμη! (ΤΖΗ)

Περιοδική έκδοση της ΕΚ Πράγας

Εκδότης / Vydavatel:
Ελληνική Κοινότητα Πράγας / Řecká obec Praha

Σύνταξη / Redakční rada:
Tassula Zissaki-Healey, Kiki Kirezi, Michalis Laso, K. Bošková

Αλληλογραφία / Korespondence:
Řecká obec, Vocelova 3, 120 00 Praha 2

facebook/Ελληνική-Κοινότητα-στην-Πραγα

E-mail:
reckaobec@gmail.com (ΕΚ Πράγας)

Web:
http://www.ropraha.eu

Λογαριασμός ΕΚ Πράγας
Česká spořitelna, Praha 1,
č.ú.: 1928830399/0800

Εκτύπωση / Tisk:
GRAFIKSHOP
Bubenská 1477/1, 170 00 Praha 7

Συνδρομή

Beneficiary:
Řecká obec Praha, Vocelova 3, 120 00 Praha 2, Prague - Czech Republic

Beneficiary Bank:
Česká Spořitelna a.s., Pobočka Praha 1, Václavské nám. 16, 110 00 Praha 1, Prague - Czech Republic
IBAN: CZ80 0800 0000 0019 2883 0399
BIC (SWIFT): GIBACZPX

13 ΙΟΥΝΗ

Η Στέλλα Παπουτσίδου αποφοίτησε αυτή τη μέρα από το Christian International School of Prague στην επίσημη τελετή του σχολείου της. Ευτυχισμένα παιδιά, γεμάτα ενθουσιασμό, αισιοδοξία, όνειρα. Γονείς και φίλοι παραβρεθήκαμε για να χαιρετήσουμε τη Στέλλα μας! Συγχαρητήρια στους γονείς της, τη Κική Κυρέζη και τον Δημήτρη Παπουτσίδη (μέλη της ΕΚ Πράγας) και στον αδερφό Αλέξανδρο, ο οποίος αποφοίτησε πέρυσι από το ίδιο σχολείο και συνέχισε στο Πολυτεχνείο στην Πράγα. Η Στέλλα μας είπε ότι το επόμενο βήμα είναι το Πανεπιστήμιο της Νέας Υόρκης στην Πράγα (UNYP), όπου θα σπουδάσει ψυχολογία. Καλή σταδιοδρομία, Στέλλα και να πραγματοποιηθούν όλα τα όνειρά σου.

18 ΙΟΥΝΗ

Η τελευταία πρόβα της χορωδίας με το μαέστρο Πάρη Οβελίδη, στην οποία βοήθησε και η Κατερίνα Ασφούρα. Ένα πουλάκι που συχνά κρυφακούει (μάλλον θέλει δε θέλει ακούει αφού είναι στη ρεσεψιόν!) τις πρόβες της χορωδίας μας, μας ενημέρωσε με χαρά ότι ήταν σκέτη απόλαυση αυτή τη φορά να ακούσει τη χορωδία να τραγουδάει. Καλή συνέχεια και καλή δύναμη στα μέλη που με συνέπεια και αγάπη πηγαίνουν στις πρόβες. Και πριν να ξεκινήσετε και πάλι το Σεπτέμβρη, σας ευχόμαστε καλές διακοπές!

Μερικά από τα μέλη της χορωδίας με τον Πάρη και την Κατερίνα

25 ΙΟΥΝΗ

Τέλος της 'σχολικής χρονιάς' των ελληνικών και τσεχικών μαθημάτων, τα οποία προσφέρει η Ελληνική Κοινότητα Πράγας. Γιορτάσαμε μαθητές, δασκάλες και τα μέλη της χορωδίας όλοι μαζί! Καλές διακοπές!!!!!! Ευχαριστούμε τις δασκάλες μας Κατερίνα Σπάλα, Έλλη Αλωνεύτου, Νικολέτα Σπάλα, Ελεάνα Τερζάκη, τον Κώστα Τσίβο όπως και τον μαέστρο της χορωδίας Πάρη Οβελίδη! Και ξεκινάμε με υγεία και χαρά το Σεπτέμβρη και πάλι...

ΙΟΥΛΗ

Μετά από μήνες και πάλι στο 'σεργιάνι'… Μια βόλτα να χαιρετίσουμε τους αγαπημένους μας χορηγούς, μετά τη χαλάρωση των μέτρων για τον κορονοϊό. Σε όλους ευχόμαστε καλές δουλειές, καλή συνέχεια, καλή δύναμη! Υποστηρίζουμε όλους τους Έλληνες και Ελληνίδες επιχειρηματίες στην Πράγα! Υποστηρίζουμε τα ελληνικά προϊόντα…
Χαιρετήσαμε τους καλούς μας φίλους στον Όλυμπο, στο Da Capo …

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΕΙΣ ΜΕ ΣΥΜΠΑΤΡΙΩΤΕΣ ΜΑΣ...

Τις συνεντεύξεις επιμελήθηκε η Τασούλα Ζησάκη-Healey

ΣΥΝΟΜΙΛΙΑ ΜΕ ΤΟΝ ΑΛΕΞΗ ΚΑΤΑΚΑΛΙΔΗ, ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΣ, ΠΡΑΓΑ

«Το όνειρο μου ήταν να ταξιδεύω και να γίνω δάσκαλος…»

Σήμερα σας παρουσιάζουμε ένα αξιόλογο άτομο, μέλος της Ελληνικής Κοινότητας Πράγας. Ο Αλέξης Κατακαλίδης είναι ένας υπέροχος νέος, ο οποίος γεννήθηκε από Έλληνα πατέρα και Τσέχα μητέρα. Είναι απόγονος ελλήνων πολιτικών προσφύγων, οι οποίοι αναγκάστηκαν να εγκαταλείψουν την πατρίδα τους Ελλάδα με τα γεγονότα του Ελληνικού Εμφυλίου Πολέμου (1946-1949). Ο πατέρας του γεννήθηκε στη Νότια Πέλλας όπου είχαν εγκατασταθεί οι γονείς του πατέρα του με την ανταλλαγή πληθυσμών μετά τη Μικρασιάτικη Καταστροφή, το 1922. Η γιαγιά του Ελένη Θεοδωρίδου ήταν από την περιοχή του Καρς. Ο πατέρας του, Νίκος Κατακαλίδης γεννήθηκε στην Νότια και μεταφέρθηκε στην Τσεχοσλοβακία όταν έπρεπε να σωθούν τα παιδιά από τις εμπόλεμες περιοχές και τη λαίλαπα του πολέμου. Ο Αλέξης γεννήθηκε το 1988 στην Πράγα. Έχει άλλα τρία αδέρφια και αυτός είναι ο μικρότερος. Μετά την αποφοίτησή του από το Λύκειο, αποφάσισε να σπουδάσει στο Πανεπιστήμιο του Καρόλου της Πράγας, αγγλική και γαλλική γλώσσα στο τμήμα Παιδαγωγικής. Έμαθε όχι μόνο αγγλικά και γαλλικά, αλλά μιλάει ισπανικά, πορτογαλικά, ιταλικά, λίγα ρωσικά και σίγουρα ελληνικά και τσέχικα. Γιατί ξένες γλώσσες; Διότι το όνειρο του ήταν να ταξιδεύει και να γίνει δάσκαλος. Και μέχρι σήμερα δε λυπήθηκε για αυτή την επιλογή του. Ακόμα από το πρώτο έτος της φοίτησής του, έγινε μέλος-εθελοντής στην οργάνωση «Άνθρωπος σε ανάγκη». Έτσι, πήρε υπό την 'προστασία' του ένα αγόρι και του δίδασκε κάθε εβδομάδα από δύο ώρες αγγλικά, τσεχικά, μαθηματικά… Και έτσι γεννήθηκε και το πάθος του να γίνει ένας καλός δάσκαλος…

ΑΚ: Στο τρίτο έτος των σπουδών μου πήγα για ένα χρόνο στη Γαλλία με το Πρόγραμμα «ERASMUS», όπου όχι μόνο κατάφερα να βελτιώσω τα γαλλικά μου, αλλά και να συνεχίσω την εθελοντική μου προσφορά σε παιδιά από φτωχές οικογένειες. Δίδασκα ένα αγόρι από την Αλγερία. Μετά τη Γαλλία επέστρεψα στην Πράγα και αποφοίτησα με Bachelor την ακαδημαϊκή χρονιά 2010/2011.

Το επόμενο βήμα ήταν να βελτιώσω και τελειοποιήσω τα αγγλικά μου. Έτσι, πήγα στην Αγγλία, στο Lincolnshire με υποτροφία του Προγράμματος Comenius, το οποίο μου έδωσε τη δυνατότητα να διδάσκω γαλλικά και τσέχικα σε Βρετανούς μαθητές σ' ένα υπέροχο 400 ετών γυμνάσιο και λύκειο. Πρέπει να παραδεχτώ ότι ήμουν πάρα πολύ εντυπωσιασμένος από την ποιότητα της διδασκαλίας σ' αυτό το σχολείο. Προσπάθησα κι εγώ να είμαι καλός δάσκαλος διότι πιστεύω ότι σαν καλός δάσκαλος θα μπορέσω να κάνω καλύτερη δουλειά με τα παιδιά. Μετά από ένα χρόνο έκανα αίτηση και πήγα με το Πρόγραμμα Διδασκαλίας με υποτροφία στο Newcastle, μία περιοχή της Βόρειας Αγγλίας όπου τα γαλλικά δεν ήταν και η πιο αγαπημένη γλώσσα. Ήταν η πιο δύσκολη χρονιά στη ζωή μου διότι ήθελα αρκετό χρόνο για την προετοιμασία των μαθημάτων και οι μαθητές μου ήταν αρκετά δύσκολοι σχετικά με την αγωγή τους και πειθαρχία. Από εκεί, βρήκα δουλειά στο Λονδίνο, στο Woolwich, μια άλλη αρκετά υποβαθμισμένη κοινωνικά και οικονομικά περιοχή. Σ' αυτό το σχολείο, ο αριθμός των παιδιών από φτωχές οικογένειες, τα οποία είχαν δικαίωμα για δωρεάν σχολικό φαγητό είχε φτάσει στα 25%, εάν φανταστεί κανείς ότι ο μέσος όρος στην Αγγλία ήταν 13%. Και δεν ήταν εύκολο να τους διδάσκω γαλλικά και ισπανικά όταν δεν υπήρχε ούτε ενδιαφέρον για μάθηση, ούτε πειθαρχεία. Μετά από δύο χρόνια στο Λονδίνο, ήταν καιρός να επιστρέψω στην Τσεχία διότι κατάλαβα ότι για μένα το σχολικό περιβάλλον θα ήταν πολύ καλύτερο στην Τσεχία και εγώ ο ίδιος θα μπορούσα καλύτερα να δουλέψω και να συνεργαστώ με τους τσέχους νέους.. Αλλά για να μπορέσω να διδάσκω νόμιμα σε τσέχικα σχολεία χρειαζόμουνα να έχω Master και γι' αυτό αποφάσισα να συνεχίσω τις σπουδές μου σε ένα καλό πανεπιστήμιο. Επέλεξα το Πανεπιστήμιο του Εδιμβούργου στη Σκοτία.

Κ: Και πότε αποφάσισες να επιστρέψεις στην Τσεχία;

ΑΚ: Μετά τις σπουδές μου στο Εδιμβούργο. Ήθελα να είμαι χρήσιμος ως καθηγητής σε Πανεπιστήμιο, να εκπαιδεύω εκπαιδευτικούς μετά από την πολύ θετική εμπειρία που απόχτησα στο Ηνωμένο Βασίλειο, όπου κατά τη γνώμη μου, η επιστήμη της παιδαγωγικής είναι πολύ αναπτυγμένη. Και γι' αυτό αποφάσισα ότι θα ήταν καλά πρώτα να ξεκινήσω από το Βασικό σχολείο στην Τσεχία. Πήγα σε ένα σχολείο όπου δίδασκα παιδιά από 8 μέχρι 15 ετών. Ήταν μια φανταστική χρονιά! Μπορεί να μην ήταν οικονομικά καλή, αλλά ήταν οπωσδήποτε ηθικά πολύ ικανοποιητική. Τον επόμενο χρόνο ξεκίνησα να δουλεύω σε ιδιωτικό σχολείο και σε λίγο χρονικό διάστημα με διόρισαν και ως Διευθυντή του σχολείου, ήμουν ο πιο νέος διευθυντής στην Τσεχία. Στην αρχή ήμουν πολύ ενθουσιασμένος διότι πίστευα ότι θα μπορέσω να δοκιμάσω και να πραγματοποιήσω καινούργιες μεθόδους και καινοτομίες, να δημιουργήσω ένα τέτοιο σχολείο στο οποίο εγώ ο ίδιος θα ήθελα να στείλω τα παιδιά μου. Υπήρχαν και δύσκολες στιγμές όταν εγώ προσπαθούσα να κάνω τη δουλειά μου σωστά, αλλά οι ιδιώτες του σχολείου δεν συμφωνούσαν με μένα σχετικά με το πώς πρέπει να λειτουργεί αυτό το σχολείο. Είχα την εντύπωση ότι δεν και πολύ εκτιμούσαν τη δουλειά μου. Κι έτσι έφυγα από αυτό το σχολείο.

Και σήμερα δουλεύω σε δύο δουλειές

– είμαι δάσκαλος σε Λύκειο, στο οποίο διδάσκω αγγλικά και ισπανικά και διδάσκω και στο Πρόγραμμα «Ucitel nazivo», το οποίο χρηματοδοτείται από το ίδρυμα της τράπεζας Τσέσκα Σπορζίτελνα. Με λίγα λόγια εκπαιδεύουμε δασκάλους, όχι μόνο θεωρητικά, αλλά περισσότερο πρακτικά. Η κεντρική ιδέα αυτού του προγράμματος είναι ο δάσκαλος να μην διδάσκει μόνο, αλλά και να έχει πάντα υπόψη του γιατί οι μαθητές αντιδρούν με τον τρόπο που αντιδρούν. Είναι ένα αρκετά καλό πρόγραμμα, το οποίο δίνει την ευκαιρία στους μελλοντικούς δασκάλους και ακόμα σε επαγγελματίες δασκάλους που θέλουν να βελτιωθούν, να συγκεντρώσουν την προσοχή τους περισσότερο στους μαθητές και το πώς και γιατί οι μαθητές έχουν αυτή ή την άλλη συμπεριφορά. Με λίγα λόγια, ο μαθητής πρέπει να είναι πάντα το κέντρο της διδασκαλίας.

Κ: Βλέπω ότι αυτό που κάνεις, το κάνεις με πολλή αγάπη και ενδιαφέρον και δεν εκπλήττομε που πήρες και το τρίτο βραβείο ως ο τρίτος καλύτερος δάσκαλος στην Τσεχία.

ΑΚ: Ναι, αυτό έγινε μετά από διαγωνισμό στο Πρόγραμμα «Παγκόσμια Πρακτική Εκπαιδευτικών». Η διαδικασία έχει κάμποσους γύρους, πρώτα πρέπει κάποιος να σε υποδείξει, στη δική μου περίπτωση ήταν μερικοί μαθητές μου. Μετά ετοιμάζεις ένα χαρτοφυλάκιο στο οποίο βρίσκονται εκθέσεις της δικής σου φιλοσοφίας της διδασκαλίας, της επαγγελματικής κατάρτισή σου, κλπ. Μετά περνάς κάμποσους γύρους ως που να παρουσιαστείς σε μια επιτροπή αρμοδίων (διευθυντές σχολείων, δάσκαλοι, καθηγητές, από διάφορους κλάδους) και μετά να φτάσεις στον 'τελικό'. Μετά τη βράβευσή μου θα μπορούσα να συνεχίσω για να συμμετέχω και στον παγκόσμιο γύρο, αλλά αποφάσισα να μην πάω διότι θέλει πολλά χαρτιά και γενικά είναι μεγάλη γραφειοκρατία.

Κ: Χάρηκες που πήρες το βραβείο;

ΑΚ: Σίγουρα, χάρηκα αλλά δεν παύω να έχω μικτά συναισθήματα διότι πώς μπορείς να αποφασίσεις ποιος είναι καλός δάσκαλος, οι δάσκαλοι του δημοτικού διαφέρουν πολύ από τους δασκάλους των άλλων βαθμίδων. Υπάρχουν αρκετά ερωτήματα. Εγώ γνωρίζω ότι υπάρχουν πολλοί δάσκαλοι οι οποίοι είναι πολύ καλοί αλλά κανένας δεν έχει ακούσει γι' αυτούς. Ναι, αισθάνομαι ικανοποιημένος ότι βραβεύτηκα για τη δουλειά που κάνω διότι η δική μας δουλειά δεν είναι εύκολη. Δεν έχουμε Κυριακές για να ξεκουραστούμε εμείς. Η Κυριακή για μας είναι να διορθώνουμε εκθέσεις, να προετοιμάζουμε τα μαθήματά μας για την επόμενη εβδομάδα, διότι έχουμε πάρα πολλές υποχρεώσεις μέσα στην εβδομάδα και δεν έχουμε χρόνο για προετοιμασίες κλπ.

Κ: Αλέξη, θα ήθελα να περάσουμε σε ένα άλλο θέμα. Είσαι από μικτή οικογένεια και θέλω να σε ρωτήσω εσύ ο ίδιος, πώς αισθάνεσαι Έλληνας ή Τσέχος ή και τα δύο…

ΑΚ: Εγώ αισθάνομαι πολύ, μα πάρα πολύ τυχερός ότι ανήκω συνάμα σε δύο διαφορετικούς πολιτισμούς. Ας μιλήσω πρώτα για την ελληνική μου ταυτότητα πρώτα. Θυμάμαι όταν κάτι ρωτούσα τον πατέρα μου, αυτός πάντα μου έλεγε να πάω και να το ψάξω στα βιβλία. Όπως και ο Αριστοτέλης μας λέει ότι σοφός δεν είναι ο άνθρωπος που τα ξέρει όλα, αλλά αυτός που ξέρει πού να βρει αυτό που δεν ξέρει. Θα πω κάτι και μπορεί να είναι και λίγο ιδεαλιστικό: Όταν εγώ σκέφτομαι την Ελλάδα, εγώ σκέφτομαι για φιλοσοφία, αρχαία ιστορία. Αυτό το έμαθα από τον πατέρα μου. Από μικρός μου άρεσε να διαβάζω Πλάτωνα και τους έλληνες φιλόσοφους. Αυτά τα βιβλία ήταν πάντα στο γραφείο μου και ο πατέρας μου έφερνε κι άλλα. Τελευταία διάβασα το βιβλίο «Άγιος Αυγουστίνος», από το οποίο έμαθα ότι ο άνθρωπος πρέπει να αφιερώσει τη ζωή του στη γνώση, η γνώση είναι δύναμη, και στο δρόμο αυτό για να βρεις την αλήθεια, πρέπει πάντα να κάνεις ερωτήσεις… Αυτό έμαθα εγώ από τον ελληνικό μου πολιτισμό.

Το δεύτερο που μου έδωσε ο ελληνικός πολιτισμός είναι το πόσο βασικό είναι να κρατάς στενές και καλές σχέσεις με την οικογένειά σου. Εμείς πηγαίναμε στην Ελλάδα, στη Θεσσαλονίκη κάθε χρόνο. Εκεί βρίσκονται οι δύο αδερφές του πατέρα μου όπως και οι γονείς του όταν ζούσαν, οι οποίοι επαναπατρισθήκαν από την Τσεχοσλοβακία. Μαζί τους αισθάνομαι το πόσο πρέπει κανείς να κρατάει αυτή την οικογενειακή σχέση. Για μένα οι καλύτεροι μου φίλοι είναι τα αδέρφια μου, οι γονείς μου. Τους εκτιμώ πολύ και ποτέ δεν τους βλέπω ότι είναι κάτι το δεδομένο.

Και τώρα για το άλλο μισό της ταυτότητάς μου, το τσέχικο. Η μάνα μου είναι Τσέχα. Τα πρώτα λόγια που άκουσα και οι πρώτες μου λέξεις ήταν στα τσέχικα. Τα τσέχικα είναι η γλώσσα που μιλώ καλύτερα, είναι η μητρική μου γλώσσα. Επίσης, μεγάλωσα και διαπαιδαγωγήθηκα με αξίες τις οποίες αποδίδω στην τσεχική μου καταγωγή. Παραδείγματος χάρη, η μητέρα μας, μας έμαθε να σεβόμαστε το περιβάλλον, να είμαστε πάντα κόσμιοι, να είμαστε πάντα στην ώρα μας… Επίσης, η μάνα μας ήταν αυτή που επέμενε να συνεχίσουμε τις σπουδές μας σε πανεπιστήμια. Με λίγα λόγια, νομίζω ότι προσπάθησα να πάρω ότι το πολύτιμό έχουν οι δύο πολιτισμοί.

Κ: Και πώς έμαθες ελληνικά;

Ακόμα όταν ήμασταν μικροί ο παππούς και ο πατέρας μου ήθελαν να μάθουμε ελληνικά, αλλά ποτέ δεν επέμεναν όταν εμείς δεν δείχναμε ενδιαφέρον εάν και κάθε μέρα μας έλεγαν τι έδωσε η Ελλάδα στον κόσμο. Ήμουν 17 ή 18 χρονών, όταν μια μέρα ένα κορίτσι μου μίλησε στα ελληνικά κι εγώ δεν την καταλάβαινα καλά διότι τότε ακόμα τα ελληνικά μου ήταν λίγα. Με κάλεσε να πάμε μαζί στο χορευτικό συγκρότημα της Ελληνικής Κοινότητας Πράγας, το οποίο από τότε κάνει πρόβες κάθε Παρασκευή. Και από τότε είμαι μέλος αυτού του συγκροτήματος. Για μένα κάθε Παρασκευή έγινε σαν ένα ψυχολογικό σεάνς (séance): ακούω καλή μουσική, χορεύουμε, βλέπω μόνο γελαστά πρόσωπα, μετά πηγαίνουμε για κανένα ποτηράκι, συζητάμε, είμαι με ομοϊδεάτες ανθρώπους, με τους οποίους αισθάνομαι αυτό που είμαι χωρίς προσποιήσεις. Γι αυτό τους αγαπώ πάρα πολύ, τον Μιχάλη, την Κατερίνα, τη Μαρία, την Σοφία, την Έλλη, όλους.

Κι έτσι όταν ήμουν 17-18 χρονών, συνειδητοποίησα ότι το όνομα μου είναι Κατακαλίδης, είναι ελληνικό και τελικά θα πρέπει να ικανοποιήσω τη θέληση

του παππού μου να μάθω ελληνικά. Και έμαθα. Έκανα ένα χρόνο μαθήματα με την πολύ καλή δασκάλα Γεωργία Ζέρβα και γρήγορα προχώρησα αρκετά. Όλοι στο σχολείο που μάθαινα γαλλικά λέγανε το πόσο όμορφα ακούγονται τα γαλλικά. Εγώ, από την άλλη, ερωτεύτηκα τη μελωδία της ελληνικής γλώσσας. Για μένα είναι μία αρχοντική γλώσσα. Κι έτσι αποφάσισα να βελτιώσω τα ελληνικά μου και τα βελτίωσα, όχι μόνο προφορικά αλλά επίσης έμαθα να διαβάζω και να γράφω. Δεν σταμάτησα με τα μαθήματα εδώ στην Τσεχία, πήγα και σε εντατικά μαθήματα ένα καλοκαίρι στο Πανεπιστήμιο της Θεσσαλονίκης όπου όλη μέρα μιλούσαμε ελληνικά. Μετά πήγα και δούλεψα σαν σερβιτόρος στην Κρήτη για δύο μήνες και εκεί δυσκολεύτηκα αρκετά να τους καταλαβαίνω, αλλά τελικά τα κατάφερα.

Κ: Εδώ και χρόνια είσαι μέλος του χορευτικού συγκροτήματος «Ακρόπολις» της ΕΚ Πράγας. Πηγαίνεις στις πρόβες, παίρνεις μέρος στους εορτασμούς των επετείων μας. Πώς τι βλέπεις εσύ την Κοινότητα;

ΑΚ: Ειλικρινά, δεν μπορώ να πω ότι γνωρίζω καλά την κοινότητα, δηλαδή τα μέλη της και πολλές από τις εκδηλώσεις της. Για μένα η Κοινότητα είναι το χορευτικό της. Στις γιορτές μας συναντώ και άλλους συμπατριώτες. Και μέσω του πατέρα μου που γνωρίζει αρκετούς, τους γνωρίζω κι εγώ. Επίσης, ξεφυλλίζω και το περιοδικό «Καλημέρα», περισσότερο διαβάζω για τις εκδηλώσεις από τις οποίες εγώ απουσίαζα, βλέπω τις φωτογραφίες του χορευτικού, διαβάζω τις συνεντεύξεις και κείμενα που αφορούν την ιστορία μας. Είναι αλήθεια, ότι εγώ 'ξανασυνδέθηκα' με την ελληνική μου ταυτότητα μέσω αυτής της Κοινότητας. Έμαθα πολλά για το δικό μας φολκλόρ που συνδέεται με τους δημοτικούς μας χορούς. Επίσης, είμαι τυχερός που συναντώ και αρκετούς νέους που έχουν έρθει για εργασία εδώ τα τελευταία χρόνια είτε για εργασία είτε για να σπουδάσουν, όπως είναι ο Πάρης Οβελίδης, που είναι μέλος του χορευτικού μας και η Ελεάνα Τερζάκη, επίσης μέλος του χορευτικού μας και η δασκάλα των μικρών μας μαθητών. Αυτές οι συναντήσεις εμπλουτίζουν περισσότερο τις εμπειρίες μου. Πρέπει να πω ότι εκτιμώ πάρα πολύ τους ανθρώπους, αυτούς τους εθελοντές, που κάνουν προσπάθεια να κρατήσουν αυτή την Κοινότητα ζωντανή. Εσείς, τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου είσαστε όλοι εθελοντές και δεν τσιγκουνεύεστε το χρόνο και τις δυνάμεις σας για το καλό της Κοινότητας. Θα ήταν καλό να μπορέσουμε να τραβήξουμε και όλους αυτούς τους Έλληνες που για τώρα αδιαφορούν για τα δρώμενα της Κοινότητας. Σαν ένα παράδειγμα, μπορώ να δώσω τους αδερφούς μου, κανένας από αυτούς δεν έχει δείξει ενδιαφέρον για την Κοινότητα. Θα ήταν καλά όλοι αυτοί που λείπουν από τις εκδηλώσεις της Κοινότητας, να έρθουν και να εμπλουτίσουν τις γνώσεις τους και από τη δική μας κουλτούρα.

Κ: Ποιο είναι το μήνυμά σου για τους Έλληνες στην Πράγα;

ΑΚ: Ένα μήνυμα έχω μόνο: Εάν είσαι Έλληνας, έχεις ελληνικές ρίζες, είτε απλώς σε ενδιαφέρει να μάθεις για τον ελληνικό πολιτισμό και μέχρι τώρα δεν ήρθες κοντά μας, δεν είσαι σε επαφή με την Κοινότητά μας, έλα να δεις, έλα να μάθεις ποιοι είμαστε. Δώσε και τη δική σου συμμετοχή με ότι μπορείς, έλα στις εκδηλώσεις μας.

ΜΑΡΙΑ ΑΛΩΝΕΥΤΟΥ, ΚΑΘΗΓΗΤΡΙΑ-ΑΓΓΕΙΟΠΛΑΣΤΗΣ, ΛΕΥΚΩΣΙΑ, ΚΥΠΡΟΥ «ΧΩΜΑ ΚΑΙ ΝΕΡΟ»...

(Φωτογράφος Pascale Bouzon)

Κ: Μαρία, πες κάτι για τον εαυτό σου, πού γεννήθηκες, πού μένεις, πού σπούδασες;

Μ: Γεννήθηκα στη Λευκωσία της Κύπρου όπου ζω και εργάζομαι. Αποφοίτησα από το Τμήμα Εικαστικών και Εφαρμοσμένων Τεχνών του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης με δάσκαλο τον Γιώργο Τσακίρη.

Κ: Και με τι ασχολείσαι σήμερα;

Μ: Από το 2015 μαζί με τον συνεργάτη μου Μιχάλη Πάρπα, διατηρούμε το εργαστήριο «Χώμα και Νερό Αγγειοπλαστική Τέχνη» που βρίσκεται στον παλιό Στρόβολο στη Λευκωσία.

Εκεί δουλεύω καθημερινά και παράλληλα παραδίδω μαθήματα κεραμικής σε παιδιά και ενήλικες.

Κ: Πώς σε κέρδισε η κεραμική αγγειοπλαστική τέχνη;

Μ: Οι γονείς μου έχουν κατάστημα στην Λευκωσία με είδη αγγειοπλαστικής-κεραμικής καθημερινής χρήσης, με τη μεγαλύτερη ποικιλία από αυτά να προέρχεται από Κύπριους αγγειοπλάστες. Από μικρή θυμάμαι να επισκεπτόμαστε τα παραδοσιακά εργαστήρια των αγγειοπλαστών, όπου είχα την ευκαιρία να παρακολουθώ μέρος της διαδικασίας

κατασκευής των πήλινων αντικειμένων, κάτι που με μάγεψε από την πρώτη στιγμή.

Κ: Μας είπες πως σπούδασες εικαστικά στην Θεσσαλονίκη. Πότε πήρες την απόφαση να ασχοληθείς επαγγελματικά με αυτή την αδελφική της εικαστικής; Πώς αλληλοεπηρεάζονται οι δυο τέχνες;

Μ: Αν και αποφοίτησα από εργαστήριο Ζωγραφικής, ήθελα να εξερευνήσω υλικά πέραν της δισδιάστατης επιφάνειας κάτι που έκανα και κατά την διάρκεια των σπουδών μου. Με την επιστροφή μου στην Κύπρο ξεκίνησα να δουλεύω με τον πηλό για τη δημιουργία χρηστικών και γλυπτικών αντικειμένων. Όταν συναντήθηκαν οι δρόμοι μας με τον συνεργάτη μου αγγειοπλάστη Μιχάλη Πάρπα και ανοίξαμε το εργαστήριο μας, άρχισα να μαθαίνω να δουλεύω και τον τροχό της αγγειοπλαστικής. Ο πηλός είναι ένα υλικό που σου δίνει απεριόριστες δυνατότητες για πειραματισμό και οι εφαρμογές του είναι πολλαπλές.

Κ: Ποιες είναι οι δυσκολίες που αντιμετωπίζεις σε σχέση με τον πηλό; Υπάρχουν συγκεκριμένες τεχνικές που ακολουθείς;

Μ: Η κεραμική τέχνη έχει κάποιους κανόνες που πρέπει να τους ακολουθήσεις για να έχεις ένα ακέραιο αποτέλεσμα. Οι επιλογές στα υλικά και στις τεχνικές είναι παρά πολλές, γι' αυτό πρέπει να γνωρίζεις το υλικό σου όσο καλύτερα γίνεται. Χρειάζεται υπομονή και προγραμματισμός από τη στιγμή που θα πάρεις την άμορφη μάζα πηλού στα χέρια σου για να δημιουργήσεις τη φόρμα που θα καταλήξει στον φούρνο κεραμικής (καμίνι) και θα γίνει κεραμικό. Πολύ συχνά, το αποτέλεσμα δεν είναι το επιθυμητό ενώ υπάρχει η πιθανότητα να συμβούν απρόσμενα ατυχήματα κατά τη διαδικασία ψησίματος των κεραμικών. Μαθαίνεις να μην δίνεις σημασία στις αποτυχίες και να βρίσκεις λύσεις. Είναι φορές που το αποτέλεσμα είναι καλύτερο των προσδοκιών μου. Η κεραμική είναι μια Τέχνη γεμάτη προκλήσεις και κινητήριος δύναμη για συνεχή μάθηση.

Κ: Γνωρίζουμε ότι όπως και σε όλο τον ελλαδικό χώρο, η Κύπρος έχει δυνατές παραδόσεις στην αγγειοπλαστική τέχνη ανά τους αιώνες. Μπορείς να μας συστήσεις την παράδοση στις διάφορες περιοχές της Κύπρου; Ποιες είναι οι Κύριες διαφορές;

Μ: Η Κύπρος έχει πλούσια ιστορία από προϊστορικών χρόνων στην αγγειοπλαστική τέχνη. Στα πιο πρόσφατα χρόνια, η αγγειοπλαστική παράδοση αναπτύχθηκε σε περιορισμένες περιοχές. Χαρακτηριστικά είναι τα κόκκινα πορώδη αγγεία από τον Κόρνο και το Φοινί που κατασκευάζονται, κυρίως, από γυναίκες τεχνίτριες. Μέχρι σήμερα, η κατασκευή είναι εξολοκλήρου χειροποίητη με κύριο εργαλείο, ένα χαμηλό αργόστροφο ποδοκίνητο τροχό. Χαρακτηριστικά

είναι και τα μεγάλα πιθάρια από κόκκινο πηλό, τα οποία χρησιμοποιούνταν για αποθήκευση κρασιού και φτιάχνονταν από τους άντρες φουνιώτες τεχνίτες, γνωστούς ως "πιθαράδες". Τέτοια πιθάρια μπορεί να βρει κανείς σε διάφορα μέρη της Κύπρου. Ξεχωριστή είναι και η αγγειοπλαστική με άσπρο πηλό από το Βαρώσι και τη Λάπηθο. Τα πήλινα αγγεία από την περιοχή της Λαπήθου, διαφέρουν ως προς την αλοιφή-γυάλισμα σε σχέση με τα πήλινα άλλων περιοχών που δεν έχουν αυτό το χαρακτηριστικό.

Κ: Πιστεύεις ότι η παραδοσιακή αγγειοπλαστική τέχνη εκτιμάται από τον κόσμο;

Μ: Ναι, θεωρώ ότι η παραδοσιακή αγγειοπλαστική τέχνη εκτιμάται από τον κόσμο. Αυτό ίσως και να μην είναι αρκετό για τη διατήρησή της. Τα τελευταία χρόνια, πολλοί νέοι, μαζί κι εγώ, άρχισαν να ασχολούνται με τη σύγχρονη κεραμική επαγγελματικά και είναι ιδιαίτερα ευχάριστο το γεγονός ότι υπάρχει γνήσιο ενδιαφέρον από τους κατοίκους της Κύπρου να γνωρίσουν αυτή την τέχνη.

Κ: Επισκέφτηκες ποτέ την Τσεχία; Πρόσεξες την παράδοση εδώ στην Τσεχία; Γνώρισες κάποιον συνάδελφο που παρομοίως ασχολείται με την κεραμική;

Ναι επισκέφτηκα αρκετές φορές την Τσεχία! Είναι μια χώρα πλούσια σε πολιτισμό σε πολλές μορφές των Τεχνών!

Μ: Συνάντησα αρκετές φορές τις, λεπτεπίλεπτα, διακοσμημένες πορσελάνες, αλλά και αρκετά πιο καθημερινά απλά χειροποίητα κεραμικά.

Κ: Και για να κλείσουμε, Μαρία, ένα μήνυμα για τους αναγνώστες μας…

Μ: Σε μια εποχή απαξίωσης της Τέχνης, τουλάχιστον σε Κύπρο και Ελλάδα, εύχομαι ο κάθε πολίτης της κάθε χώρας ξεχωριστά να αναζητήσει την αξία των Τεχνών και να κατανοήσει ότι η οποιαδήποτε ενασχόληση με τις Τέχνες δεν είναι μια διαδικασία για να περνά, απλά και μόνο, ο χρόνος μας δημιουργικά αλλά για πάρα πολλούς ανθρώπους είναι το επάγγελμά τους και η ανάγκη τους να το υπηρετούν. Τέλος, να ευχηθώ κάθε καλό και απέραντη υγεία σε όλους!

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ ΜΕ ΤΟΝ ΚΩΣΤΑ ΜΑΡΙΤΣΑ, ΣΙΛΙΣΤΡΑ, ΒΟΥΛΓΑΡΙΑ

Ηλεκτρολόγος-μηχανικός ΕΜΠ, Μάστερ Φιλοσοφίας Σόφιας, Μεταφραστής και εκδότης

Τον Κώστα Μαρίτσα τον γνώρισα μέσω του facebook. Αυτό που τράβηξε την προσοχή μου ήταν δύο ποιήματα, το ένα από τα βουλγάρικα στα ελληνικά και το άλλο, από τα ελληνικά στα βουλγάρικα. Με εντυπωσίασαν οι μεταφράσεις στις δύο γλώσσες, τις οποίες κι εγώ μιλώ αφού κι εγώ μεγάλωσα και σπούδασα στη Βουλγαρία. Συνδέθηκα με τον Κώστα πιστεύοντας ότι μάλλον θα γνωριζόμαστε από τα φοιτητικά μου χρόνια. Δεν έτυχε να γνωριστούμε τότε. Σήμερα, θέλω να τον γνωρίσουμε μέσω του περιοδικού μας διότι αξίζει να ξέρουμε ότι είναι σπουδαίο πράγμα να προσπαθείς 'ο άλλος' να μάθει κάτι για τη δική σου λογοτεχνία. Δυστυχώς, σήμερα στην Τσεχία δεν βλέπουμε μεταφράσεις των σπουδαίων Τσέχων στα ελληνικά ούτε και μεταφράσεις των σπουδαίων ελληνικών λογοτεχνών μας στα τσέχικα. Αυτό το διαπιστώσαμε όταν πριν μερικά χρόνια όταν πήραμε μία επιδότηση από το Σπίτι Εθνικών Μειονοτήτων για να αγοράσουμε βιβλία ελληνικής λογοτεχνίας μεταφρασμένη στα τσέχικα για τη βιβλιοθήκη του Σπιτιού μας. Δεν βρήκαμε ούτε ένα στα βιβλιοπωλεία της Πράγας!!!! Και γι' αυτό νομίζω είναι αξιόλογο το έργο του Κώστα Μαρίτσα. Ακολουθεί η ιστορία του Κώστα…

Κ: Κώστα, θα ήθελα να μάθω μερικά πράγματα για σένα και για τη ζωή σου ως παιδί μικτού γάμου, ο πατέρας σου ήταν Έλληνας πολιτικός πρόσφυγας στη Βουλγαρία και η μητέρα σου Βουλγάρα…

ΚΜ: Γεννήθηκα το 1957 στη Σόφια, Βουλγαρίας. Ο πατέρας μου, Δημήτριος Μαρίτσας, ήταν Έλληνας, πολιτικός πρόσφυγας. Στη Βουλγαρία ήρθε από τη Μακρόνησο, όπου ήταν κρατούμενος από το 1947 μέχρι το 1949 μαζί με πολλούς άλλους συντρόφους του κομμουνιστές. Η μητέρα μου, Τσφετάνα Μπόσεβα, ήταν Βουλγάρα, φιλόλογος βουλγαρικής και ρωσικής γλώσσας. Ο πατέρας μου ήταν τελειόφοιτος της Νομικής Σχολής Αθηνών, αλλά παράτησε τις εξετάσεις για να βγει στο βουνό και να πολεμήσει τους κατακτητές μέσα από τις γραμμές του ΕΛΑΣ και του ΚΚΕ, μετά τη Μακρόνησο βγήκε στο βουνό, στο ΔΣΕ. Υπηρέτησε στα τμήματα της 32ης Ταξιαρχίας της VII Μεραρχίας του ΔΣΕ. Όταν τελικά ήρθε στη Βουλγαρία, αποφοίτησε από τη Νομική Σχολή της Σόφιας και δούλεψε στη Βουλγάρικη Ακαδημία Επιστημών, όπου συμμετείχε στη συγγραφή του Βουλγαροελληνικού λεξικού το 1960. Παράλληλα ήταν αρχισυντάκτης της ελληνικής εφημερίδας των πολιτικών προσφύγων στη Βουλγαρία, «Λευτεριά» μαζί με τον Πάνο Καλλιδόπουλο. Το 1963/4 δίδαξε ελληνική γλώσσα σε κινέζους φοιτητές στο Πανεπιστήμιο της Σόφιας.

Κ: Πες μας το πώς έμαθες ελληνικά, το πώς αγάπησες την πατρίδα σου χωρίς ποτέ να την δεις όταν ήσουν παιδί…

ΚΜ: Ελληνικά έμαθα στο σπίτι. Ο πατέρας μου επέμενε να μιλάμε στο σπίτι μόνο ελληνικά• έτσι έμαθε και η μητέρα μου την ελληνική γλώσσα. Πήγαινα σε βουλγάρικο σχολείο και παράλληλα σε ελληνικό μια ή δύο φορές την εβδομάδα. Στο ελληνικό σχολείο μαθαίναμε Ιστορία, Γεωγραφία και Γλώσσα. Αλλά ο πατέρας μου ήταν αυτός, που με γαλούχισε με την Ελλάδα. Μου μίλαγε ελληνικά, μου έλεγε ιστορίες από το βουνό και τη Μακρόνησο για να με κοιμίσει, έβαζε την ελληνική σημαία στο ποδήλατό μου και στα πουλόβερ μου. Μου μίλαγε για τον Κολοκοτρώνη και τον Καραϊσκάκη σαν παραδείγματα. Ο πατέρας μου ήταν από τους ιδρυτές της ΔΟΜΕ (Δημοκρατικής Οργάνωσης Μόρφωσης και Εκπολιτισμού) των πολιτικών προσφύγων στη Βουλγαρία. Εγώ συμμετείχα στις ελληνικές γιορτές ντυμένος τσολιάς, διάβαζα και μάθαινα ποιήματα. Θυμάμαι πολύ έντονα τον Κλεομένη Δεϊμέζη και την αγάπη για την Ελλάδα, που τον έδεσε με τον πατέρα μου. «Αμήν, αμάν και πότε» ήταν λόγια νόστου σε κάθε συνάντηση. Ο πατέρας μου ήταν κομμουνιστής, διεθνιστής και πατριώτης. Έβαζε πρώτη αξία τον αγώνα για την Ελλάδα και τον Κομμουνισμό. Συμμετείχε ενεργά στην οργάνωση της πρώτης αντιδικτατορικής συναυλίας στη Σόφια το 1967, όπου πρωτοπαρουσιάστηκε το τραγούδι του Μίκη Θεοδωράκη «Τραγούδι για τη Λευτεριά». Δίδασκε ελληνικά στα μεγαλύτερα παιδιά των πολιτικών προσφύγων. Ο πατέρας μου λάτρευε την Ελλάδα και ήταν πιστός στον Κομμουνισμό, είτε ως μέλους του ΚΚΕ είτε απλά προσωπικά.

Photo ο πατέρας του Κώστα με τους συντρόφους του στη Μακρόνησο

Κ: Πώς έγινε ο δικός σας επαναπατρισμός; Δεν θα ήταν εύκολη διαδικασία διότι από ότι μου είπες η οικογένειά σου επαναπατρίσθηκε το 1972, δηλαδή στα χρόνια της δικτατορίας των μαύρων συνταγματαρχών;

ΚΜ: Ο πατέρας μου επαναπατρίσθηκε, μαζί με όλη την οικογένεια – η μητέρα μου και εγώ – το 1972. Ο επαναπατρισμός μας ήταν ολόκληρη ιστορία, για ένα ολόκληρο χρόνο η οικογένειά μου ήταν μεταξύ Αυστρίας, Ιταλίας και Ελλάδας. Τελικά, στο τέλος του 1972 εγκατασταθήκαμε μόνιμα στην Αθήνα. Όλα τα γράφω, και ελπίζω

να τα εκδώσω, στη βιογραφία του πατέρα μου, που ξεκίνησα να γράφω. Στην Ελλάδα, ξεκίνησα σχολείο ξέροντας ελάχιστα ελληνικά – ούτε λεξιλόγιο, ούτε γραμματική, ούτε ορθογραφία. Ότι ήξερα από το σπίτι μου και το ελληνικό σχολείο στη Σόφια. Από ένα περίφημο βουλγαρικό σχολείο με 33 παιδιά στην τάξη, με εργαστήρια Χημείας, Φυσικής, Βιολογίας, με κλειστό Γυμναστήριο, βρέθηκα σε μια τάξη με ... 80 μαθητές, χωρίς καμία σχολική υποδομή. Ήμουν ο ... 'χαζός άπιστος Βούλγαρος' ανάμεσα σε έξυπνους χριστιανούς Έλληνες. Οι γονείς μου ήταν άνεργοι. Ζούσαμε με τη σύνταξη του παππού μου, τον πατέρα του πατέρα μου. Παράλληλα, η Αστυνομία μας παρακολουθούσε και παντού, ακόμα στο σχολείο, ρώταγαν για μας. Μετά τη μεταπολίτευση τα πράγματα βελτιώθηκαν. Ο πατέρας μου έγινε μεταφραστής στο Υπουργείο Εξωτερικών, η δε μητέρα μου – καθηγήτρια βουλγαρικής γλώσσας στο Κέντρο Νοτιοανατολικής Ευρώπης και Ρωσίας, που ακόμα λειτουργεί και σήμερα. Το 1976 έδωσα κανονικές εισαγωγικές εξετάσεις (είχα χάσει το δικαίωμα ως ομογενείς να μπω στο πανεπιστήμιο χωρίς εισαγωγικές εξετάσεις) και πέρασα στην Ανώτατη Σχολή Ηλεκτρολόγων-μηχανικών του ΕΜΠ (Εθνικό Μέτσοβο Πολυτεχνείο). Κανείς δεν το πίστευε, ούτε καν εγώ, μόνο ο πατέρας μου πίστευε, ότι θα πέρναγα στο ΕΜΠ. Όταν μπήκα στο Πολυτεχνείο, έμαθα ότι οι Αμερικανοί παίρνουν τους αριστούχους στις ΗΠΑ κτλ. Φοβήθηκα μην τυχών με πάρουν και μένα και σταμάτησα να διαβάζω, να μελετώ. Μόνο το τελευταίο εξάμηνο ζορίστηκα για να πάρω δίπλωμα «λίαν καλώς», ώστε να έχω δικαίωμα διδακτορικού. Πράγμα που με ωφέλησε το 2011, όταν έκανα μάστερ Φιλοσοφίας στη Σόφια. Ο πατέρας μου δεν έχυσε το αίμα του, για να γίνω εγώ ... 'δημόσιος υπάλληλος'. Έτσι, αποφάσισα και άνοιξα δικό μου γραφείο. Γρήγορα κατάλαβα, ότι στην Ελλάδα δεν υπάρχει αξιοκρατία, παρά βασίλευαν η μίζα και οι γνωριμίες.

Μόνο ένα παράδειγμα θα δώσω. Το 1990 εκπόνησα μια πρωτότυπη μελέτη κλιματισμού. Δεν θα σε κουράσω με λεπτομέρειες, τα στοιχεία είναι στη διάθεση κάθε ενδιαφερόμενου. Την έστειλα στο περιοδικό «Τεχνικά Χρονικά του ΤΕΕ» για δημοσίευση. Την απάντηση που πήρα ήταν: «Η μελέτη είναι χαμηλού τεχνικού ενδιαφέροντος και δεν μπορεί να δημοσιευθεί». Πείσμωσα. Και το 2001 η μελέτη αυτή 'χαμηλού τεχνικού ενδιαφέροντος' δημοσιεύθηκε στο Ευρωπαϊκό Περιοδικό Κλιματισμού. Παράλληλα, με κέρδιζε η Φιλοσοφία. Το 2003 εξέδωσα το βιβλίο «Πολιτισμός και φυσική επιλογή», εκδ. Αρσενίδη. Με τη φιλοσοφία του βιβλίου κέρδιζα συμμετοχές σε παγκόσμια συνέδρια φιλοσοφίας και δημοσιεύσεις σε ξένα περιοδικά: στην Κύπρο, Πορτογαλία, Ισπανία, στις ΗΠΑ, στη Ρωσία, Λιθουανία, Τουρκία, Αργεντινή, στον Καναδά κ.ά. Ενώ στην Ελλάδα το βιβλίο πήγε για ... ανακύκλωση. Και επειδή ήταν άκομψο ένας μηχανικός να συμμετέχει σε παγκόσμια συνέδρια φιλοσοφίας (ναι! έξω υπάρχει αξιολόγηση), αποφάσισα και πήρα μάστερ φιλοσοφίας στο Πανεπιστήμιο Σόφιας το 2011. Με την ανάληψη των Ολυμπιακών Αγώνων και με τη ρεμούλα, που υπήρχε (και υπάρχει) στην Ελλάδα, αποφάσισα να επιστρέψω στη Βουλγαρία, αποχωρώντας από το γραφείο, που είχα ιδρύσει. Έφυγα από την Ελλάδα το 2004.

Κ: Κι έτσι, το 2004 επέστρεψες στη Βουλγαρία…

ΚΜ: Ναι, επέστρεψα διότι η Βουλγαρία είναι η μισή Πατρίδα μου, η άλλη μισή είναι η Ελλάδα. Δούλεψα σαν μηχανικός, εξέδωσα το βιβλίο «Πολιτισμός και φυσική επιλογή» στη βουλγαρική γλώσσα. Η ιστοσελίδα Arcadians (www.arcadians.gr/index.php?option=com_content&view=article&id=524:---&catid=1:p) έγραψε την 18/04/2007: «Στις 27.3.2007 εγκαινιάστηκε στο Πανεπιστήμιο της Σόφιας Έκθεση - παρουσίαση του βιβλίου «Πολιτισμός και φυσική επιλογή» του Αρκά Κων/νου Μαρίτσα – από τη Λάστα και έκθεση του ζωγράφου Ντάνιελ Ατανάσοβ. Η έκθεση διήρκησε μέχρι την 17.4.2007. Στην παρουσίαση του βιβλίου «Πολιτισμός και φυσική επιλογή», μίλησαν ο εκδότης κ. Ιβάν Γκρανίτσκι, Διδάκτωρ Φιλολογίας, και η κ. Αικατερίνα Γκριγκόροβα, καθηγήτρια Νεοελληνικής γλώσσας στο Νέο Βουλγάρικο Πανεπιστήμιο. Απουσίαζε από την εκδήλωση η Ελληνική Πρεσβεία.» Όπως έμαθα κατόπιν, η Πρέσβειρα της Ελλάδας στη Σόφια απαγόρεψε στα μέλη της Πρεσβείας και του Προξενείου να παρευρεθούν στην παρουσίαση. Δεν έμαθα τις αιτίες… Όσα προβλήματα και να έχει η Βουλγαρία σήμερα, ακόμη φαίνεται η επίδραση της Παιδείας, του Πολιτισμού, της Ανατροφής και του Ιδεαλισμού από την εποχή του σοσιαλιστικού-κομμουνιστικού συστήματος. Κάτι έμεινε από την υψηλή ποιότητα της σοσιαλιστικής παιδείας! Οι άνθρωποι διαβάζουν και διψούν για ποιότητα σε κάθε εκδήλωση της ζωής.

Κ: Διάβασα τις μεταφράσεις σου των ποιητικών έργων αξιόλογων Ελλήνων και Βουλγάρων ποιητών. Είναι τυχεροί οι αναγνώστες του βουλγαρικού και ελληνικού κοινού που θα γνωρίσουν την ποίηση των δύο λαών. Κάνεις μία πολύ αξιόλογη δουλειά και συμβάλεις σίγουρα στο να γνωρίσουν οι δύο γειτονικοί λαοί και τη λογοτεχνία και όχι μόνο τη θάλασσα, τα νησιά της Ελλάδας είτε τα όμορφα βουνά της Βουλγαρίας… Δηλαδή, την τουριστική Ελλάδα και την τουριστική Βουλγαρία…

ΚΜ: Ζώντας μεταξύ Βουλγαρίας και Ελλάδας κατάλαβα, ότι μετά από χιλιάδες χρόνια γειτνίασης, οι δύο λαοί αντάλλαζαν και ξέρουν περισσότερο τα αρνητικά στοιχεία ο ένας για τον άλλον. Λίγοι Βούλγαροι ξέρουν, ότι η Ελλάδα έχει δύο Νόμπελ, του Ελύτη και του Σεφέρη,

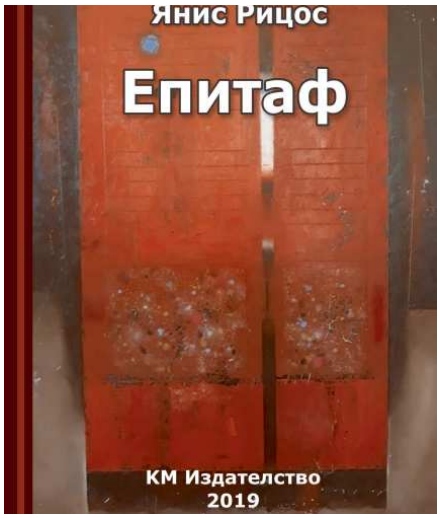

αλλά και λίγοι Έλληνες γνωρίζουν (εκτός από τους επαναπατρισθέντες από τη Βουλγαρία) τα πολιτιστικά επιτεύγματα της Βουλγαρίας, τον ποιητή Μπότεβ, τους συγγραφείς Ιβάν Βάζοβ, την Ντόρα Γκάμπε και πολλούς άλλους. Κατά τη γνώμη μου ο λόγος είναι η έλλειψη μεταφράσεων, αλλά

και όσες μεταφράσεις υπάρχουν δεν είναι καλές μεταφράσεις. Τόλμησα και έγραψα ένα άρθρο, όπου ανέλυα πόσο κακές είναι οι μεταφράσεις του Καβάφη και του Σεφέρη από έναν αναγνωρισμένο βούλγαρο μεταφραστή. Σαν αποτέλεσμα αυτής της προσπάθειάς μου, με κάλεσαν στη Πρεσβεία της Ελλάδας για να μου πουν, ότι έχω δίκαιο, αλλά να μην μιλάω, επειδή υπήρχαν «άλλοι» λόγοι. Σταμάτησα μεν να μιλάω, αλλά ξεκίνησα να μεταφράζω και να εκδίδω τους κορυφαίους Έλληνες ποιητές στη Βουλγαρία: Καβάφη, Βάρναλη, Ρίτσο, Εγγονόπουλο, Καρυωτάκη, Πολυδούρη, Ελιγιά κ.ά. Παράλληλα, εξέδωσα Ανθολογία της βουλγαρικής ποίησης στα ελληνικά. Ίδρυσα δικό μου εκδοτικό οίκο, ώστε να δείξω στους Βούλγαρους τα καλά των Ελλήνων και στους Έλληνες – τα καλά των Βουλγάρων.

Φαίνεται κι αυτό δημιούργησε προβλήματα. Δυστυχώς, ένας καθηγητής από το Πανεπιστήμιο της Σόφιας έκανε λογοκλοπή και εξέδωσε δικές μου μεταφράσεις με το δικό του όνομα. Στο δικαστήριο, για να υπερασπιστεί, ισχυρίστηκε, ότι ο Καβάφης χρησιμοποίησε 200 (!) λέξεις για όλο του το έργο και ότι δημοσίευσε το βιβλίο, για να δείξει στους βούλγαρους, ότι ο Καβάφης ήταν ομοφυλόφιλος. Τέτοια κατάντια! Έγραψα ανοικτή επιστολή, αλλά κανείς δεν αντέδρασε για να υπερασπισθεί η μνήμη και το έργο του Καβάφη. Η μόνη υποστήριξη που έχω, είναι από το Ίδρυμα Ι. Φ. Κωστόπουλο. Εγώ νοιώθω, ότι έχω μια Πατρίδα χωρισμένη σε δύο κομμάτια, Ελλάδα και Βουλγαρία, και θέλω να συμφιλιώσω τα δύο κομμάτια μέσα μου, να δείξω τα καλά, που μας ενώνουν.

Κ: Στη Βουλγαρία υπάρχουν Ελληνικές Κοινότητες των παιδιών και απογόνων των ελλήνων πολιτικών προσφύγων στη Βουλγαρία. Εσύ μένεις αρκετά μακριά από τη Σόφια. Έχεις κάποιες επαφές με αυτές τις Κοινότητες;

ΚΜ: Ναι, είναι αλήθεια ότι μένω χιλιόμετρα μακριά από τη Σόφια, στην πόλη Σιλίστρα, κοντά στα σύνορα με τη Ρουμανία!!! Οπότε είναι δύσκολο να κρατάω επαφή με αυτές τις κοινότητες. Εξάλλου, είναι και δική μου επιλογή να αγωνίζομαι μόνος μου.

Κ: Πώς βλέπεις τη Βουλγαρία του σήμερα, μετά από τις λεγόμενες αλλαγές του 1990;

ΚΜ: Η Βουλγαρία ψάχνει το δρόμο της. Έκανε ένα μεγάλο πήδημα, κάτι σαν το μετέωρο βήμα του πελαργού, αλλά δεν άντεξε και τώρα γυρίζει πίσω, για να πάρει ξανά φόρα. Έχει πολλές εσωτερικές δυνάμεις, έχει την πείρα μιας προσπάθειας και μια κρυφή δύναμη – έναν πολιτισμό, που ούτε η ίδια τον έχει ανακαλύψει. Αλλά μόλις ορθοποδήσει, τότε θα καταλάβουμε «οι Βουλγαρίες τί σημαίνουν». (από την Ιθάκη του Καβάφη)

Κ: Θα ήθελα να δώσεις ένα μήνυμα και στους Έλληνες στην Τσεχία…

ΚΜ: Ακόμα νοιώθω πολύ μικρός και ανέτοιμος για μηνύματα. Νοιώθω χαρά και δέος, που θα «εκτεθώ» στους Συνέλληνες της Τσεχίας, που ίσως θα αφιερώσουν λίγο χρόνο για να διαβάσουν για μένα. Ίσως εγώ θα πρέπει να λάβω τα μηνύματά σας, ώστε να βελτιωθώ και ότι κάνω να το κάνω λίγο καλύτερα. Πατρίδα δεν είναι το κομμάτι γης• πατρίδα είναι η σκαλισμένη πέτρα, το αναμμένο λυχνάρι, οι φωνές των προγόνων μας, που μας ακολουθούν παντού στη γη. Αυτές τις φωνές ακούω και απλά τις ακολουθώ. Ευχαριστώ την Τασούλα, που μου έδωσε την ευκαιρία να δείξω το έργο μου και να μοιραστώ τις σκέψεις μου μαζί σας, εκμηδενίζοντας την απόσταση.

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ ΜΕ ΤΟΝ ΑΓΑΠΗΜΕΝΟ ΜΑΣ ΙΩΑΝΝΗ ΖΑΒΑΛΙΑΝΗ, ΖΑΧΑΡΟΠΛΑΣΤΗΣ, ΠΡΑΓΑ

Ο Γιάννης Ζαβαλιάνης είναι παλιό μέλος της Ελληνικής Κοινότητας Πράγας. Όλοι έχουμε δοκιμάσει τους υπέροχους μπακλαβάδες, τα γλυκά, τις πιτούλες, που πάντα ήταν πρόθυμος να μας τα προσφέρει σε διάφορες εκδηλώσεις της Κοινότητάς μας. Ο Γιάννης, εάν και είναι αρκετά απασχολημένος στο ζαχαροπλαστείο, στο εστιατόριο, στην οικογένεια του, πάντα βρίσκει χρόνο να προσφέρει ότι μπορεί στην Κοινότητά μας εάν και δεν μπορεί να βρίσκεται μαζί μας στις περισσότερες εκδηλώσεις λόγω των πολλών υποχρεώσεων που έχει.

Ο Γιάννης γεννήθηκε στην Άρτα το 1971. Από μικρός έζησε την ανέχεια, αλλά είχε ευτυχισμένα παιδικά χρόνια στο χωριό του και όπου τα έφερε η μοίρα να ζήσει διότι όπως και ο ίδιος μας είπε, δεν είχαν πολλά, αλλά ήταν ευτυχισμένοι και με τα λίγα. Ένας άνθρωπος που δεν τσιγκουνεύεται το χαμόγελό του. Ένας άνθρωπος που είναι πάντα έτοιμος να ακούσει τον συνάνθρωπό του και να του δώσει κουράγιο και υποστήριξη. Ε, και ένα γλυκάκι από το ζαχαροπλαστείο του, φτιαγμένο με τα δικά του χέρια, είναι ικανό να σου ανοίξει την καρδιά και την ψυχή. Σίγουρα, πάντα συνδυασμένο με ένα ελληνικό καφεδάκι!

Είχα την ευκαιρία να μιλήσω μαζί του στο εστιατόριο «Φίλεμα» όπου με τον ξάδερφό του Γιώργο Ζαβαλιάνη και το υπέροχο προσωπικό του μας χάρισαν μια ελληνικότατη ατμόσφαιρα με τα υπέροχα μεζεδάκια και ψάρι… Ναι, ζήσαμε την Ελλάδα για τις ελάχιστες ώρες που ήμασταν εκεί περιτριγυρισμένοι από 'θάλασσα', 'κύματα', γαλάζιο ουρανό, φως… και γεύσεις και αρώματα των νησιών μας… Καλαμαράκια, χταπόδι, ελληνική σαλάτα (λίγο πιο πλούσια σε υλικά από τη συνηθισμένη), σουπιές, ψάρι… και για να 'σπάσει' και η δίαιτα, κλείσαμε με τα πιο ωραία επιδόρπια (δεν θα μπορέσετε να αντισταθείτε όσο και πειθαρχημένοι κι αν είστε!) που έχω δοκιμάσει, και τα δοκίμασα όλα μαζί – μπακλαβά, μπουγάτσα, κανταΐφι… Και μην ακούτε για 'εξωφρενικές' τιμές! Οι τιμές είναι πολύ λογικές!

Κ: Γιάννη, πες μας κάτι για τα παιδικά σου χρόνια…

Γ: Προέρχομαι από οικογένεια πολύτεκνων, έχω τρία αδέρφια. Το δημοτικό σχολείο το ξεκίνησα στη Μαρκινιάδα Άρτας, ένα μικρό ορεινό χωριό με περίπου 120 κατοίκους εκείνη την εποχή. Στο γυμνάσιο πηγαίναμε σ' ένα διπλανό μεγαλύτερο χωριό με το λεωφορείο της γραμμής και μετά τελείωσα το Λύκειο στην Αθήνα. Είχα την ευκαιρία να παρακολουθήσω κάποια μαθήματα ζωγραφικής και ιστορίας τέχνης. Δυστυχώς, η οικονομική κατάσταση με ανάγκασε να μπω στη βιοπάλη και να αφήσω στην άκρη τα όποια όνειρα είχα για σπουδές.

Τη ζωή στο χωριουδάκι μου στην Άρτα όπου έζησα 16 χρόνια, τη θυμάμαι με πολύ ωραίες αναμνήσεις. Εκεί έζησα μια

ξένοιαστη ζωή. Ήταν εποχές που δεν είχαμε πολλά πράγματα, λιγοστά ρούχα, τα οποία τα μικρότερα αδέρφια τα ξαναφορούσαν. Ένα ζευγάρι καινούργια παπούτσια ήταν για μας ένα μεγάλο γεγονός, κι αυτό ακόμα το θυμάμαι, όπως και τη μικρή σοκολάτα από το καφενείο, που για μας ήταν κάτι. Παίζαμε και τρέχαμε όλη μέρα. Περιμέναμε το καλοκαίρι να έρθει όταν μαζεύονταν όλοι στο χωριό. Αναπολώντας σήμερα αυτή τη ζωή, έχω την εντύπωση πως πραγματικά δεν μας έλειπε τίποτα εκείνα τα ευτυχισμένα παιδικά μας χρόνια. Είναι αξέχαστες εποχές.

Το άλλο τρίτο της ζωής μου το έζησα στην Αθήνα, στο αγαπημένο μου Παλαιό Φάληρο. Δεν υπάρχει δρόμος και στενάκι που να μην τα έχω περπατήσει. Και αυτή η απίστευτη παραλία! Εκεί, στον Φλοίσβο, στο Τροκαντέρο, στον Μπάτη… Εκεί, στο πατρικό μας σπίτι… Εκεί, που νοιώσαμε τους πρώτους έρωτες και τις πρώτες έγνοιες.

Κ: Πού εργάστηκες όλα αυτά τα χρόνια όταν ήσουν στην Ελλάδα;

Γ: Στην αρχή εργάστηκα στο χώρο της εστίασης σε κάποια εστιατόρια στη Νέα Σμύρνη. Μετά εργάστηκα επί σειρά ετών στην πώληση οικιακών συσκευών και επίπλων στον Πειραιά, στον Άλιμο, στη Γλυφάδα σαν πωλητής και έφτασα και τη θέση του προϊσταμένου. Έχω παρακολουθήσει πάρα πολλά σεμινάρια πωλήσεων και μάνατζμεντ. Τα τελευταία χρόνια εργαζόμουν ταυτόχρονα τα βράδια είτε σαν DJ σε κάποιο καφέ-μπαρ στον Πειραιά, είτε σαν μετρ σε εστιατόρια ενός καλού φίλου στην Βούλα. Όλα αυτά τα χρόνια που εργάστηκα μπόρεσα και έκανα ένα πολύ μεγάλο πελατολόγιο κι αυτό διότι πάντα μου άρεσε η επαφή με τον κόσμο. Αυτό με γεμίζει ακόμα με χαρά όταν κατεβαίνω στην Αθήνα και έχω την ευκαιρία να συναντώ παλιούς γνωστούς και φίλους.

Κ: Και άφησες τους φίλους και γνωστούς, και ήρθες στην Πράγα…

Γ: Στην Πράγα με έφερε η τύχη το 2004 όταν έκανα ένα ταξίδι-δώρο της BOSCH-SIEMENS και επέλεξα την Πράγα για να επισκεφτώ τα ξαδέρφια μου που ζούσαν εδώ. Έτσι γνώρισα την σύζυγό μου και από εκεί και πέρα γίναν όλα πολύ γρήγορα. Μέσα σ' ένα χρόνο παντρευτήκαμε, ήρθε στην Αθήνα, στη Νέα Σμύρνη όπου μέναμε. Έμεινε έγκυος και λίγο πριν γεννήσει τον πρώτο μας γιο, μετακομίσαμε στο πατρικό της στην Πράγα.

Έτσι ξεκίνησα μια νέα ζω. Στην αρχή, ψάχνοντας για δουλειά και μη γνωρίζοντας τσέχικα, ξεκίνησα να εργάζομαι στο εστιατόριο Old Athens του Δημήτρη Λάμπρου. Μετά από ενάμιση χρόνο μετακινήθηκα στο κέντρο της Πράγας, στο Vaclavski Namesti, στο Half&Half του Γιάννη Τσιρίμπαση. Εντωμεταξύ, άρχισαν να βελτιώνονται και τα τσέχικα μου. Το 2008 αφού ελευθερώθηκε η καντίνα που υπήρχε στο νοσοκομείο του Horovice του ξάδερφου μου Σωτήριου Ζαβαλιάνη και με την βοήθεια του, ξεκινήσαμε εργαστήριο ζαχαροπλαστικής-αρτοποιίας. **Κι** αυτό διότι ακόμα από παλιά μου άρεσε πολύ η ζαχαροπλαστική. Στην Αθήνα, στην γωνιά του δρόμου μας υπήρχε ένα ζαχαροπλαστείο. Οι μυρωδιές από τα φρεσκοψημένα γλυκά είναι ακόμα στο μυαλό μου. Σήμερα είμαι περήφανος διότι κάνω κάτι που μου αρέσει πάρα πολύ. Ναι, αυτό είναι και το μυστικό της επιτυχίας στην ζαχαροπλαστική και όχι μόνο – να αγαπάς και να σε γεμίζει αυτό που κάνεις.

Κι έτσι το 2014 ανοίξαμε και το δεύτερο κατάστημα, ZAVALIANIS SWEET στην Πράγα, Musilkova 335/ 62 Praha 5 Kosire και το οποίο έγινε και στέκι Ελλήνων συν τοις άλλοις.

Κ: Αλλά από ότι βλέπω, δεν σταμάτησες μόνο με την αγαπημένη σου ζαχαροπλαστική. Ανοίξατε και ελληνικό εστιατόριο…

Γ: Ναι, έχεις δίκιο, δεν σταματήσαμε εδώ. Από τα Χριστούγεννα του 2020, με τον ξάδερφο μου Ζαβαλιάνη Γιώργο, έχουμε ανοίξει μια νέα επιχείρηση εστίασης. Ένα εστιατόριο που έρχεται να μπει στο χώρο της γαστρονομίας με ένα γνήσιο ελληνικό και προσεγμένα διακοσμημένο χώρο, με φαγητό υψηλών απαιτήσεων, αυτό είναι το εστιατόριο FILEMA στη Musilkova 568/35, Praha 5, Kosire, με προσεγμένα υλικά και επαγγελματίες μάγειρες, φιλικό σέρβις, σε μια νησιώτικη ατμόσφαιρα. Όλα αυτά, το φαγητό, το περιβάλλον είναι μια καλή εμπειρία για του τσέχους και έλληνες πελάτες μας.

Κ: Η κρίση της επιδημίας πρέπει να σας επηρέασε και εσάς…

Γ: Η κρίση της επιδημίας του κορωνοϊού μας επηρέασε κι εμάς όπως και τον περισσότερο κόσμο. Για μας, όμως, ήταν μεγάλη έκπληξη, όταν η δουλειά στο ζαχαροπλαστείο ανέβηκε πάρα πολύ σε σχέση με πέρυσι. Κι ενώ δίναμε μόνο γλυκά πακέτο, φαίνεται ότι τελικά το γλυκό βοηθά το στρες!!!

Κ: Ξέρεις, ότι τα τελευταία χρόνια έχουνε έρθει αρκετοί συμπατριώτες μας από την Ελλάδα προσπαθώντας να βρουν θέσεις εργασίας.

Γ: Είναι αλήθεια πως στην Ελλάδα έχουν γίνει για τους Έλληνες πολύ δύσκολα τα πράγματα και παρατηρούμε τελευταία όλο και πιο πολλοί συμπατριώτες μας να φεύγουν από τον τόπο τους αναζητώντας μια καλύτερη δουλειά στην Πράγα και στην Τσεχία γενικά. Αλλά μην ξεχνάμε ότι και εδώ δεν είναι και τόσο εύκολα τα πράγματα, κι εδώ είναι αγώνας, κι εδώ αντιμετωπίζουμε δυσκολίες εάν και με λίγο καλύτερους όρους. Οι Τσέχοι είναι ιδιαίτερα φιλικοί προς τους Έλληνες κι αυτό από μόνο του είναι ένα συν γι' αυτούς που έρχονται εδώ.

Κ: Είσαι μέλος της Κοινότητάς μας και καλός χορηγός, πολύ 'γλυκός' εδώ και αρκετά χρόνια. Δεν ξεχνάμε τη γλύκα των γλυκών σου μας χαρίζεις σχεδόν σε κάθε εκδήλωση. Ανταποκρίνεσαι αμέσως και μας έχεις βοηθήσει και μας βοηθάς πάντα όταν σου το ζητήσουμε. Τι σημαίνει για σένα η Κοινότητά μας;

Γ: Η Ελληνική Κοινότητα Πράγας έχει μια ικανοποιητική παρουσία με πολλές εκδηλώσεις και δράσεις που κρατούν τους δεσμούς με την Πατρίδα και ειδικά με τους πρώην πολιτικούς πρόσφυγες και μετανάστες, αλλά και με τους νέους μετανάστες. Το περιοδικό «Καλημέρα» έκδοση της ΕΚ Πράγας είναι μία ευκαιρία να είμαστε σε επαφή με τα τεκταινόμενα και για μας που οι καθημερινές υποχρεώσεις δεν μας επιτρέπουν να είμαστε πάντα κοντά στις εκδηλώσεις της Κοινότητάς μας.

Θέλω να εκφράσω την εκτίμηση και να στείλω τους χαιρετισμούς σε όλους τους αναγνώστες του περιοδικού μας στην Τσεχία, Ελλάδα και Κύπρο.

Η ΑΛΩΣΗ ΤΗΣ ΠΟΛΗΣ (29 ΜΑΪΟΥ 1453)

Το φθινόπωρο του 1452 η οσμανική Τουρκία αρχίζει να προετοιμάζεται βιαστικά για να κυριεύσει την Κωνσταντινούπολη και κατακτά και τις τελευταίες πόλεις που ανήκουν στον Βυζαντινό αυτοκράτορα Κωνσταντίνο ΙΑ`. Στις αρχές Απρίλη του 1453, ο σουλτάνος Μωάμεθ Β` πολιορκεί τη βυζαντινή πρωτεύουσα από στεριά και θάλασσα με μεγάλες δυνάμεις. Ο Κωνσταντίνος ΙΑ` έχει μόνο 9-10 χιλιάδες πολεμιστές, που από αυτούς οι 4-5 χιλιάδες είναι μισθοφόροι (Γενοβέζοι κ.ά.). Την υπεράσπιση των πιο σπουδαίων οχυρών την αναθέτουν σ' αυτούς. Οι δυνάμεις του σουλτάνου είναι το λιγότερο 100 χιλιάδες πολεμιστές.

Οι κυβερνήτες της γενοβέζικης αποικίας του Γαλατά, στη βόρεια ακτή του Κερατίου Κόλπου, απέναντι από την Κωνσταντινούπολη, ακολουθούν προδοτική πολιτική. Πριν πολιορκηθεί η πόλη, συνεννοούνται με τον Μωάμεθ για τη διατήρηση των εμπορικών τους προνομίων και βοηθάνε κρυφά το σουλτάνο. Έτσι, παρά την επίμονη αντίσταση του πληθυσμού της Κωνσταντινούπολης, ο τουρκικός στρατός στις 29 Μάη του 1453 την αυγή ορμάει μέσα στην πόλη κι αφού την κυριεύει ύστερα από οδομαχίες, αρχίζει τη σφαγή που κρατάει τρεις μέρες συνέχεια.

Η εικόνα της κατεστραμμένης πόλης είναι φοβερή. Όπως περιγράφει ένας αυτόπτης, σε πολλά μέρη, από τα πάρα πολλά πτώματα το έδαφος δε φαινόταν. Εξήντα χιλιάδες περίπου κάτοικοι εξανδραποδίστηκαν και οι μεγαλόπρεποι ναοί και τα ανάκτορα λεηλατήθηκαν και πυρπολήθηκαν. Έτσι καταστράφηκαν και πολλά ωραία μνημεία της τέχνης. Με την πτώση της Κωνσταντινούπολης παύει να υπάρχει και βυζαντινή αυτοκρατορία.

Η καταστροφή του βυζαντινού κράτους δεν οφείλεται μόνο στην κατάκτηση από τον εξωτερικό εχθρό. Σπουδαίο ρόλο στην εξασθένιση και αμέσως ύστερα στην καταστροφή της βυζαντινής αυτοκρατορίας έπαιξαν εσωτερικά αίτια. Τα κυριότερα από τα αίτια αυτά είναι η οικονομική παρακμή του Βυζαντίου και η εξαθλίωση των λαϊκών μαζών, η όξυνση των ταξικών αντιθέσεων στη βυζαντινή κοινωνία και η προδοτική πολιτική μιας σημαντικής μερίδας από τη φεουδαρχική αριστοκρατία, καθώς και η διείσδυση στην αυτοκρατορία ξένων εμπόρων και επιχειρηματιών που υπονόμευσαν την οικονομική της ανάπτυξη.

Η τουρκική κατάκτηση του Βυζαντίου και των άλλων χωρών της Βαλκανικής Χερσονήσου είχε βαθιές και αρνητικές συνέπειες για την τύχη των λαών που κατοικούσαν στις χώρες αυτές. Η ξενική κατάκτηση καθυστέρησε για πολύ καιρό την πιο πέρα οικονομική ανάπτυξη στις χώρες της Νοτιοανατολικής Ευρώπης, προκάλεσε την παρακμή και την καταστροφή των παραγωγικών τους δυνάμεων και έπνιξε τα βλαστάρια των καινούριων παραγωγικών σχέσεων που είχαν αρχίσει να ξεπετάγονται. (Πηγή: Ριζοσπάστης)

Βιογραφία του Αυτοκράτορα Κωνσταντίνου Παλαιολόγου

Ο τελευταίος αυτοκράτορας του Βυζαντίου

Γεννήθηκε στις 8 Φεβρουαρίου 1405 στην Κωνσταντινούπολη, ήταν το όγδοο παιδί από τα δέκα του αυτοκράτορα Μανουήλ Β' Παλαιολόγου και της συζύγου του Έλενας Δραγάση από της Σερβία.

Μετά από ένα μικρό διάστημα στην Ταυρική (Κριμαία) και στη συνέχεια στην Πελοπόννησο όπου ανέλαβε τη διοίκηση του Δεσποτάτου του Μωρέος ή Μυστρά με τα δύο αδέρφια του, αναγκάστηκε να επιστρέψει στην Κωνσταντινούπολη (μετά από σύγκρουση με τα δύο αδέλφια του) και να τεθεί στη διάθεση του αδελφού του Ιωάννη Η' Παλαιολόγου.

Το 6 Ιανουαρίου 1449 αναλαμβάνει το θρόνο μετά το θάνατο του αδερφού του. Η Βυζαντινή Αυτοκρατορία βρισκόταν σε απελπιστική πολιτική και στρατιωτική κατάσταση. Παντρεύτηκε δύο φορές αλλά δεν άφησε απόγονους.

Ο νέος σουλτάνος Μωάμεθ Β' είχε για σκοπό την κατάληψη της Βασιλεύουσας, την Πόλη και στις 15 Απριλίου 1953 ξεκίνησε η τρίτη πολιορκία της Κωνσταντινούπολης που κατέληξε στην άλωση της στις 29 Μάϊου 1453 το πρωί. Ο Κωνσταντίνος, ο οποίος πολέμησε ηρωικά, αφού κατάλαβε ότι πλησίαζε το τέλος, πήγε στην Αγία Σοφία και μετέλαβε των Αχράντων Μυστηρίων. Οι Τούρκοι μπήκαν από την Πύλη, την Κερκόπορτα την οποία κάποιοι άφησαν ανοιχτή, και έτσι άρχισαν την σφαγή του πληθυσμού. Ο Κωνσταντίνος έπεσε νεκρός πολεμώντας αφού πολέμησε ως απλός μαχητής. Με εντολή του Μωάμεθ, οι Τούρκοι αναζήτησαν το πτώμα του και τον θάψανε

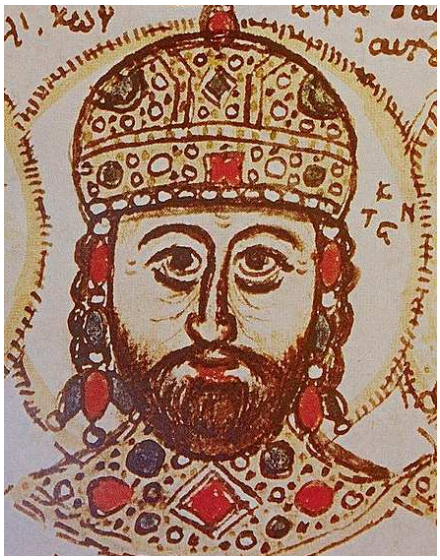

με βασιλικές τιμές χωρίς να γίνει γνωστός ο τόπος της ταφής του. Οι Έλληνες δεν ήθελαν να πιστέψουν ότι χάσανε τον βασιλιά τους κι έτσι τον φανταζότανε μαρμαρωμένο, έτοιμο να ξυπνήσει και «να κυνηγήσει πάλι τούς Τούρκους, ως την Κόκκινη Μηλιά».

Μύθοι και θρύλοι για την Άλωση της Πόλης

Η λαϊκή παράδοση, βρίθει από θρύλους και δοξασίες, σύμφωνα με τις οποίες η Άλωση της Κωνσταντινούπολης ήταν «θέλημα Θεού», αλλά σύμφωνα με τους ιστορικούς, η πτώση της Κωνσταντινούπολης και της Βυζαντινής Αυτοκρατορίας η οποία διήρκεσε για περίπου χίλια εκατό χρόνια, ήταν θέμα χρόνου, καθώς τότε το Βυζάντιο βρισκόταν σε πλήρη οικονομική, πολιτική και πολιτισμική παρακμή και ήταν η σκιά της άλλοτε πανίσχυρης Αυτοκρατορίας.

Ποια είναι τα γεγονότα για την Άλωση της Πόλης

Σύμφωνα με τον ιστορικό Γεώργιο Φραντζή και έμπιστο σύμβουλο του τελευταίου αυτοκράτορα Κωνσταντίνου Παλαιολόγου, τα πρώτα Οθωμανικά στρατεύματα κατέφθασαν στις 2 Απριλίου, ενώ ολόκληρο το στράτευμα έφτασε σταδιακά έξω από τα τείχη της πόλης έως στις 5 Απριλίου. Την ίδια ημερομηνία έφτασε και ο σουλτάνος με τις τελευταίες μονάδες και αμέσως απέκλεισε την πόλη από στεριά και θάλασσα. Στις 6 Απριλίου, ο Τούρκος Σουλτάνος Μωάμεθ ο Πορθητής κήρυξε και επίσημα την πολιορκία της Κωνσταντινούπολης, αφού πρώτα πρότεινε στον Κωνσταντίνο Παλαιολόγο να εγκαταλείψει την Πόλη, υποσχόμενος ότι θα σεβαστεί τη ζωή των κατοίκων. Ο Παλαιολόγος αρνήθηκε, με αποτέλεσμα να αρχίσει η πολιορκία. Η μάχη ήταν σφοδρή, με τον βυζαντινό στρατό (ενισχυμένο από Γενουάτες μισθοφόρους) να αμύνεται με επιτυχία για αρκετό καιρό εναντίον του τεράστιου όγκου του οθωμανικού στρατού. Στις 21 Μαΐου ο σουλτάνος έστειλε πρέσβη στην Κωνσταντινούπολη. Ζητούσε την παράδοση της πόλης με την υπόσχεση να επιτρέψει στον Αυτοκράτορα και σε όσους το επιθυμούσαν να φύγουν με τα υπάρχοντά τους. Επίσης, θα αναγνώριζε τον Κωνσταντίνο ως ηγεμόνα της Πελοποννήσου. Τέλος, εγγυόταν για την ασφάλεια του πληθυσμού που θα παρέμενε στην πόλη, πρόταση που ο Παλαιολόγος εκ νέου απέρριψε. Στις 29 Μαΐου έγινε η τελική επίθεση στην Πόλη. Ένας από τούς κύριους υπερασπιστές της, ο Γενουάτης Ιουστινιάνι, τραυματίστηκε σοβαρά και αναγκάστηκε να εγκαταλείψει τον αγώνα. Αυτή η απώλεια υπήρξε ανεπανόρθωτη για τους Βυζαντινούς. Λίγο αργότερα, οι Οθωμανοί εισέβαλαν στην Κωνσταντινούπολη, η οποία επί της ουσίας ήταν πλέον δικιά τους. Ο Κωνσταντίνος Παλαιολόγος παράλληλα, βρήκε τον θάνατο πολεμώντας σαν απλός στρατιώτης. Λόγω του ότι ο θάνατος του Κωνσταντίνου Παλαιολόγου δεν έγινε με καμία επισημότητα, αλλά αντίθετα σκοτώθηκε σαν κοινός στρατιώτης, το λαϊκό αίσθημα

δεν το έκανε ποτέ αποδεκτό. Αντίθετα δημιουργήθηκαν μύθοι και θρύλοι οι οποίοι μιλούν για εσωτερική προδοσία, αλλά και για «ανάληψη στους ουρανούς» του Κωνσταντίνου Παλαιολόγου.

Ο θρύλος της Κερκόπορτας

Στην Κωνσταντινούπολη, κοντά στο Παλάτι του Κωνσταντίνου Ζ' Πορφυρογέννητου υπήρχε μια μικρή πόρτα. Η μισή ήταν κάτω από το επίπεδο του εδάφους και λεγόταν Κερκόπορτα ή πύλη του κίρκου, επειδή οδηγούσε σε ένα ιπποδρόμιο (circus) έξω από τα τείχη. Κατά την παράδοση, από αυτήν εισήλθαν πιθανόν από εσωτερική προδοσία στην Πόλη οι γενίτσαροι κατά τη μεγάλη έφοδο στις 29 Μαΐου 1453, διασπώντας έτσι την άμυνα των πολιορκούμενων και προκαλώντας την Άλωση της Κωνσταντινούπολης, αναφέρει το wikipedia.

Ο μαρμαρωμένος βασιλιάς

Η λαϊκή παράδοση αρνήθηκε να πιστέψει τον θάνατο του Κωνσταντίνου Παλαιολόγου. Ο τελευταίος Βυζαντινός αυτοκράτορας αποτέλεσε σημείο αντίστασης για πολλά χρόνια στη μεταβυζαντινή περίοδο από τον υποδουλωμένο ελληνικό λαό, ο οποίος «γέννησε» και τον θρύλο του «Μαρμαρωμένου Βασιλιά». Σύμφωνα με τον θρύλο λοιπόν, όταν μπήκαν οι Τούρκοι στην Πόλη, «άγγελος Κυρίου» άρπαξε το βασιλιά και τον πήγε σε μια σπηλιά βαθιά στη γη κάτω, κοντά στη Χρυσόπορτα. Εκεί μένει μαρμαρωμένος ο βασιλιάς και καρτερεί να κατεβεί ο άγγελος στη σπηλιά, να τον ξεμαρμαρώσει. Και θα σηκωθεί πάλι ο βασιλιάς και θα μπει στην Πόλη και θα διώξει τους Τούρκους ως την Κόκκινη Μηλιά.

Ο παπάς της Αγια-Σοφιάς

(Η Αγία Σοφία στην Κωνσταντινούπολη @ΡΙΧΑΒΑΥ)

Στους θρύλους για την Άλωση της Πόλης, σημαντικό ρόλο παίζει και η Εκκλησία, η οποία ήταν -τουλάχιστον- η δεύτερη μεγαλύτερη Αρχή στη Βυζαντινή Αυτοκρατορία μετά τον ίδιο τον αυτοκράτορα. Σύμφωνα λοιπόν με εκκλησιαστικές δοξασίες, την ώρα που μπήκαν οι Τούρκοι στην Αγια-Σοφιά δεν είχε τελειώσει ακόμα η λειτουργία. Ο παπάς που έκανε τη λειτουργία πήρε αμέσως το Άγιο Δισκοπότηρο και μπήκε σε μια πόρτα η οποία σφραγίστηκε αμέσως. Όπως αναφέρεται στις παραδόσεις, είναι θέλημα Θεού να ανοίξει μόνη της η πόρτα όταν επιστρέψει η Κωνσταντινούπολη στους Βυζαντινούς και να βγει από εκεί ο παπάς, να τελειώσει τη λειτουργία.

Τα μισοτηγανισμένα ψάρια

Την ημέρα που έπεσε η Πόλη ένας γέροντας τηγάνιζε ψάρια, και όταν του είπαν «Εάλω η Πόλις», είπε πως για να πιστέψει πως έπεσε η Πόλη, έπρεπε να βγουν τα ψάρια από το τηγάνι. Και σύμφωνα με τις δοξασίες έτσι έγινε, με τον γέροντα μάλιστα να «προφητεύει» πως όταν φύγουν οι Οθωμανοί από την Κωνσταντινούπολη, θα ολοκληρωθεί το τηγάνισμα των ψαριών που είναι τηγανισμένα μόνο από την μία τους πλευρά.

Τι λένε οι ιστορικοί: Η Κωνσταντινούπολη έπεσε λόγω παρακμής

Για τους ιστορικούς, ωστόσο, η Αλωση της Κωνσταντινούπολης δεν ήταν παρά μία φυσική εξέλιξη της Ιστορίας, καθώς η Βυζαντινή Αυτοκρατορία, στο τελευταίο διάστημα της ζωής της είχε συρρικνωθεί ουσιαστικά μόνο στην ίδια την Κωνσταντινούπολη, ενώ παράλληλα η θρησκευτική έριδα εκμηδένισε τις όποιες πιθανότητες είχαν οι Βυζαντινοί για να αμυνθούν αποτελεσματικά.

Ο στρατός του Μωάμεθ

Όπως αναφέρουν οι νεότεροι ιστορικοί, τα τακτικά στρατεύματα του Μωάμεθ έφταναν τους 80.000-100.000 στρατιώτες, οι οποίοι συγκεντρώθηκαν από τις ευρωπαϊκές και ασιατικές επαρχίες. Τα στρατεύματα του Μωάμεθ αποτελούνταν από άριστα εκπαιδευμένο πεζικό και πυροβολικό ενώ ιδιαίτερη έμφαση δόθηκε στην κατασκευή πυροβόλων όπλων και κανονιών. Μάλιστα ο Μωάμεθ, είχε προσλάβει έναν φημισμένο τεχνίτη από την Ουγγαρία τον Ουρβανό, προκειμένου να του κατασκευάσει μεγάλα κανόνια για να γκρεμίσουν τα περίφημα τείχη της Κωνσταντινούπολης. Ο Ουρβανός, ο οποίος δούλευε παλαιότερα για τους Βυζαντινούς, δέχθηκε έναντι τεράστιας αμοιβής.

Ο Μωάμεθ γνώριζε επίσης ότι χωρίς να μπορέσει πρώτα να ελέγξει τη θαλάσσια περιοχή της Πόλης πολύ δύσκολα θα κατάφερνε την άλωσή της μόνο από την ξηρά. Γι' αυτό αποφάσισε να δημιουργήσει ένα ισχυρό στόλο ο οποίος ωστόσο δεν επέφερε τα αναμενόμενα αποτελέσματα.

Οι υπερασπιστές της Κωνσταντινούπολης

Ο ιστορικός Φραντζής, αναφέρει ότι οι υπερασπιστές της Κωνσταντινούπολης αποτελούνταν από μόλις 4.937 Βυζαντινούς και 2.000 ξένους. Από αυτούς ξεχώριζαν οι 700 κατάφρακτοι στρατιώτες του Γενοβέζου Ιωάννη Ιουστινιάνι Λόγκο, ο οποίος θεωρούνταν ένας από τους καλύτερους πολεμιστές της εποχής του. Στην κρισιμότερη καμπή της μάχης ωστόσο, τραυματίστηκε από ένα βλήμα και έφυγε με το πλοίο του, αποδυναμώνοντας σημαντικά το ηθικό των Βυζαντινών.

Τα προβλήματα στην Κωνσταντινούπολη ωστόσο, εστιάζονταν κυρίως στο θέμα της Ένωσης των Εκκλησιών. Ο Αυτοκράτορας στράφηκε για βοήθεια και προς τα κράτη της Δύσης, χωρίς ωστόσο να έρθουν ποτέ σοβαρές στρατιωτικές ενισχύσεις στην Πόλη. Η Σύνοδος της Φλωρεντίας που επικύρωνε την Ένωση των δύο Εκκλησιών και υπογράφηκε το 1431 από τον αδερφό του Κωνσταντίνου, Ιωάννη, δεν έγινε ποτέ αποδεκτή από τον βυζαντινό πληθυσμό, οι οποίοι με επικεφαλής τον μέγα δούκα Λουκά Νοταρά αντιδρούσαν πεισματικά. Ο ίδιος ο Νοταράς, όταν έπεσε η Κωνσταντινούπολη μάλιστα, προσέγγισε τον Μωάμεθ, με την παράδοση να αναφέρει ότι του παρέδωσε τα πλούτη του με αποτέλεσμα τον θάνατό του, καθώς ο Οθωμανός Σουλτάνος εξοργίστηκε με το γεγονός ότι δεν βοήθησε ποτέ τον αυτοκράτορά του....

Η πλειονότητα των παραδόσεων όμως, απορρίπτει το γεγονός της Άλωσης της Πόλης λόγω της στρατιωτικής δύναμης του Μωάμεθ και της παρακμής του Βυζαντίου. Προσέθεσε τη μεταφυσική παρεμβολή με ιστορίες όπως ο «Μαρμαρωμένος Βασιλιάς» ή τους θρύλους για την «Κερκόπορτα», προκειμένου να κρατήσει ψηλά το εθνικό στοιχείο των Ελλήνων, το οποίο αντιμετώπισε τα 400 χρόνια της Οθωμανικής κυριαρχίας.

(Πηγή: iefimerida.gr)

149 ΧΡΟΝΙΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΠΤΩΣΗ ΤΗΣ ΚΟΜΜΟΥΝΑΣ ΤΟΥ ΠΑΡΙΣΙΟΥ

Το μεσημέρι της 28ης Μάη 1871 πέφτει το τελευταίο οδόφραγμα στην οδό Ραμπονό της Μπελβίλ. Έτσι γράφτηκε και ο επίλογος της Κομμούνας του Παρισιού, της πρώτης επαναστατικής εργατικής εξουσίας στην Ιστορία της ανθρωπότητας. Τίποτα μετά την Παρισινή Κομμούνα δεν θα ήταν ίδιο για την εργατική τάξη, αλλά ούτε και για την αστική τάξη, η οποία από εκεί και μετά θα ήταν αναγκασμένη να ζει με τον εφιάλτη μιας επανάστασης που θα σάρωνε την κυριαρχία της.

Πώς γεννήθηκε η Κομμούνα;

Το 1866 μια κρίση υπερπαραγωγής «χτύπησε» τον καπιταλισμό στην Ευρώπη. Οι χρεοκοπίες ακολουθούσαν η μία την άλλη και η ανεργία πήρε δραματικές διαστάσεις.

Η εσωτερική κατάσταση των καπιταλιστικών κρατών οξύνεται, το σύστημα κλονίζεται από τον σεισμό που το ίδιο γέννησε μέσα από τις αντιφάσεις του και αλλάζουν οι συσχετισμοί.

Η Πρωσία του Όττο φον Βίσμαρκ ισχυροποιείται έναντι της Γαλλίας του Ναπολέοντα του Γ' (Βοναπάρτης), ο οποίος είχε αρπάξει με πραξικόπημα την εξουσία το 1851.

Οι αντιθέσεις τους οξύνονται, αφού η Γαλλία «βλέπει» έναν επικίνδυνο ανταγωνιστή για τα συμφέροντά της, ο οποίος, επιπλέον, βρίσκεται στα ανατολικά της σύνορα. Κάνει ό,τι είναι δυνατόν για να υπονομεύσει τις προσπάθειες ένωσης των ξεχωριστών κρατιδίων σε μια ενιαία Γερμανία και ενισχύει τις χωριστικές διαθέσεις που υπήρχαν στα νοτιογερμανικά κρατίδια.

Η πολεμική αναμέτρηση γίνεται αναπόφευκτη. Η Γαλλία κηρύσσει το πόλεμο στην Πρωσία στις 2 Αυγούστου 1870. Ωστόσο, η επέλαση του πρωσικού στρατού είναι θυελλώδης και στις 4 Σεπτέμβρη ο γαλλικός στρατός συνθηκολογεί. Χιλιάδες Γάλλοι στρατιώτες και αξιωματικοί αιχμαλωτίζονται, ανάμεσα και ο ίδιος ο Ναπολέων Γ'. Η Ευρώπη μένει άφωνη από την ταχύτητα με την οποία η Γαλλία ηττήθηκε.

Στις 4 Σεπτέμβρη ξεσπούν διαδηλώσεις, με αποτέλεσμα την πτώση του αυτοκρατορικού καθεστώτος και την ανακήρυξη, στο Δημαρχείο του Παρισιού, δημοκρατίας.

Καθώς οι Πρώσοι φτάνουν στο Παρίσι στις 19 Σεπτέμβρη και το πολιορκούν, η αστική τάξη σχηματίζει «κυβέρνηση εθνικής άμυνας», η οποία αναλαμβάνει να οργανώσει την άμυνα της πόλης. Προχωρά σε επιστράτευση και οι ένοπλοι πλέον εργάτες και μικροαστικά στρώματα συγκροτούνται ως εθνοφρουρά και πολεμούν στο πλευρό του τακτικού στρατού. Η πολιορκία του Παρισιού, αλλά και ο φόβος του ένοπλου λαού, οδηγεί την αστική τάξη σε υπογραφή ανακωχής με τους Πρώσους στις 28 Γενάρη 1871. Η συνθήκη της ανακωχής προβλέπει την παράδοση εδαφών και οχυρών στην Πρωσία και τη διάλυση του τακτικού στρατού. Η Εθνοφρουρά αρνείται να παραδοθεί, ενώ σε πολλές περιοχές του Παρισιού δημιουργείται επαναστατικός αναβρασμός.

Οι εκλογές που διεξάγονται στις 7 Φλεβάρη περιπλέκουν την κατάσταση.

Στην Εθνοσυνέλευση που εκλέγεται κυριαρχούν τα κόμματα που εκπροσωπούν τη μεγαλοαστική τάξη, ενώ σχηματίζεται κυβέρνηση υπό τον Αδόλφο Θιέρσο, η οποία εξουσιοδοτείται να αρχίσει διαπραγματεύσεις με τους Πρώσους για την άμεση υπογραφή συνθήκης ειρήνης. Στις 26 Φλεβάρη υπογράφεται η συνθήκη ειρήνης με βαρείς όρους για τη Γαλλία, η οποία όχι μόνο χάνει εδάφη, αλλά καλείται να καταβάλει και ένα αστρονομικό ποσό για πολεμικές αποζημιώσεις.

Την 1η Μάρτη 1871 πρωσικός στρατός μπαίνει στο Παρίσι και καταλαμβάνει ορισμένα φρούρια, βόρεια και ανατολικά της πόλης.

Τώρα πια η γαλλική αστική τάξη, έχοντας

«κλείσει» προδοτικά το μέτωπο με τους Πρώσους, «πετάει» κατά μέρος τις «διακηρύξεις» περί «πατριωτισμού» και εμφανίζει το σάπιο πρόσωπο του ταξικού της συμφέροντος. Χωρίς να διστάσει στιγμή, στρέφεται ενάντια στην ένοπλη εργατική τάξη, η οποία δεν αποδέχεται την ανακωχή και προετοιμάζεται για ένοπλη αντίσταση. Στις 18 Μάρτη στρατός εισβάλλει στις εργατικές συνοικίες του Παρισιού, για να αρπάξει τα κανόνια στο λόφο της Μονμάρτης που ανήκαν στην Εθνοφυλακή και που είχαν κατασκευαστεί από λεφτά των Παριζιάνων στη διάρκεια της πολιορκίας του Παρισιού από τους Πρώσους. Η απόπειρα απέτυχε. Ο λαός του Παρισιού ξεσηκώνεται. Η Εθνοφρουρά κρατά τα όπλα και τα κανόνια της ενώ συγκροτείται Κεντρική Επιτροπή.

Ένας ταξικός πόλεμος ανάμεσα στην εργατική τάξη και την αστική κυβέρνηση «εθνικής άμυνας» ξεκινά.

Στις 26 Μάρτη 1871 εκλέγεται η Παρισινή Κομμούνα.

Στις 28 Μάρτη η Κεντρική Επιτροπή της Εθνοφρουράς παραδίδει την εξουσία στην Κομμούνα.

Οι εξεγερμένοι καταλαμβάνουν το Δημαρχείο και υψώνουν την Κόκκινη Σημαία.

Μέσα από τους σπασμούς που προκαλούσε στον καπιταλισμό η κρίση του και ο γαλλοπρωσικός πόλεμος, γεννήθηκε η Κομμούνα του Παρισιού.

Ήταν ένα εργατικό και όχι ένα κοινοβουλευτικό Σώμα, εκτελεστικό και συγχρόνως νομοθετικό. Οι αντιπρόσωποί της, εργάτες στην πλειοψηφία τους, εκλέγονταν από τον λαό και ήταν ανακλητοί. Το πρώτο Διάταγμα της Κομμούνας θέσπιζε την κατάργηση του τακτικού στρατού και την αντικατάστασή του από τον ένοπλο λαό. Οι δημόσιοι υπάλληλοι εκλέγονταν και ήταν ανακλητοί με αμοιβή την αμοιβή ενός εργάτη. Εκλεγμένοι και ανακλητοί είναι και οι δικαστές. Η Κομμούνα θέσπισε τον χωρισμό της Εκκλησίας από το Κράτος και τη μετατροπή των εκκλησιαστικών κτημάτων σε εθνική ιδιοκτησία. Όλα τα εκπαιδευτικά ιδρύματα άνοιξαν τις πύλες τους στον λαό. Καθιερώθηκε η δωρεάν μόρφωση, η απαλλαγή της Παιδείας από την Εκκλησία και η υποταγή της στις κατευθύνσεις του νέου κράτους. Επικυρώθηκε η εκλογή ξένων υπηκόων στα όργανα της Κομμούνας στο όνομα του διεθνισμού. Τα εργοστάσια, που είναι κλειστά ή εγκαταλείφθηκαν από τους εργοδότες, παραδίδονται στους εργάτες.

Το πιο σημαντικό Διάταγμα της Κομμούνας θέσπιζε μια οργάνωση της μεγάλης βιομηχανίας, ακόμα και της χειροτεχνίας, που έπρεπε να βασίζεται στην οργάνωση των εργατών στο εργοστάσιο, μα και που έπρεπε να συνενώσει όλους αυτούς τους συνεταιρισμούς σε μια μεγάλη ένωση.

Απαγορεύτηκε η νυχτερινή εργασία, καταργήθηκε το ενοίκιο, τα γραφεία εύρεσης εργασίας, καταστρέφεται η λαιμητόμος, ιδρύεται η Ένωση Γυναικών για την Άμυνα του Παρισιού.

Κατεδαφίζεται μέσα στις επευφημίες του πλήθους η Στήλη της Νίκης στην πλατεία Βαντόμ ως σύμβολο εθνικισμού και μίσους ανάμεσα στους λαούς.

«Κοιτάχτε την Παρισινή Κομμούνα. Αυτή ήταν η δικτατορία του προλεταριάτου», αναφωνεί με ενθουσιασμό ο Φρίντριχ Ένγκελς.

Η συμμετοχή Ελλήνων στην Κομμούνα του Παρισιού είναι μια συναρπαστική ιστορία, κομμάτι αξεδιάλυτο με την ανάπτυξη των σοσιαλιστικών ιδεών στην Ελλάδα.

Το νήμα αρχίζει να ξεδιπλώνεται από το 1836 όταν εμφανίζεται ένας θορυβώδης ουτοπικός σοσιαλιστής, ο αγωνιστής του '21 Παναγιώτης Σοφιανόπουλος (1786-1856) από το Σοπωτό Καλαβρύτων (τα σημερινά Αροάνια). Ο Σοφιανόπουλος ήταν γιατρός και υπήρξε μέλος της Φιλικής Εταιρείας.

Ο Σοφιανόπουλος εκδίδει το 1836 το περιοδικό «Πρόοδος», ενώ παράλληλα εξέδιδε 4-5 εφημερίδες στις οποίες μεταξύ άλλων δημοσιεύονταν κείμενα των ουτοπικών σοσιαλιστών Σαρλ Φουριέ (1772-1837) και Ρόμπερτ Όουεν (1771-1858). Υπήρξε αδιάλλακτος πολέμιος της βαυαρικής τυραννίας και διαφθοράς και των νόμων της και υποστηριχτής της «κοινωνικής δημοκρατίας» και των αστικοδημοκρατικών ευρωπαϊκών επαναστάσεων του 1830 και του 1848. Διώχθηκε αμείλικτα από το καθεστώς, ενώ αφορίστηκε από την Εκκλησία. Του αποδίδεται η χρήση του όρου «σοσιαλισμός» για πρώτη φορά στην Ελλάδα το 1849.

Στο πλευρό του, μεταξύ άλλων, ήταν και ένας έμπορος από τη Σμύρνη, ο Εμμανουήλ Δαούδογλου, ο οποίος συνέχισε το έργο του Σοφιανόπουλου όταν αυτός πέθανε, το 1865. Ο Δαούδογλου συνδέεται με την Κομμούνα του Παρισιού σίγουρα έμμεσα και ίσως άμεσα. Συγκεκριμένα στην Κομμούνα πήρε μέρος η γυναίκα του Μαρία Πανταζή, η οποία εκτελέστηκε από τους βερσαλλιέρους μετά την ήττα της. Είναι πιθανό να συμμετείχε και ο ίδιος, ενώ είναι βέβαιο ότι ήταν μέλος της Α' Διεθνούς. Οι θέσεις του ήταν ένα ιδιότυπο κράμα πρωτοχριστιανικών δοξασιών περί κοινοκτημοσύνης και ουτοπικού σοσιαλισμού. Όπως έλεγε, «Εάν ο Χριστός ήρχετο σήμερα εις τον κόσμον, θα επεδίδετο εις την οργάνωσιν των εργατικών τάξεων, διά να ανυψώση δι' αυτού του τρόπου την όλην κοινωνίαν».

Την ίδια χρονική περίοδο κάνει την εμφάνισή του ένας νομικός από την Καστοριά, ο Παύλος Αργυριάδης (1849 - 1901), ο οποίος όπως φαίνεται ήταν αρκετά βαθύς γνώστης του μαρξισμού, αφού αντιμετώπιζε τους αστούς σαν ανειρήνευτους εχθρούς των εργατών και πίστευε ότι η κατάληψη της εξουσίας από την εργατική τάξη μπορούσε να γίνει μόνο με βίαιο τρόπο. Οι πληροφορίες για τη συμμετοχή του ή όχι στην Κομμούνα είναι αντικρουόμενες. Κάποιες τον θέλουν όχι απλά να έχει συμμετοχή, αλλά να είναι και μέλος της Κεντρικής της Επιτροπής, ενώ άλλες υποστηρίζουν ότι την περίοδο αυτή δεν βρισκόταν καν στο Παρίσι. Πάντως, το 1880 πολιτογραφήθηκε Γάλλος πολίτης.

Αμφιλεγόμενη είναι η συμμετοχή στην Κομμούνα του Παρισιού του Κεφαλλονίτη ποιητή Μικέλη Άβλιχου (1844 - 1917), ο οποίος έχει χαρακτηριστεί «αναρχικός» επειδή σπουδάζοντας στη Βέρνη της Ελβετίας γνωρίστηκε με τον Μιχαήλ Μπακούνιν, τον Ρώσο θεωρητικό του αναρχισμού, και πιθανόν μέσω αυτού ο Άβλιχος έγινε μέλος της Α' Διεθνούς. Σύμφωνα με ορισμένες πηγές, ο Μ. Άβλιχος βρισκόταν στο Παρίσι την περίοδο της Κομμούνας και θεωρείται απίθανο να μη συμμετείχε.

Πρέπει να σημειωθεί εδώ ότι στο πλευρό των Γάλλων εναντίον των Πρώσων βρέθηκαν να πολεμούν περίπου 1.500 Έλληνες εθελοντές για τους οποίους κανείς δεν μπορεί να αποκλείσει ότι ένας αριθμός από αυτούς συμμετείχε στην Κομμούνα. Υλικό με ονόματα εκείνων που πολέμησαν στις γραμμές της δεν υπάρχουν, παρά μόνο τα ονόματα αυτών που πολέμησαν εναντίον των Πρώσων. Ωστόσο, η αθηναϊκή εφημερίδα «Παλιγγενεσία» της 1ης Ιούνη του 1871 αναφέρει κάποιον Σπανδωνή από την Χίο, ο οποίος ανέλαβε υπηρεσία διευθυντή των τηλεγραφείων της Κομμούνας.

Ο Γουσταύος Φλοράνς

Τον Οκτώβρη του 1862 στο Ναύπλιο ξεσπά εξέγερση που οδηγεί στην έξωση του βασιλιά Όθωνα και στον σχηματισμό προσωρινής κυβέρνησης. Η εξέγερση αγκαλιάζει και άλλες πόλεις της Πελοποννήσου, όπως της Κορίνθου και της Πάτρας, νησιά των Κυκλάδων, αλλά και την ίδια την Αθήνα. Σε ορισμένες εξεγερμένες περιοχές κάνουν δειλά την εμφάνισή τους επαναστατικές

επιτροπές και Δημοτικά Συμβούλια που αντικαθιστούν τις καθαιρεμένες αρχές. Η αστική τάξη βλέπει τη λαϊκή οργάνωση με πολύ «κακό μάτι» και αποφεύγει να μπει επικεφαλής της εξέγερσης.

Το αποτέλεσμα τελικά ήταν να αντικατασταθεί ο Όθωνας από τον Δανό Γεώργιο Α' και να ψηφιστεί ένα Σύνταγμα με το οποίο εγκαθιδρυόταν βασιλευόμενη δημοκρατία.

Σε αυτήν την εξέγερση συναντάμε το αποτύπωμα ενός προσώπου που αγωνίστηκε από ηγετική θέση και έδωσε τη ζωή του για την υπεράσπιση της Κομμούνας. Τον Γουσταύο Φλουράνς, φίλοι του οποίου έστησαν οδόφραγμα στη γωνία των οδών Αιόλου και Ερμού στο οποίο ύψωσαν κόκκινη σημαία. Ο Φλουράνς ήταν «μπλανκιστής» και συμμετείχε ως εθελοντής στην κρητική επανάσταση εναντίον της οθωμανικής κατοχής μαζί με άλλους Γάλλους, αλλά και Ιταλούς που εμφορούνταν από τη σοσιαλιστική ιδεολογία.

Είχε συνδεθεί στην Αθήνα με αστικοδημοκρατικούς κύκλους και η δράση του τόσο πολύ είχε ενοχλήσει τη Γαλλία που ζήτησε από την κυβέρνηση Βούλγαρη την απέλασή του η οποία δεν έγινε εξαιτίας της θυελλώδους συμπαράστασης των Ελλήνων ομοϊδεατών του. Ωστόσο, ενοχλημένη από την παρουσία του και τη δράση του στην Αθήνα εμφανίστηκε και η ελληνική κυβέρνηση η οποία μάλιστα απαγόρευε τις διαλέξεις του.

Ο Γ. Φλουράνς επέστρεψε στη Γαλλία και την άνοιξη του 1871, στη διάρκεια της Κομμούνας, σκόπευε να έλθει στην Ελλάδα για να συγκροτήσει Σώμα εθελοντών για την ενίσχυση των κομμουνάρων. Ήταν ήδη καταδικασμένος από την κυβέρνηση «Εθνικής Άμυνας» ερήμην εις θάνατον. Δεν πραγματοποίησε ωστόσο το ταξίδι του και σκοτώθηκε πολεμώντας τους βερσαλλιέρους.

Η εφημερίδα «Μέλλον», που υποστήριξε μαχητικά την Κομμούνα, ανέφερε για τον Φλουράνς στις 20 Ιούλη 1871:

«Ήτον ο πολίτης Φλουράνς, ο γενναίος, ο ενθουσιώδης εκείνος νέος, ο τρέχων πανταχού όπου εθνική επανάστασις, ίνα προσφέρη το αίμα και την περιουσία του, ο φλεγόμενος εκ του ιεροτέρου πυρός της ελευθερίας και παλιγγενεσίας των λαών. Η Ελλάς οφείλει εν δάκρυ επί του γενναίου όσον ευγενούς τούτου φιλέλληνος, η δε Κρήτη μια νοεράν ανθοδέσμην επί του τάφου του ακραιφνούς όσον επιφανούς εθελοντού της. Το "Μέλλον" ραίνει εκ μέρους της Ελλάδος και της Κρήτης και το δάκρυ και την ανθοδέσμην, οικτείρον τα ηλίθια ή πεπωρωμένα κύμβαλα, τα μη σεβασθέντα την αγιωτέραν και ευγενεστέραν φλόγα εν τω αδολωτέρω και τιμιωτέρω στήθει, αλλ' εξυβρίσαντα επί της θανής του».

Ο λαός στην Ελλάδα ενημερώνεται για τα γεγονότα στο Παρίσι από τις εφημερίδες, οι οποίες αρχικά αντιμετωπίζουν την Κομμούνα χωρίς πολιτικές προκαταλήψεις. Όσο όμως περνούσαν οι μέρες και στο Παρίσι εγκαθιδρυόταν η εργατική εξουσία, το σύνολο του Τύπου στάθηκε εχθρικά απέναντί της.

Η μόνη εφημερίδα που υπερασπίζεται μαχητικά την Κομμούνα ήταν το «Μέλλον» του μπλανκιστή Δήμου Παπαθανασίου. Η εφημερίδα είχε εκδοθεί το 1859 στην Αθήνα και ήταν το δημοσιογραφικό όργανο της επαναστατικής φοιτητικής νεολαίας. Η αρθρογραφία της ήταν εξαιρετικά μαχητική, αν κι η λογοκρισία επέβαλε στους αρθρογράφους να είναι προσεχτικοί στις επιθέσεις τους κατά του στέμματος και του κρατικού μηχανισμού. Πολλοί από τους συντάκτες της καταδιώχτηκαν, φυλακίστηκαν και εξορίστηκαν.

Με ταξική συνέπεια, το ελληνικό αστικό πολιτικό σύστημα αποδοκίμασε κατηγορηματικά την εργατική εξουσία στο Παρίσι. Η κυβέρνηση των Βερσαλλιών είχε στείλει εγκύκλιο προς όλες τις κυβερνήσεις της Ευρώπης, να καταδικάσουν την παρισινή επανάσταση. Η εγκύκλιος διαβάστηκε στην Ελληνική Βουλή, η οποία δεν άργησε να εγκρίνει ψήφισμα καταδικαστικό. «Η διαγωγή του εν Παρισίοις οικτρώς και αξίως ως έπραξε ν τον βίον καταστρέψαντος δήμου εξήγειρε και δικαίως την αγανάκτησιν όλων των λαών. Τα κοινοβούλια της Ευρώπης διαρρήδην απεδοκίμασαν τα εν Παρισίοις εκτελεσθέντα. Η ελληνική Βουλή έπραξε και αύτη ως ώφειλεν», ανέφερε σχετικά η εφημερίδα «Παλιγγενεσία».

Δυστυχώς, ένας από αυτούς που άσκησαν σκληρή πολεμική κατά της Κομμούνας, χρησιμοποιώντας μάλιστα και βαριές εκφράσεις, ήταν και ο Εμ. Ροΐδης σε άρθρο του στο περιοδικό «Παρθενών».

Η πτώση της Κομμούνας

Κάτω από τον αρνητικό συσχετισμό δυνάμεων ανάμεσα στον στρατό των Βερσαλλιών και στο ένοπλο προλεταριάτο, αλλά και τις αδυναμίες και αυταπάτες των ηγετών της Κομμούνας στις 21 Μάη στρατεύματα βερσαλλιέρων μπαίνουν στο Παρίσι. Επί οχτώ μέρες, οι κομμουνάροι και οι γυναίκες της Κομμούνας αντιστέκονται με αφάνταστο ηρωισμό. Στις 27 Μάη συντρίβεται η τελευταία αντίσταση στο Νεκροταφείο Περ Λασαίζ στην Μπελβίλ και σε άλλα Εργατικά Διαμερίσματα του Παρισιού.

Στις 28 Μάη πέφτει το τελευταίο οδόφραγμα στην οδό Ραμπονό της Μπελβίλ. Η αστική τάξη πανηγυρίζει.

Η Κομμούνα είχε νικηθεί.

Η κυβέρνηση του Θιέρσου συνεργάστηκε με τους Πρώσους προκειμένου να σχηματιστεί στρατός από τους χιλιάδες αιχμαλώτους πολέμου, τους οποίους οι Πρώσοι απελευθέρωσαν και επέτρεψαν να περάσουν από τις γραμμές τους και να χτυπήσουν πισώπλατα την Κομμούνα. Ενώ μετά την πτώση της Κομμούνας συνελάμβαναν πρόσφυγες και τους παρέδιδαν στην κυβέρνηση των Βερσαλλιών.

Ο Κ. Μαρξ συμπυκνώνει σε μερικές φράσεις την αιτία της πτώσης της εργατικής εξουσίας που κράτησε 72 μέρες.

«Αν ηττηθούν θα φταίει μόνο η "καλή τους καρδιά"

Θα έπρεπε να είχαν βαδίσει αμέσως κατά

Πίνακας που απεικονίζει τουφεκισμό κομμουνάρων στον τοίχο του νεκροταφείου Περ Λασαίζ

των Βερσαλλιών…

Το γαλλικό προλεταριάτο περιφρόνησε τη σημασία των καθαρά πολεμικών ενεργειών στον εμφύλιο πόλεμο και αντί να επιτεθεί αποφασιστικά και άμεσα στις Βερσαλλίες αργοπόρησε και έδωσε χρόνο στην κυβέρνηση του Θιέρσου να ανασυνταχθεί, να οργανώσει στρατό και να προετοιμαστεί για τη ματωμένη βδομάδα».

Στο πλαίσιο των ιστορικών συνθηκών του 19ου αιώνα και του τότε επιπέδου ωριμότητας του εργατικού κινήματος, δεν μπορούσε να είναι ολοκληρωμένο. Τα μέλη της Κομμούνας χωρίζονταν σε μια πλειοψηφία μπλανκιστών, που επικρατούσαν στην Κεντρική Επιτροπή της Εθνοφυλακής, σε οπαδούς της σοσιαλιστικής σχολής του Προυντόν, καθώς και μια μειοψηφία μαρξιστών της Διεθνούς. Οι μπλανκιστές στη μεγάλη τους πλειοψηφία ήταν σοσιαλιστές μόνον από επαναστατικό ένστικτο. Λίγοι μόνο είχαν κατακτήσει μεγαλύτερη σαφήνεια στις σοσιαλιστικές ιδέες και αρχές. Οι οπαδοί του Προυντόν, που θεωρείται ο πρόδρομος του αναρχισμού, αντιπαράθεταν στην καπιταλιστική ιδιοκτησία τη μικρή ατομική ιδιοκτησία, ενώ ο ίδιος ο Προυντόν δεν παραδεχόταν την ταξική πάλη και τη δικτατορία του προλεταριάτου. Παρά τα τεράστια βήματα που έκανε το γαλλικό προλεταριάτο, σταμάτησε στη μέση του δρόμου.

Στον οικονομικό τομέα, η Κομμούνα παρασύρθηκε από το όνειρο να εγκαθιδρύσει ανώτερη Δικαιοσύνη σε μια χώρα που να την ενώνει το πανεθνικό καθήκον, ενώ δεν κατέλαβε κρατικά ιδρύματα, όπως η Τράπεζα της Γαλλίας.

Ωστόσο, το σημαντικότερο δίδαγμα από τον ηρωικό αγώνα των προγόνων κομμουνάρων είναι η ανάγκη της αυτοτελούς οργάνωσης του προλεταριάτου, της πολιτικής του πρωτοπορίας που είναι το Κομμουνιστικό Κόμμα.

Η ματωμένη βδομάδα

Αποθηριωμένοι οι αστοί σέρνουν το Παρίσι στο αίμα των κομμουνάρων. Τουφεκίζονται τουλάχιστον 20.000 άντρες, γυναίκες και παιδιά. Φρικτά είναι όσα διηγείται ανταποκριτής της «Εφημερίδος της Κολωνίας», τα οποία δημοσιεύτηκαν στην εφημερίδα «Μέλλον» στις 4 Ιούνη 1871.

«Εν τω θεάτρω Chatelet συνεδριάζει διηνεκώς το στρατοδικείον. Οι προσαγόμενοι αντάρται εξάγονται διά της δεξιάς ή της αριστεράς θύρας και όσοι μεν εξάγονται διά της δεξιάς τυφεκίζονται ευθύς, όσοι δε διά της αριστεράς αποστέλλονται ως ήττον ένοχοι εις Βερσαλλίας. Και εν τω κήπω του Λουξεμβούργου, και εν τοις Ηλυσίοις Πεδίοις, και εν τη πλατεία Λοβάου, και εν πάσαις ταις προσφάτως κυριευθείσαις συνοικίαις τυφεκίζονταν αντάρτες (…)

Των κοιμητηρίων μη εξαρκούντων, τα πτώματα των τουφεκισμένων μεταφέρονται εις τον κήπον του Λουξεμβούργου, εις τας πλατείας του Αγίου Ιακώβου και του Αγίου Λαζάρου και εις άλλα μέρη των Παρισίων ένθα υπάρχει χώμα προς ανόρυξην λάκκων».

Άλλοι ανταποκριτές μιλούν για τη μυρωδιά του αίματος που είχε σκεπάσει τις εργατικές συνοικίες ή για τη συνεχή μεταφορά των πτωμάτων με πολυάριθμες άμαξες. Όλο το Παρίσι αντηχούσε από τις βολές των τουφεκισμών. Παντού περνούσαν στρατιωτικά αποσπάσματα με αιχμαλώτους. Από μια ομάδα αιχμαλώτων ένας αξιωματικός επιλέγει τυφλά ανθρώπους, τους βγάζουν από τη γραμμή και τους εκτελούν επιτόπου. Όλες οι αίθουσες του Δημαρχείου του Παρισιού είχαν μετατραπεί σε στρατοδικεία τα οποία με συνοπτικές διαδικασίες καταδίκαζαν σε θάνατο άντρες, γυναίκες, γέροντες, ακόμα και παιδιά.

«Πραγματικά δοξασμένος πολιτισμός όπου το ζωτικό του πρόβλημα σήμερα είναι πώς θα ξεφορτωθεί τους σωρούς από τα πτώματα των ανθρώπων που δολοφόνησε όταν είχε τελειώσει πια η μάχη», γράφει ο Φρ. Ένγκελς.

Περίπου 45.000 άτομα συνελήφθησαν, τουλάχιστον 3.000 πέθαναν σε κάτεργα και εξορίες, ενώ περίπου 3.500 κομμουνάροι απελαύνονται και υποχρεώνονται να μην επιστρέψουν ποτέ στη Γαλλία.

Άραγε ήρθαν από αυτούς κάποιοι στην Ελλάδα;

Ίχνη κομμουνάρων στην Ελλάδα

Όσοι κομμουνάροι απελάθηκαν ή κατάφεραν να ξεφύγουν από την αιμοδιψή μανία της αστικής τάξης και της κυβέρνησης Θιέρσου κατέφυγαν σε διάφορες χώρες στις οποίες υπέστησαν την κρατική βία με φυλακίσεις, βασανιστήρια, διώξεις.

Ο ιστορικός Γιάννης Κορδάτος σε άρθρο του στο περιοδικό «Πρωτοπόροι», που εκδιδόταν τον μεσοπόλεμο στην Αθήνα, υποστηρίζει ότι από διηγήσεις έβγαινε το συμπέρασμα ότι μερικοί κουμμουνάροι έφτασαν στην Ελλάδα και έμειναν για πάντα. Μάλιστα δημοσιεύει και δύο αναφορές πιθανόν κάποιου διευθυντή φυλακών ο οποίος αναφέρει πώς πρέπει να είναι η συμπεριφορά απέναντι στον κομμουνάρο ή στους κομμουνάρους που βρίσκονταν στη φυλακή του. Σύμφωνα με τα λεγόμενά του, έπρεπε να μεταχειρίζονται όλα τα μέσα, πειθώ και βία, για να αποκηρύξουν τις ιδέες τους, όμως όπως ο ίδιος λέει τίποτα δεν μπορούσε να τους εξαναγκάσει και συνέχιζαν να λένε «πως είναι κομμουνισταί».

«Τι απόγιναν οι κομμουνάροι αυτοί; Δεν έχουμε άλλες πληροφορίες. Η ίδια στοματική παράδοση λέει πως μερικοί από δαύτους πέθαναν εδώ στην Αθήνα. Πότε; Πού είναι θαμμένοι; Δεν ξέρουμε τίποτα», γράφει ο Γ. Κορδάτος.

Η απήχηση της Κομμούνας και ο κίνδυνος δημιουργίας ενός σοσιαλιστικού κόμματος στην Ελλάδα ανησύχησε τις κυρίαρχες τάξεις οι οποίες, διά των πολιτικών τους εκπροσώπων, συμμετείχαν στον συντονισμό της δράσης ενάντια στα μέλη της Α' Διεθνούς, ενώ αναδείκνυαν και την ανάγκη της παράδοσης τυχόν κομμουνάρων φυγάδων στις γαλλικές αρχές.

Η Κομμούνα του Παρισιού και ο ηρωικός αγώνας του ένοπλου προλεταριάτου αποτέλεσε μια σημαντική καμπή τόσο στο νεογέννητο εργατικό κίνημα όσο και στις σοσιαλιστικές ιδέες που βρίσκονταν ακόμα στα σπάργανα της ουτοπίας. Τα πρώτα εκείνα βήματα οδήγησαν, με όχι ευθύγραμμη πορεία, το 1918 στην ίδρυση του ΚΚΕ.

Όπως έγραφε ο Β. Ι. Λένιν, «η Κομμούνα έβαλε σε κίνηση το σοσιαλιστικό κίνημα της Ευρώπης. Το παράδειγμά της διάλυσε τις πατριωτικές αυταπάτες και έκανε θρύψαλα την πίστη ότι οι επιδιώξεις της αστικής τάξης είναι πανεθνικές. Η Κομμούνα έμαθε στο ευρωπαϊκό προλεταριάτο να βάζει συγκεκριμένα τα καθήκοντα της σοσιαλιστικής επανάστασης».

Και ο Κ. Μαρξ έγραφε: «Το Παρίσι των εργατών με την Κομμούνα του θα γιορτάζεται πάντα σαν δοξασμένος προάγγελος μιας νέας κοινωνίας. Τους μάρτυρές της τους έχει κλείσει μέσα στη μεγάλη της καρδιά η εργατική τάξη. Τους εξολοθρευτές της τους κάρφωσε κιόλας η ιστορία στον πάσσαλο της ατίμωσης απ' όπου δε μπορούν να τους λυτρώσουν μήτε όλες οι προσευχές των παπάδων τους».

(Πηγές: Κ. Μαρξ «Ο εμφύλιος πόλεμος στη Γαλλία», Μ. Παπαϊωάννου «Η Παρισινή Κομμούνα και η Ελλάδα», Γιάννη Κορδάτου «Μεγάλη Ιστορία της Ελλάδας», Β. Λάζαρη «Οι ρίζες του ελληνικού κομμουνιστικού κινήματος», S. Berstein - P. Milza «Ιστορία της Ευρώπης», «Ριζοσπάστης», αρχείο «902 Αριστερά στα FM», «902 TV»)

ΝΟΜΟΣ ΑΠΑΓΟΡΕΥΣΗΣ ΤΗΣ ΕΛΕΥΘΕΡΗΣ ΔΙΑΜΑΡΤΥΡΙΑΣ

«CUI BONO»

Του Μανώλη Κλώντζα

Έδρα Αρχαιολογίας και Μουσειολογίας UNESCO Πανεπιστήμιο MASARYK, Τσεχία
Μέλος του Συλλόγου «Εμείς που σπουδάσαμε στο Σοσιαλισμό»

Η ελληνική οικονομία, τα τελευταία 15 χρόνια ανά 5ετία: (2006 - 2010) -0,3%, (2011 - 2015) -4,0%. Η τελευταία πενταετία θα κλείσει το λιγότερο εξίσου αρνητικά. Στην ουσία ακολουθεί με μεγαλύτερη ένταση την οικονομική κατάρρευση σε σχέση με το παγκόσμιο ΑΕΠ που καταγράφει ολόκληρη η ΕΕ. Θέλει «τέχνη» να παράγει μια ολόκληρη κοινωνία να υπάρχουν τέτοιες πρωτόγνωρες τεχνολογικές δυνατότητες και την ίδια στιγμή να συνθλίβονται δικαιώματα, το επίπεδο ζωής και την ίδια στιγμή να καταρρέει η οικονομική απόδοση. Δείχνει παράλογο αλλά δεν είναι. Είναι πέρα για πέρα λογική εξέλιξη. Ιστορικά (έστω και αν δεν μπορούμε να προσδιορίσουμε με μαθηματική ακρίβεια αριθμητικά) ανάλογες καταστάσεις και εξελίξεις συναντάμε αρκετές. Είναι οι εποχές που τα εκάστοτε οικονομικά συστήματα και κρατικές δομές καταρρέουν. Εποχές που κάθε πρωτοβουλία των κυρίαρχων ελίτ να επαναφέρουν την οικονομική ανάπτυξη και την κοινωνική αποδοχή με παλιές- καλές δοκιμασμένες λύσεις καταλήγουν σε ακόμα μεγαλύτερη όξυνση του προβλήματος. Σε όλες τις παραπάνω περιπτώσεις οι κυρίαρχες οικονομικές και πολιτικές ελίτ στρέφονται σε επιλογές που αυξάνουν την επιτελικότητα και την βία των κρατών τους. Με άλλα λόγια αυξάνουν αυτό που ονομάζουμε «αναγκαστικά έξοδα επιβολής». Αυτή η διαδικασία βαθαίνει ακόμα περισσότερο τις αντιθέσεις και την κρίση. Το καρκίνωμα στην βάση της οικονομίας, αντί να μειώνεται, αυξάνεται ραγδαία καλύπτοντας όλες τις πλευρές της κοινωνικής ζωής. Το «έργο» με τον περιορισμό δικαιωμάτων δεν είναι λοιπόν κάτι το νέο. Τόσο παλιό και σάπιο όπως οι κρατικές δομές. Ας δούμε την μεγάλη εικόνα. Ποιόν βολεύουν όλα αυτά; Ποιος κερδίζει και ποιος χάνει; Οι μόνοι χαμένοι είναι σίγουρα εκείνοι που με την πνευματική ή χειρωνακτική εργασία τους παράγουν αξίες και πλούτο. Κερδισμένοι μια χούφτα παράσιτα που στις μέρες μας σε αντίθεση με τις προϊστορικές και τις ιστορικές περιόδους είναι τραγικά ελάχιστοι. Για αυτούς τους τραγικά ελάχιστους κερδισμένους γίνονται όλα αυτά. Εδώ αποκαλύπτεται το ποσό κούφιο είναι το επιχείρημα ότι η απογοήτευση των ελεύθερων λαϊκών διαμαρτυριών γίνεται για την προστασία από τις μειοψηφίες. Οι πραγματικές μειοψηφίες είναι αυτές που κατέχουν την απόλυτη οικονομική εξουσία και καθορίζουν τις όποιες πολιτικές επιλογές. Είναι αυτές οι πραγματικές μειοψηφίες που είναι υπεύθυνες για όλη την σήψη και την βία που κυριαρχεί γύρω μας. Προσπαθούν αγωνιωδώς να μας πείσουν ότι η όλη ανατροπή που προκαλούν οι πολιτικές τους επιλογές στις ζωές των ανθρώπων και στην φύση αποτελεί κανονικότητα. «Έβγαλε βρώμα η ιστορία» ότι.... «τελείωσε»...θα μπορούσε κανείς να πει κανείς διαβάζοντας σε δημοτική διάλεκτο τον χουντικό νόμο που επιβάλουν. Ο τόπος αυτός που γέννησε Σωκράτη, Ηράκλειτο, Πλάτωνα, Διογένη, Αριστοφάνη, η φύση που αγκάλιασε τις σκέψεις του Ρήγα, των επαναστατών του 21, των αγωνιστών της αντιφασιστικής αντίστασης, του Καζαντζάκη, Ρίτσου, Σεφέρη, Χατζηδάκη, και τόσους άλλους που θες βιβλίο να γράψεις για να μην αδικήσεις κανένα, μας λένε ότι πρέπει να μπει στο «ψυγείο». Με «βασιλικό» διάταγμα το σύγχρονο αστικό κράτος λίγο καιρό μετά την «αριστερή» κατάργηση των κοινωνικών-δημοκρατικών ελευθεριών στους χώρους εργασίας, απαγορεύει τώρα μέσω του "δεξιού" διαχειριστή στους πολίτες του ακόμα και την ελεύθερη διαμαρτυρία. «…άλλαξαν λέει τα ανεμολόγια και οι ορίζοντες / μας κάνουν χάρη που μας ανέχονται και που γελάσαμε/ τώρα δημόσια θα έχουν μικρόφωνο μόνο οι γνωρίζοντες». Δεν έχει φυσικά περάσει πολύς καιρός από τότε που η πολιτική ελίτ του τόπου κατηγορούσε υποκριτικά τον Ερντογάν ως «Σουλτάνο» που περιορίζει τις κοινωνικές ελευθερίες των πολιτών του και απαξιώνει τα μνημεία. Η ελληνική κυβέρνηση έρχεται να αντιγράψει στην ουσία την πολιτική Ερντογάν βάζοντας ταυτόχρονα και από την τσέπη της. Τυχαίο; Όλα αυτά εξελίσσονται σε περιβάλλον έντονων γεωπολιτικών διεργασιών και πιέσεων από τον Βορειοατλαντικό άξονα για την συνδιαχείριση εμπορίου και πλουτοπαραγωγικών πηγών στο Αιγαίο και στην ανατολική Μεσόγειο, σε περιβάλλον βαθιάς οικονομικής και κοινωνικής κρίσης που ο λαός παλεύει για το ψωμί του και για την προστασία του της φύσης και της ιστορικότητας του τόπου του . Σε μια εποχή που παλεύει για την υπεράσπιση της εθνικής του ακεραιότητας και ανεξαρτησίας. Σε μια εποχή που διεθνείς όμιλοι και το κεφάλαιο έχουν αρχίσει να καταστρέφουν εκτός από τις ζωές των ανθρώπων και την ίδια την φύση με τα μνημεία της θέλοντας να την μετατρέψουν σε νέο «πάρκο» κερδοφορίας για τις μετοχικές αξίες τους. Μετοχικές, ομολογιακές «αξίες" που φυσικά δίχως την κρατική χρηματοδότηση από τους φόρους των πολλών δεν αντέχουν στον διεθνή ανταγωνισμό ούτε μία μέρα. Αυτήν εδώ την εποχή διάλεξαν για να φέρουν αυτό το νομικό τερατούργημα που από τους δικαστές και τους δικηγόρους ως τους εργάτες στα γιαπιά θεωρούν απαράδεκτο. Οι αρχαιολόγοι, οι επιστήμονες των ανθρωπιστικών επιστημών, φυσικά και δεν εκπλήσσονται. Το έργο το έχουν δει στο πέρασμα της ιστορίας εκατοντάδες φορές. Οι της κυβέρνησης δεν είναι καθόλου πρωτότυποι. Ιστορικά σε κάθε περίοδο βαθιάς κρίσης όπως η σημερινή αποκαλύπτεται η ανικανότητα εφαρμογής πολιτικών διαχείρισης χωρίς χρήση βίας. Σε κάθε τέτοια περίοδο η σήψη των πολιτικών και οικονομικών ελίτ θέτει υπό αμφισβήτηση τις κυρίαρχες πολιτικές επιλογές και έχουμε ραγδαία μεταβολή των κρατικών δομών σε αυταρχική, επιτελική κατεύθυνση. Η όποια

δημοκρατική επίφαση εξαφανίζεται για να δώσει την θέση της στην επιτελικότητα στον αυταρχισμό και στην βία κατά του ανθρώπου παραγωγού αξιών και της φύσης. Η βία που και σήμερα κυριαρχεί σε σχέση με την φύση, σε σχέση με τον άνθρωπο εργαζόμενο δεν μπορεί φυσικά να σταθεί χωρίς την βία σε πολιτικό, νομικό επίπεδο. Ευτυχώς όμως. Η ίδια η επιστήμη της ιστορίας, της αρχαιολογίας αποδεικνύει επίσης ότι τέτοιες επιλογές είναι μεν για τις οικονομικές και πολιτικές ελίτ μια λύση ανάγκης για να επιβάλουν στην κοινωνία τις επιλογές τους αλλά αποτελούν ταυτόχρονα το κύκνειο άσμα τους. Θέμα χρόνου είναι... Αμέσως μετά αμέσως το πρώτο μνημόνιο σε μεγαλύτερη ένταση από το παρελθόν η βία από τον βάθεμα των αντιθέσεων στο επίπεδο της οικονομίας κάλυψε τα πάντα γύρω μας. Σήμερα με τις εξώσεις από τα σπίτια εκείνων που έβαλαν πλάτη για την σωτηρία των τραπεζιτών, με το χτύπημα των κοινωνικών και δημοκρατικών ελευθεριών, με την καταστροφή του φυσικού- ιστορικού μας πλούτου απ' άκρη σ' άκρη στην Ελλάδα, με την αμφισβήτηση των κυριαρχικών δικαιωμάτων από το ίδιο το κράτος, η βία και η επιτελικότητα του κράτους αποτελεί για την άρχουσα τάξη μονόδρομο. Αυτό που ξεχνούν όμως οι ελίτ είναι ότι η μόνη και μοναδική σταθερά στο διάβα της ιστορίας είναι η ίδιοι οι άνθρωποι παραγωγοί αξιών και ο τόπος. Η φύση. Οι άρχουσες τάξεις και τα κράτη ιστορικά έρχονται και φεύγουν. Εξαφανίζονται τόσο γρήγορα όπως ακριβώς ήρθαν στο προσκήνιο. Αν νομίζουν ότι ο άνθρωπος θα σταματήσει να αγωνίζεται για το ψωμί του με ένα διάταγμα είναι βαθιά γελασμένοι. Αν νομίζουν πως οι άνθρωποι στους χώρους εργασίας ή οι άνθρωποι της υπαίθρου θα ζητάνε άδεια συμμόρφωσης από την αστυνομία για να υπερασπιστούν τον ιδρώτα τους και τον τόπο τους από τον οδοστρωτήρα της εργασιακής ευελιξίας και της «πράσινης ανάπτυξης» είναι βαθιά γελασμένοι. Αν νομίζουν πως ο λαός μας θα παραχωρήσει έστω και εκατοστό πατρίδας του για να κάνουν μπίζνες κάποιοι με τους Τούρκους και τους ΝΑΤΟικούς ομόσταυλούς τους είναι βαθιά γελασμένοι... Τέτοιοι χουντικοί, κατασταλτικοί «νόμοι» δεν πιάνουν. Ο λαός μας θα συνεχίσει να παλεύει για τα δίκαιά του χωρίς άδειες συμμόρφωσης από την πολιτική ελίτ και την αστυνομία... Είναι τέτοια μάλιστα η κατάντια, η σήψη και η γελοιότητα της υπόθεσης που ακόμα και η επίσημη ιδεολογία του κυβερνώντος κόμματος ο «ριζοσπαστικός φιλελευθερισμός» μπορεί να χαρακτηριστεί από κάποια μελλοντική κυβέρνηση ως «τρομοκρατική ιδεολογία». Η βία εξάλλου απέναντι στους ανθρώπους και στην φύση πάρα πολύ εύκολα μπορεί να αποδειχθεί νομικά. Οι επιστήμονες των ανθρωπιστικών επιστημών δεν θα ξεχάσουν ούτε την μεθοδολογία τους, ούτε αυτά που γνωρίζουν για τον άνθρωπο, την κοινωνία και την φύση για γυρίσουν πίσω σε οπτικές και λογικές που κυριαρχούσαν στα χρόνια των «φωτισμένων» ηγετών και της Ιερής Συμμαχίας ή σε σκοτεινές εποχές της σύγχρονης ιστορίας. Δεν θα γίνουν χειροκροτητές αυτής της κατάστασης. Κανένα καθεστώς ιστορικά δεν μπόρεσε και δεν θα μπορέσει να επιβάλει κάτι τέτοιο. Ο λαός μας τέτοια χουντικά εκτρώματα θα τα καταργήσει όπως έχει καταργήσει στην πράξη και δεκάδες Μεταξικές διατάξεις που όλως τυχαίως η πολιτική ελίτ «δεν είχε την ώρα» να τις καταργήσει. Ας θυμηθούμε εδώ τα λόγια του Λουντέμη: «…χρειάστηκαν εκατομμύρια χρόνια για να γίνουν τα τέσσερα πόδια δύο. Δε θα τα κάνουμε πάλι τέσσερα …» (https://studofsoc.files.wordpress.com/2)

ΚΩΣΤΑΣ ΚΑΖΑΚΟΣ

Το "Κ" του καλλιτέχνη συναντά το "Κ" του κομμουνιστή

Τα αρχικά του ονόματός του είναι ΚΚ. Ένα για την ιδιότητα του καλλιτέχνη και ένα για αυτήν του κομμουνιστή, που καταφέρνει να τις συνδυάζει υποδειγματικά.

Γεννήθηκε στον Πύργο, στις 29 Μαΐου του 1934, αλλά έχει μανιάτικη καταγωγή. Είχε δύσκολα παιδικά και εφηβικά χρόνια που καθόρισαν τη ζωή του και τις ιδέες του. "Εμείς περάσαμε Κατοχή μετά την Απελευθέρωση" έλεγε χαρακτηριστικά για τους δικούς του. Ο πατέρας του εξορίστηκε για τις ιδέες του στα ξερονήσια, τα "Πανεπιστήμια του Αιγαίου" όπως τα έλεγε ίδιος, και ο Καζάκος αναγκάστηκε να δουλέψει από μικρός για να συντηρήσει την οικογένειά του, που είχε έρθει στην Αθήνα, ενώ παράλληλα παρακολουθούσε νυχτερινό σχολείο.

Είχε όνειρο να σπουδάσει Φιλολογία, αλλά η πόρτα του Πανεπιστημίου παρέμεινε κλειστή, ελλείψει των "σωστών" κοινωνικών φρονημάτων και του πιστοποιητικού που θα τα βεβαίωνε. Έτσι, κατά έναν παράδοξο τρόπο, η ιδεολογία του ήταν αυτή που του άνοιξε τελικά τον δρόμο για να γίνει ηθοποιός και ο ίδιος προσθέτει πως τον διάλεξε, γιατί είχε ταλαιπωρηθεί με χαμαλίκια και εξευτελισμούς και δεν μπορούσε να αντέξει την έννοια του αφεντικού…

Σπούδασε στη Σχολή Κινηματογράφου του Σταυράκου, που το βίωσε ως Λαϊκό Πανεπιστήμιο, δίπλα σε μεγάλες μορφές του χώρου. Εκεί γνώρισε και τον Κουν και τον ακολούθησε όταν αυτός ίδρυσε τη δική του δραματική σχολή. Ξεκίνησε να παίζει θέατρο και κινηματογράφο, όπου έκανε ντεμπούτο στην "Αρπαγή της Περσεφόνης", ενώ τα επόμενα χρόνια διατέλεσε επίσης χρέη σκηνοθέτη, σεναριογράφου, ακόμα και παραγωγού. Τιμήθηκε μάλιστα με το Α' Χρυσό

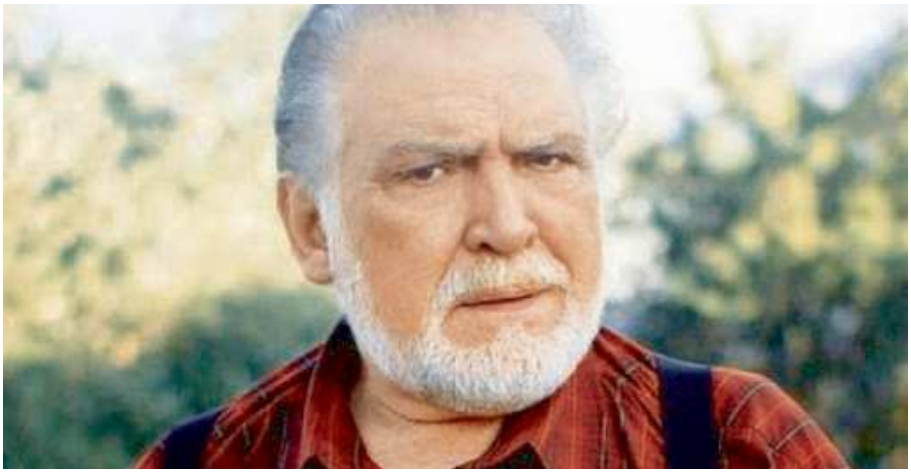

Βραβείο στο Φεστιβάλ Κινηματογράφου της Θεσσαλονίκης για την άρτια μεταφορά της Λυσιστράτης του Αριστοφάνη.

Στο ενδιάμεσο γνωρίζεται με την Καρέζη και ερωτεύονται στα γυρίσματα της ταινίας "Κονσέρτο για πολυβόλα", όπου όλα ξεκίνησαν από μια παρτίδα τάβλι! Μένουν μαζί για 26 συναπτά έτη, μέχρι τον θάνατο της Τζένης, και αποκτούν έναν γιο, τον Κωνσταντίνο Καζάκο, που έπεσε κάτω από τη μηλιά και έγινε ηθοποιός. Κουμπάρος στο γάμο τους ήταν ο ηθοποιός Άγγελος Αντωνόπουλος.

Μαζί της έκανε δεκάδες δουλειές στο θέατρο και τον κινηματογράφο, ενώ μετά το '92 ακολούθησε αυτόνομη πορεία, έχοντας πάντα ως βάση το θέατρο, αλλά και με αρκετές δουλειές στον κινηματογράφο και την τηλεόραση -την οποία κάθε άλλο παρά αποστρέφεται. Ήταν χρόνια πυρετώδους δημιουργίας, αλλά και εξαντλητικά, χωρίς ρεπό και ανάπαυση, ενώ ο ίδιος συνδέει αυτό το "άδειασμα", την ψυχική και οργανική εξάντληση με τον πρόωρο χαμό της Καρέζη, της Βουγιουκλάκη κ.ά. Προσθέτει, όμως, πως το ομαδικό θέαμα είναι στην ψυχή του λαού μας κι ότι πουθενά αλλού δεν υπάρχει τόσο φιλοθεάμον κοινό, ίσως γιατί εδώ γεννήθηκε το θέατρο…

Η πιο εμβληματική στιγμή ήταν το "Μεγάλο μας Τσίρκο" του Καμπανέλλη. Όπως είπε ο Καζάκος, ήταν ένα καλλιτεχνικό γεγονός, που η ιστορική συγκυρία και ο λαός το μετέτρεψαν σε πολιτικοκοινωνικό, με τους θεατές να κατακλύζουν σε κάθε παράσταση το θέατρο, που ήταν ζωσμένο από ασφαλίτες. Το κοινό ρουφούσε τα αντιδικτατορικά μηνύματα του έργου, μετατρέποντας άτυπα κάθε παράσταση σε διαδήλωση -οι μεγαλύτερες "πολιτικές συγκεντρώσεις" πριν από την εξέγερση του Πολυτεχνείου. Κατά μία έννοια, άλλωστε, το "Μεγάλο μας Τσίρκο", που ανέβηκε πρώτη φορά το καλοκαίρι του '73 στο Αθήναιον, ακριβώς απέναντι από το Πολυτεχνείο, ανήκε στα προλεγόμενα της εξέγερσης και έγινε οργανικό της κομμάτι. Η χούντα τρόμαξε με τη μεγάλη του απήχηση και οι πρωταγωνιστές του γνώρισαν διώξεις και κυνηγητό από την Ασφάλεια, μέχρι την πτώση της δικτατορίας.

Αν το "Μεγάλο μας Τσίρκο" ήταν υπόδειγμα στρατευμένης τέχνης, που συνδέθηκε με τον παλμό και τα γεγονότα της εποχής του, ο Καζάκος υπηρέτησε τις ιδέες του στην πράξη και δεν έλειψε ποτέ από τις επάλξεις του αγώνα. Συστρατεύθηκε με το ΚΚΕ και διετέλεσε βουλευτής του για δυο χρόνια (από το 2007 ως το 2009), όπου του έκανε αρνητική εντύπωση πως πολλοί συνάδελφοί του διάβαζαν τους λόγους τους από μέσα, σε αντίθεση με όσα προβλέπει ο κανονισμός της Βουλής.

Όπως είχε πει και ο ίδιος, "στο δικό μας κόμμα, το ΚΚΕ, δεν επιλέγουμε ρόλους. Αν χρειάζεται να πας εκεί, θα πας, δεν έχει μου αρέσει, δε μου αρέσει". Το 1999 ήταν Πρόεδρος του Λαϊκού Δικαστηρίου για την ιμπεριαλιστική επέμβαση και τους Νατοϊκούς βομβαρδισμούς στη Γιουγκοσλαβία. Ενώ το 2010 επιμελείται μια παράσταση στον Σπόρτινγκ για τα 65 χρόνια από την Αντιφασιστική Νίκη, που τελειώνει με το μπρεχτικό απόσπασμα "Κάτι γίνεται, κάτι γίνεται" και εκφράζει την αγωνιστική ελπίδα και την αισιοδοξία της εποχής. Όταν όμως η έννοια της "ελπίδας" έγινε κούφιο προεκλογικό σύνθημα χωρίς πραγματική αξία, ο ίδιος στηλίτευσε αυτούς που την εμπορεύονταν.

Δε ζει με ελπίδες ο ζωντανός άνθρωπος. Οι πεθαμένοι ζουν με ελπίδες, περιμένουν τη Δευτέρα Παρουσία, αν θα τους στείλει στα δεντράκια ή στα καζάνια με τα μήλα. Ο ζωντανός άνθρωπος ζει μια πραγματικότητα για την οποία δεν μπορεί να αδιαφορεί.

Εξακολουθεί να παίρνει θέση, όχι μόνο με την τέχνη του, αλλά με διάφορες δημόσιες παρεμβάσεις για την επικαιρότητα, όπως το πρόσφατο άρθρο του για τον Πολιτισμό και το πρόβλημα επιβίωσης που αντιμετωπίζουν οι καλλιτέχνες ή μια παλιότερη πρότασή του να δημιουργηθεί μια διεθνής ταξιαρχία για την Κούβα, το νησί της επανάστασης, όπως στα χρόνια του Ισπανικού Εμφυλίου.

Παρόλα αυτά, τα περισσότερα ΜΜΕ σπανίως του δίνουν βήμα για να προβάλει τις σκέψεις του και τις απόψεις του. Εξαίρεση ήταν μια αμφιλεγόμενη και μάλλον ατυχής διατύπωσή του -για τους νέους που δε μένουν εδώ να παλέψουν, αφήνουν τον τόπο τους και αυτό συνιστά προδοσία- με τον ίδιο να δίνει διευκρινίσεις πως ο όρος δεν αναφερόταν στους νέους αλλά σε αυτούς που τους αναγκάζουν να καταφύγουν στο εξωτερικό για να έχουν καλύτερο μέλλον.

Σήμερα ο Καζάκος ζει στην Κυψέλη, με τη δεύτερη σύζυγό του, την ηθοποιό Τζένη Κόλλια, με την οποία απέκτησε άλλα τρία παιδιά. (Katiousa.gr)

ΕΛΕΝΑ ΛΑΖΑΡ

Η Ελληνίδα μεταφράστρια που έμαθε στους Ρουμάνους τον Καρυωτάκη: Νέο βραβείο για τη Λαζάρ

Ο εκδοτικός οίκος που ίδρυσε με όραμα την προώθηση της ελληνικής λογοτεχνίας στη Ρουμανία «μετράει» σχεδόν τρεις δεκαετίες ζωής, ενώ το δικό της «ταξίδι» στον κόσμο των ελληνικών Γραμμάτων ξεκίνησε το μακρινό 1976, όταν με μια βαλίτσα γεμάτη …όνειρα κατέφθανε στην Αθήνα.

Η Έλενα Λαζάρ (Elena Lazar), από χθες κάτοχος του Κρατικού Βραβείου Μετάφρασης Έργου Ελληνικής Γλώσσας σε Ξένη Γλώσσα μαζί με την Γκρέτε Τάρτλερ (Grete Tartler), για τη μετάφραση του έργου «Ποιήματα και Πεζά» του Κώστα Καρυωτάκη, κάθε άλλο παρά άγνωστη είναι στο ελληνικό κοινό, αφού δεν είναι η πρώτη φορά που βραβεύεται για την προσφορά της στην προώθηση του ελληνικού πολιτισμού. Το τελευταίο αυτό βραβείο έρχεται να προστεθεί σε μια σειρά άλλων που έχει λάβει στη διάρκεια της μακράς της διαδρομής στον χώρο, με κορυφαίο τον Χρυσό Σταυρό του Τάγματος της Ευποιίας, με τον οποίο τιμήθηκε το 2011 από τον τότε Πρόεδρο της Δημοκρατίας Κάρολο Παπούλια.

«Είναι απερίγραπτη χαρά. Αυτό το βραβείο οφείλεται πρώτα απ' όλα στον μεγάλο ποιητή Καρυωτάκη, ενώ είναι μια ακόμη ενθάρρυνση για την «Ομόνοια» (τον εκδοτικό της οίκο) που σε λίγο θα γιορτάσει 30 χρόνια λειτουργίας», έλεγε στο ΑΠΕ-ΜΠΕ, λίγη ώρα μετά την

ανακοίνωση των βραβείων, η Λαζάρ, με έκδηλη τη συγκίνηση στη φωνή. «Είναι μεγάλη χαρά και για τη σπουδαία ποιήτρια, δοκιμιογράφο και μεταφράστρια Γκρέτε Τάτλερ, η οποία έχει ιδιαίτερη αγάπη στον Καρυωτάκη», ανέφερε, επισημαίνοντας ότι ήταν μια δύσκολη μετάφραση, για την οποία απαιτήθηκε χρόνος και ιδιαίτερη φροντίδα και από τις δύο.

«Είναι η 20η δίγλωσση έκδοση του έργου. Δεν είναι μόνο τα ποιήματα στα ρουμανικά και τα ελληνικά, είναι επίσης τα πεζά, ενώ υπάρχει και χρονολόγιο. Η Γκρέτε Τάτλερ έχει γράψει και μια πολύ ωραία μελέτη, ένα δοκίμιο με τίτλο "Κώστας Καρυωτάκης- μια ξεχωριστή φωνή ανάμεσα στους άδοξους ποιητές των αιώνων"», εξήγησε η Έλενα Λαζάρ για τη βραβευθείσα έκδοση, η οποία περιλαμβάνει και μια επιλογή από μεταφράσεις του ίδιου του Καρυωτάκη από την παγκόσμια λογοτεχνία. «Έχουμε και μια εισαγωγή από τη Θάλεια Ιερωνυμάκη, η οποία ήταν αποσπασμένη καθηγήτρια στο Πανεπιστήμιο Βουκουρεστίου. Αγαπούσε και η ίδια πολύ τον Καρυωτάκη και μας ετοίμασε μια εισαγωγή με έμφαση στο ταξίδι του ποιητή στη Ρουμανία καθώς και λεπτομερές χρονολόγιο για τη ζωή και τη θέση του στην ελληνική λογοτεχνία. Ο αναγνώστης έχει όλα όσα χρειάζονται για την καλύτερη γνωριμία με αυτό τον σπουδαίο ποιητή», πρόσθεσε η Λαζάρ, Πρέσβειρα του Ελληνισμού ήδη από το 2005.

Διακόσια βιβλία σε ένα «ταξίδι» 30 χρόνων στον χώρο των εκδόσεων

Σε λίγο καιρό ο εκδοτικός οίκος «Ομόνοια» συμπληρώνει 30 χρόνια ζωής και σ' αυτή τη μακρά πορεία «μετρά» 200 βιβλία, με τα 2/3 εξ αυτών να αφορούν σε μεταφράσεις ελληνικής και κυπριακής λογοτεχνίας και τα άλλα να είναι έργα σχετικά με την ιστορία του ελληνισμού της Ρουμανίας.

Οι Ρουμάνοι, κατά τη Λαζάρ, ταυτίζονται με την ελληνική λογοτεχνία. Άλλωστε, όπως επισημαίνει, «εδώ (στη Ρουμανία) "γεννήθηκαν" πολλά έργα ελληνικής λογοτεχνίας- από τον Μαυροκορδάτο και τα "Φιλοθέου Πάρεργα" ως τον Αθανάσιο Χριστόπουλο και τα Λυρικά του και πολλά άλλα».

Στόχος της Έλενας Λαζάρ είναι να κρατήσει αναμμένη τη «φλόγα» της αγάπης των Ρουμάνων για την ελληνική λογοτεχνία, γι' αυτό και δεν σταματάει στιγμή να μεταφράζει. «Μόλις τελείωσα και θα κυκλοφορήσει προς το φθινόπωρο, το μυθιστόρημα της Σοφίας Νικολαΐδου "Απόψε δεν έχουμε φίλους". Επίσης έχω ετοιμάσει μια μονογραφία του καθηγητή Θεοδόση Πυλαρινού για τον Αντώνη Μυστακίδη (Μεσεμβρινό), ο οποίος ήταν ο πιο σπουδαίος μεταφραστής από τα ελληνικά στα ρουμανικά και από τα ρουμανικά προς τα ελληνικά. Επίσης έχω σε εξέλιξη ακόμη δύο δίγλωσσες εκδόσεις, του Αντώνη Φωστιέρη και του Σπύρου Κοκκινάκη, και συνέχεια έρχονται νέες προτάσεις, γι αυτό και προσπαθούμε να ενθαρρύνουμε νέους μεταφραστές να κάνουν το ντεμπούτο τους εδώ».

Το πρώτο βιβλίο που μετέφρασε η Έλενα Λαζάρ ήταν η «Μενεξεδένια Πολιτεία» του Άγγελου Τερζάκη, ωστόσο δεν ήταν και το πρώτο που κυκλοφόρησε, αλλά κάποια δοκίμια του Πέτρου Χάρη. Από τις πρώτες μεταφράσεις έως σήμερα μεσολάβησαν άπειρες ώρες ενασχόλησης με την ελληνική λογοτεχνία και σχεδόν σε κάθε καρέκλα στο σπίτι της υπάρχει κι ένα βιβλίο έτοιμο να πάρει τον δρόμο προς το τυπογραφείο…

Μια ζωή αφιερωμένη στην ελληνική λογοτεχνία

Η Έλενα Λαζάρ γεννήθηκε το 1949 στο Στεφανέστι-Ιλφοβ, στη Ρουμανία. Αποφοίτησε (1972) από τη Σχολή Κλασικών Γλωσσών του Πανεπιστημίου του Βουκουρεστίου. Διετέλεσε επιμελήτρια-συντάκτρια σε δύο σημαντικούς κρατικούς εκδοτικούς οίκους (1972-1999). Ιδρυτικό μέλος και αντιπρόεδρος της Ρουμανικής Εταιρείας Νεοελληνικών Σπουδών, έχει διατελέσει αντιπρόεδρος του ρουμανικού τμήματος της Διεθνούς Εταιρείας «Φίλοι του Νίκου Καζαντζάκη» και μέλος της Ένωσης Ρουμάνων Λογοτεχνών. Από το 1991, είναι ιδιοκτήτρια και διευθύντρια του εκδοτικού οίκου «Ομόνοια» και συγγραφέας αρκετών έργων (Πανόραμα της Νεοελληνικής Λογοτεχνίας-1987, δεύτερη έκδοση αναθεωρημένη και επαυξημένη-2001, Πανόραμα της Κυπριακής Λογοτεχνίας-1999, Αριστουργήματα της Νεοελληνικής Λογοτεχνίας- 2003 και Νεοελληνική Λογοτεχνία στη Ρουμανία 1837-2005, κ.ά.) ενώ έχει δημοσιεύσει στο ρουμανικό φιλολογικό Τύπο δεκάδες άρθρα αφιερωμένα στα Ελληνικά Γράμματα. (Με πληροφορίες από ΑΠΕ-ΜΠΕ, Θεσσαλονίκη, Ελλάδα, Σοφία Παπαδοπούλου)

10 ΙΣΤΟΡΙΕΣ ΠΟΥ ΚΡΥΒΕΙ ΤΟ ΜΟΝΑΣΤΗΡΑΚΙ

Επιμέλεια Γιώργος Κόκουβας

Οι ιστορίες, τα πρόσωπα, οι αγορές, τα σοκάκια και όλα τα μυστικά που κρύβει η αγαπημένη γειτονιά του αθηναϊκού κέντρου, το Μοναστηράκι.

Γιατί παλιά το Μοναστηράκι ονομαζόταν Τζιερτζίδικα και ποιος ήταν ο Γιουσουρούμ; Τι κελαρύζει κάτω από την πλατεία και γιατί το τζαμί της θεωρείται καταραμένο; Πώς ήταν το αθηναϊκό κέντρο τον 19ο αιώνα και πότε σφύριξε για πρώτη φορά ο Ηλεκτρικός; Ψάχνουμε τα μυστικά της πιο νοσταλγικής γειτονιάς της πόλης και «ξετρυπώνουμε» δέκα ιστορίες… άκρως μοναστηριακές.

Τα πολλά ονόματα μιας πλατείας

Αμπατζήδικα, Πλατεία της Παλιάς Στρατώνας, Τζιερτζίδικα. Αυτά ήταν τα ονόματα και τα «παρατσούκλια» με τα οποία αποκαλούσαν οι Αθηναίοι την πλατεία Μοναστηρακίου. Σύμφωνα με την ιστορική αναδρομή της Παλιάς Αθήνας, το όνομα «Αμπατζήδικα» το οφείλει στα μαγαζιά με τα υφάσματα που υπήρχαν στην περιοχή την περίοδο της Τουρκοκρατίας, το οποία λέγονταν και αμπάδες. Επί Όθωνος, υπήρχε πολύ κοντά στην πλατεία στρατώνας, εξ ου και η «πλατεία της Παλιάς Στρατώνας», ενώ το «Τζιερτζίδικα» προέρχεται από τη λέξη τζιέρι (συκώτι, σπλάχνο), και συγκεκριμένα από τα μικρά ταβερνάκια της περιοχής που σέρβιραν τέτοιους μεζέδες. Από τα πιο γραφικά τζιερτζίδικα της Αθήνας ήταν αυτό του Τασούλα, στο 1 της οδού Άρεως, που δέσποζε ανάμεσα σε ένα τσαρουχάδικο και ένα μπακάλικο.

Το μοναστήρι και το καταραμένο τζαμί

Ασφαλώς το σημερινό της όνομα η περιοχή το οφείλει σε μια μονή. Και συγκεκριμένα, στο ναό της Παναγιάς της Παντάνασσας, έναν από τους παλαιότερους και πιο άγνωστους ναούς της πόλης, που βρίσκεται στη συμβολή των οδών Αθηνάς και Ερμού, πάνω στην πλατεία. Χτίστηκε τον 10ο αιώνα, στη μεταβυζαντινή εποχή αποκαλούταν Μεγάλο Μοναστήρι και λειτουργούσε ως γυναικεία μονή, ενώ μετά την Επανάσταση, σύμφωνα με το Εθνικό Ίδρυμα Ερευνών, το όνομα εξέπεσε σε Μικρομονάστηρο ή Μοναστηράκι, όπως αποκαλούμε σήμερα ολόκληρη την περιοχή.

Όσο για το παλιό τζαμί της πλατείας, που σήμερα στεγάζει το Μουσείο

Ελληνικής Λαϊκής Τέχνης, ονομάζεται Τζαμί Τζισταράκη, από τον βοεβόδα που το κατασκεύασε και ακολουθείται από θρύλους: Το 1759, ο Τζισταράκης λέγεται ότι χρησιμοποίησε κίονες από το Ναό του Ολυμπίου Διός (ή από την βιβλιοθήκη του Αδριανού) για να θεμελιώσει το τζαμί, κάτι που θεωρήθηκε ιεροσυλία, και πράξη υπεύθυνη για την κατάρα της πανούκλας που έφτασε την επόμενη χρονιά στην Αθήνα.

Τα Κάτω Παζάρια

Γύρω από το Μοναστήρι και το Τζαμί, αν και δύσκολο να το φανταστούμε σήμερα, υπήρχαν στη θέση του σταθμού αγορές και μικρομάγαζα σιτηρών, φρούτων, κρεάτων και ψαριών, που πωλούνταν σε υπόστεγα, σε μια γειτονιά που ονομαζόταν «Κάτω Παζάρια». Η περιοχή αυτή απαλλοτριώθηκε όταν η Αθήνα ονομάστηκε πρωτεύουσα της Ελλάδας το 1835, και η αγορά μεταφέρθηκε στην οδό Αθηνάς.

Η άφιξη των επαρχιωτών

Το Μοναστηράκι ήταν κατά τον 19ο αιώνα η αδιαφιλονίκητη «καρδιά» της Αθήνας. Πέρα από τα μικρομάγαζα και την κεντρική αγορά, εκεί ήταν που κατέφθαναν οι επαρχιώτες: Από εδώ ξεκινούσαν τροχήλατες άμαξες που έφταναν ως τη Θήβα, ενώ υπήρχαν και χάνια, μικρά πανδοχεία για να τους φιλοξενήσουν. Σύμφωνα με την «Παλιά Αθήνα», στα γύρω μαγαζιά με τα ρούχα ήταν που γίνονταν οι πρώτες απαραίτητες στάσεις των επισκεπτών της πόλης, για να «σουλουπωθούν» και να δείχνουν περισσότερο πρωτευουσιάνοι.

Η πλατεία Αβησσυνίας και το Γιουσουρούμ

Μία από τις πιο παλιές και ιστορικές πλατείες του κέντρου, αυτή της Αβησσυνίας στο Μοναστηράκι, οφείλει το όνομά της στους Αβησσυνούς – όπως αποκαλούνταν τον 19ο αιώνα οι Αιθίοπες – που κατοικούσαν στη γύρω περιοχή. Κατά μία άλλη εκδοχή, αυτό το όνομα έλαβε η πλατεία όταν έφτασε εκεί η ανθρωπιστική βοήθεια από την Αβησσυνία για τους πρόσφυγες της Μικράς Ασίας. Σε κάθε περίπτωση, η ευρύτερη περιοχή με τα παλαιοπωλεία γύρω από την πλατεία, οφείλει το όνομά της στον εβραίο Ηλία Γιουσουρούμ, ιδιοκτήτη του πρώτου παλαιοπωλείου της πόλης, και πρόεδρος του κλάδου κατά τα τέλη του 19ου αιώνα, οπότε και η αγορά των παλαιοπωλών μεταφέρθηκε στο Μοναστηράκι, εκεί που τότε υπήρχαν μαγαζάκια τεχνιτών, τα λεγόμενα Μαγγανάδικα. Ο Γιουσουρούμ (το όνομά του σημαίνει "άνθρωπος του Θεού") έμενε σε αρχοντικό που διασώζεται ακόμα στην πλατεία Αβησσυνίας, και καθιέρωσε από το 1910 το κυριακάτικο παζάρι στην γειτονιά αυτή.

Ο Ηριδανός

Ξέρατε ότι ένα ποτάμι κυλά ήσυχο κάτω από την πλατεία; Ο Ηριδανός ήταν το ποτάμι της αρχαίας Αθήνας, ένα κελαρυστό ρέμα που πήγαζε από τον Λυκαβηττό και περνούσε από τις σημερινές περιοχές του Κολωνακίου και του Συντάγματος, για να συνεχίσει προς τον Κεραμεικό μέσω Μοναστηρακίου. Λόγω της ελώδους φύσης του, αποφασίστηκε να «εγκιβωτιστεί» πολύ νωρίς, από την εποχή του Αδριανού. Κάπως έτσι, το μοναδικό μέρος του που κελαρύζει ακόμα πάνω από το έδαφος βρίσκεται στον Κεραμεικό. Το κομμάτι του Μοναστηρακίου αποκαλύφθηκε τυχαία, κατά τις ανασκαφές του μετρό, και με την ανάπλαση της πλατείας, δημιουργήθηκε εγκάρσια τομή για να φαίνεται η κοίτη του.

Ο σταθμός του Μοναστηρακίου

Στα μέσα του 19ου αιώνα, αποφασίστηκε η σιδηροδρομική σύνδεση της Αθήνας με τον Πειραιά, έργο που πανηγυρίστηκε δεόντως από τους Αθηναίους. Αρχικά, το ατμήλατο τρένο έκανε τη διαδρομή Θησείο-Πειραιάς, ενώ η πρώτη επέκταση, και μάλιστα υπόγεια, πραγματοποιήθηκε ένα χρόνο πριν την πρώτη σύγχρονη Ολυμπιάδα, το 1895. Τον Μάιο εκείνης της χρονιάς εγκαινιάστηκε ο σταθμός του Μοναστηρακίου. Δέκα χρόνια αργότερα, το τρένο έγινε πια ηλεκτροκίνητο, εξάπτοντας την περιέργεια (και τον τρόμο) των Αθηναίων. Ενδεικτικό είναι το χρονογράφημα των «Καιρών» της 18ης Σεπτεμβρίου 1904, που αναφέρει έναν «διάλογο» της εποχής: -Ένα διά το Φάληρον πρώτης.-Μετ' επιστροφής;

-Απλούν, απλούν. Δεν μπορώ να είμαι βέβαιος αν θα φθάσω ζωντανός.

Έναν αιώνα μετά, εγκαινιάστηκε και ο μοντέρνος σταθμός μετρό-ΗΣΑΠ, ο οποίος κοσμήθηκε και με ένα από τα τελευταία έργα τέχνης-προσθήκες στους αθηναϊκούς σταθμούς. Αν κοιτάξετε προς τα πάνω, μόλις μπείτε στον σταθμό της πλατείας, θα δείτε έναν ψηφιδωτό «ουρανό», φτιαγμένο από 324 κομμάτια πλεξιγκλάς, δημιουργία της εικαστικού Λήδας Παπακωνσταντίνου. Στον αρχικό σχεδιασμό, προβλεπόταν η δυνατότητα προβολών πάνω στον θόλο του σταθμού, σχέδιο που εγκαταλείφθηκε σύντομα λόγω κόστους.

Η ιστορία της οδού Αθηνάς

Η αρίθμηση της οδού Αθηνάς ξεκινά από το Μοναστηράκι, και κατά την κατασκευή του δρόμου, οι «δημιουργοί» της, Κλεάνθης και Σούμπερτ, την προόριζαν για το πιο ωραίο βουλεβάρτο των Αθηνών, που θα συνέδεε το Μοναστηράκι με τα Βασιλικά Ανάκτορα, τα οποία αρχικά επρόκειτο να χτιστούν στην Ομόνοια. Ο δρόμος απέκτησε αμέσως εμπορικό χαρακτήρα, με μαγαζάκια, υπαίθρια αγορά, θεάματα και καινούρια διώροφα κτίρια, ενώ στη μέση της οδού, σχεδιαζόταν να διαμορφωθεί ο πρώτος κήπος της πόλης, εκεί όπου οι περιπατητές από την αστική γειτονιά της Ομόνοιας προς το λαϊκό κέντρο του Μοναστηρακίου και την Ακρόπολη, θα κάθονταν να ξεκουραστούν. Τελικά, αντί για κήπο, η Αθήνα απέκτησε την πλατεία που σήμερα ονομάζεται Κοτζιά.

Ένα Μοναστηράκι από τα παλιά

Αν δεν σας φτάνουν οι περιγραφές, σας έχουμε και οπτικό υλικό: στην ιστορία της περιοχής και στα μυστικά του Μοναστηρακίου που θα σας συγκινήσει.

(https://www.in2life.gr/features/notes/article/501769/10-istories-poy-kryvei-to-monasthraki.html?fb

ΜΕΓΑΛΩΣΑΜΕ ΧΩΡΙΣ ΤΟ 'ΠΡΑΣΙΝΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ' ΝΑ ΘΥΜΗΘΟΥΜΕ ΤΑ ΠΑΛΙΑ...

Πηγαίνοντας να πληρώσει φεύγοντας από το κατάστημα, η νεαρή ταμίας υπέδειξε στην πολύ ηλικιωμένη κυρία πως έπρεπε να φέρνει δικές της τσάντες για τα

ψώνια, γιατί οι πλαστικές σακούλες δεν είναι καλές για το περιβάλλον.

Η γυναίκα ζήτησε συγγνώμη από την κοπέλα και της εξήγησε, «Ναι, εμείς δεν είχαμε αυτό το θέμα το 'πράσινο' στα νιάτα μου»...

Η νεαρή υπάλληλος απάντησε, «Αυτό είναι το πρόβλημά μας σήμερα. Η δική σας γενιά σας δεν νοιαζόταν αρκετά ώστε να σώσει το περιβάλλον μας για τις μελλοντικές γενιές.»

Η ηλικιωμένη κυρία της είπε πως είχε δίκιο – «Ναι, η δική μου γενιά δεν είχε αυτό το 'πράσινο πράγμα' στην εποχή μου». Συνέχισε, να της εξηγεί πώς ήταν τότε:

«Τότε, επιστρέφαμε τα γυάλινα μπουκάλια γάλακτος, των αναψυκτικών και της μπύρας στο κατάστημα. Το κατάστημα τα έστελνε πίσω στο εργοστάσιο για να πλυθούν και να αποστειρωθούν και να τα ξαναγεμίσουν, για να χρησιμοποιηθούν ξανά και ξανά. Οπότε στην πραγματικότητα τα ανακύκλωναν. Αλλά, δεν είχαμε το 'πράσινο πράγμα' στις μέρες μας...

Τα μπακάλικα μας έβαζαν τα ψώνια μέσα σε καφέ χάρτινες σακούλες που χρησιμοποιούσαμε για πολλά πράγματα. Το πιο αξιομνημόνευτο - εκτός από την χρήση τους για σακούλες οικιακών απορριμμάτων - ήταν η χρήση του καφέ χαρτιού για κάλυμμα των σχολικών βιβλίων μας. Αυτό εξασφάλιζε πως η δημόσια περιουσία (τα βιβλία που παρέχονται από το σχολείο για τη χρήση μας) δεν θα παραμορφώνονταν από μουτζούρες μας. Έτσι, μπορούσαμε να τους δώσουμε την προσωπική μας προτίμηση σε εμφάνιση, πάνω στο καφέ χαρτί περιτυλίγματος. Τι κρίμα, που δεν κάναμε το 'πράσινο πράγμα' τότε.

Ανεβαίναμε τις σκάλες με τα πόδια, γιατί δεν είχαμε κυλιόμενη σκάλα σε κάθε κτίριο καταστήματος και γραφείων. Περπατούσαμε μέχρι το μανάβικο. Δεν καβαλούσαμε μηχανή 300 ίππων κάθε φορά που χρειαζόταν να διασχίσουμε δύο τετράγωνα. Αλλά έχεις δίκιο… δεν είχαμε το 'πράσινο πράγμα» στις μέρες μας...

Τότε πλέναμε τις πάνες του μωρού, αφού δεν είχαμε το είδος της μιας χρήσεως για πέταμα. Στεγνώναμε τα ρούχα πάνω σε τεντωμένο σχοινί, όχι μέσα σε ένα στεγνωτήριο-φαγάνα που καταβροχθίζει 220 βολτ ηλεκτρισμού. Η αιολική και η ηλιακή ενέργεια όντως στέγνωναν τα ρούχα μας τότε, στις μέρες μας.

Τα παιδιά είχαν ρούχα από δεύτερο χέρι, από τους αδελφούς ή τις αδελφές τους, και όχι πάντοτε καινούργια ρούχα. Αλλά ναι, κοπέλα μου, έχεις δίκιο – εμείς δεν είχαμε το 'πράσινο πράγμα' τον παλιό καιρό.

Τότε είχαμε μόνο μια τηλεόραση ή ένα ραδιόφωνο στο σπίτι – όχι από μία τηλεόραση σε κάθε δωμάτιο. Και η τηλεόραση είχε μικρή οθόνη, σε μέγεθος ενός μαντηλιού (τις θυμόσαστε άραγε;), και όχι οθόνη σε μέγεθος δωματίου. Στην κουζίνα ανακατεύαμε και αναδεύαμε με το χέρι γιατί δεν είχαμε ηλεκτρικά μηχανήματα να μας τα κάνουν όλα για μας.

Όταν συσκευάζαμε ένα εύθραυστο αντικείμενο για να το ταχυδρομήσουμε, χρησιμοποιούσαμε παλιές εφημερίδες για να το προστατέψουμε, και όχι συνθετικό Styrofoam ή πλαστικό περιτύλιγμα με φυσαλίδες. Τότε, δεν βάζαμε μπρος έναν κινητήρα και δεν καίγαμε βενζίνη για να κουρέψουμε το γκαζόν. Χρησιμοποιούσαμε ένα σπρωχνόμενο χλοοκοπτικό που «έκαιγε» ανθρώπινη ενέργεια. Γυμναζόμασταν με την εργασία, έτσι δεν χρειαζόταν να πηγαίνουμε σε γυμναστήριο για να τρέχουμε πάνω σε κυλιόμενους διάδρομους που λειτουργούν με ηλεκτρικό ρεύμα. Αλλά έχεις δίκιο. Δεν είχαμε εμείς το 'πράσινο πράγμα' τότε.

Πίναμε από βρύση ή σιντριβάνι όταν ήμασταν διψασμένοι αντί να χρησιμοποιούμε ποτήρι ή πλαστικό μπουκάλι κάθε φορά που πίναμε νερό. Ξαναγεμίζαμε τις πέννες γραφής με μελάνι, αντί να αγοράζουμε μια καινούργια, και βάζαμε καινούργιο ξυράφι μέσα στην ξυριστική μηχανή αντί να πετάξουμε ολόκληρο το εργαλείο μόνο και μόνο επειδή η λεπίδα του ξυραφιού δεν έκοβε πια καλά…. Αλλά δεν είχαμε το 'πράσινο πράγμα' τότε.

Τότε, οι άνθρωποι έπαιρναν το τραμ ή το λεωφορείο και τα παιδιά πήγαιναν με ποδήλατο στο σχολείο τους - ή περπατούσαν - αντί να μετατρέπουν τις μητέρες τους σε 24ωρη υπηρεσία ταξί με το SUV των $45.000 ή το βαν της οικογένειας – που κοστίζουν όσο κόστιζε ένα ολόκληρο σπίτι …. πριν από το 'πράσινο πράγμα.'

Είχαμε μια πρίζα σε κάθε δωμάτιο, και όχι ολόκληρο συγκρότημα πριζών για να τροφοδοτούμε δώδεκα συσκευές. Και δεν χρειαζόμασταν έναν υπολογιστή-γκάτζετ για να λάβουμε σήμα που εκπέμπεται από δορυφόρους 23.000 μίλια έξω στο διάστημα, για να βρούμε το πλησιέστερο μαγαζί που πουλάει χάμπουργκερ.

Δεν είναι αξιοθρήνητο, η σημερινή γενιά να θρηνεί πόσο σπάταλοι ήμασταν εμείς τα γερόντια, μόνο και μόνο επειδή –και καλά- δεν είχαμε αυτό το 'πράσινο πράγμα' τότε; Παρακαλώ να το προωθήστε αυτό το μήνυμα και σε άλλον εγωιστή γέροντα που χρειάζεται ένα μάθημα συντήρησης από ένα νεαρό εξυπνάκια.

Δεν γουστάρουμε να είμαστε γέροι έτσι κι αλλιώς, οπότε δεν χρειαζόμαστε πολύ για να μας ανάψουν τα αίματα... ειδικά από ένα πολλαπλά τρυπημένο και τατουαρισμένο εξυπνάκια, που δεν ξέρει πόσα ρέστα πρέπει να δώσει, χωρίς να του το αποτυπώσει η ταμειακή μηχανή… (Ανάρτηση στο φβ Kalliopi Christophi)

ΓΙΩΡΓΗΣ ΦΑΡΣΑΚΙΔΗΣ (1926-2020)

«ΕΦΥΓΕ» Ο ΠΑΛΑΙΜΑΧΟΣ ΚΟΜΜΟΥΝΙΣΤΗΣ, ΕΙΚΑΣΤΙΚΟΣ ΚΑΙ ΛΟΓΟΤΕΧΝΗΣ, ΓΙΩΡΓΟΣ ΦΑΡΣΑΚΙΔΗΣ

Κ: Εκ μέρους της Σύνταξης του περιοδικού «Καλημέρα», εκφράζουμε τη βαθιά θλίψη μας για το θάνατο του αγαπημένου εικαστικού και λογοτέχνη Γιώργη Φαρσακίδη στην οικογένεια, συγγενείς και φίλους του. Ο σύντροφος Γιώργης ήταν τακτικός αναγνώστης του περιοδικού μας. Καλό ταξίδι, Σύντροφε! Αθάνατος!

Η ζωή και η δράση του ατσαλώνουν τη θέλησή μας να παλέψουμε για έναν καλύτερο κόσμο

Σε κλίμα βαθιάς συγκίνησης και σεβασμού αποχαιρέτησαν απόψε (23 Ιουνίου 2020) στη Θεσσαλονίκη τον μεγάλο κομμουνιστή καλλιτέχνη, εικαστικό και λογοτέχνη **Γιώργη Φαρσακίδη**, πλήθος συντρόφων, συγγενών, φίλων και συναγωνιστών του, σε πολιτική τελετή αποχαιρετισμού στο αίθριο του Δημαρχείου Θεσσαλονίκης. Ανάμεσά τους και αγωνιστές που βίωσαν μαζί του τα κολαστήρια της εξορίας, όπου ο παλαίμαχος κομμουνιστής πέρασε αλύγιστος πάνω από 16 χρόνια της πολυτάραχης ζωής του.

Το φέρετρο ήταν σκεπασμένο με την κόκκινη σημαία του Κόμματος και ένα φύλλο του «Ριζοσπάστη» στη κορυφή και ενώ ακουγόταν το Πένθιμο Εμβατήριο, πλήθος κόσμου πέρασε για το «ύστατο χαίρε», για να αφήσει ένα λουλούδι.

Αφού ακούστηκαν στο χώρο αγαπημένα τραγούδια του καλλιτέχνη, όπως το Ρωσικό λαϊκό τραγούδι «Οι Γερανοί», ακολούθησε η επικήδειος ομιλία του ΓΓ της ΚΕ του ΚΚΕ Δημήτρη Κουτσούμπα, ο οποίος τον «αποχαιρέτισε» εκ μέρους της Κεντρικής Επιτροπής. «Σύντροφε Γιώργη, να είσαι σίγουρος πως το χρέος σου το έκανες. Τίμησες και με το παραπάνω τον τίτλο του μέλους του ΚΚΕ. Καλό σου ταξίδι πολυαγαπημένε μας σύντροφε», ανέφερε συγκινημένος.

Στη συνέχεια, έγινε χαιρετισμός εκ μέρους του ΚΣ της ΚΝΕ, από τον Γιάννη Βασιλειάδη. Χαιρετισμό επίσης απηύθυνε εκ μέρους του Συνδέσμου Φυλακισθέντων και Εξορισθέντων Αντιστασιακών 1967 - 1974, ο Γιάννης Κατσαρός και ο Κώστας Σαπρανίδης εκ μέρους της ΠΕΑΕΑ-ΔΣΕ, οι οποίοι μοιράστηκαν στιγμές που έζησαν μαζί του στα στρατόπεδα της εξορίας, τα οποία ο ίδιος συνέβαλε στο να μετατραπούν σε «τεράστια σχολεία». Τέλος, χαιρετισμό απηύθυνε και η πρόεδρος του Επιμελητηρίου Εικαστικών Τεχνών Ελλάδος (ΕΕΤΕ) Εύα Μελά.

Καθ' όλη τη διάρκεια της τελετής, εναλλάχθηκαν ως τιμητική φρουρά μέλη της ΚΕ του ΚΚΕ, παλαίμαχοι αγωνιστές και σύντροφοί του, φίλοι και συγγενείς και μέλη της ΚΝΕ.

Η τελετή ολοκληρώθηκε με το άκουσμα της «Διεθνούς» και τους παρευρισκόμενους να υψώνουν τις γροθιές τους, δίνοντας υπόσχεση ότι θα βαδίσουν στο δρόμο του συντρόφου μας μέχρι να «ανθρωπέψει ο άνθρωπος». Ο Δ. Κουτσούμπας, ακόμα, συνομίλησε με συγγενείς του Γιώργη Φαρσακίδη για τη ζωή του, καθώς και το πλούσιο έργο που άφησε παρακαταθήκη ο μεγάλος δημιουργός.

Στεφάνια στη μνήμη του παλαίμαχου αγωνιστή κατέθεσαν η Κεντρική Επιτροπή του ΚΚΕ, το Κεντρικό Συμβούλιο της ΚΝΕ, η ΠΕΑΕΑ-ΔΣΕ, ο ΣΦΕΑ 1967 - 1974, η ΕΕΔΥΕ, το ΕΕΤΕ και η «Σύγχρονη Εποχή».

Ο Γιώργης θα είναι κοντά μας πάντα με τα χαρακτικά, τα βιβλία, το παράδειγμά του...

Ο Γιάννης Βασιλειάδης, εκ μέρους του ΚΣ της ΚΝΕ, αποχαιρέτισε τον Γ. Φαρσακίδη σημειώνοντας ότι τα μέλη της Οργάνωσης δεν θα ξεχάσουν τις συμμετοχές του στα Φεστιβάλ, ακόμα και όταν τον εγκατέλειπαν οι δυνάμεις του, λόγω υγείας. «Δεν θα ξεχάσουμε όταν, στο 41ο Φεστιβάλ στην Αθήνα, παρευρέθηκες σε έκθεση που είχε πραγματοποιηθεί προς τιμήν σου στο Στέκι Πολιτισμού (...), αλλά και στο περσινό Φεστιβάλ στη Θεσσαλονίκη, όταν σήκωσες μαζί μας και εσύ τη γροθιά σου για να τραγουδήσουμε τη "Διεθνή"».

Ανάφερε ότι στο φετινό κεντρικό Φεστιβάλ, η εικαστική έκθεση θα είναι αφιερωμένη στον Γ. Φαρσακίδη. «Θέλουμε οι νέοι και οι νέες, που θα επισκεφτούν το χώρο, να έρθουν σε επαφή με το έργο σου, να αντλήσουν και αυτοί δύναμη και έμπνευση, όπως εμείς. Για όλους εμάς, τα μέλη της ΚΝΕ, αυτή η έκθεση δεν θα 'ναι μια απλή εικαστική έκθεση, αλλά ζωντανές μνήμες αγώνων και θυσιών. Πριν λίγες μέρες μάλιστα σε επισκεφτήκαμε αντιπροσωπεία του ΚΣ της ΚΝΕ στο σπίτι σου, ενώ συχνά όλα αυτά τα χρόνια ήμασταν κοντά σου, ακούγαμε με συγκίνηση και προσοχή τις ιστορίες σου.

Σύντροφε Γιώργο, με τον αγώνα και την τέχνη σου άνοιξες και για εμάς, την νέα γενιά ΚΝιτών, ένα παράθυρο για να ατενίζουμε το μέλλον... Και όπως γράφει και το ποίημα του Σικελιανού που είχες επιλέξει να συνοδεύει κάποια από τις ξυλογραφίες σου: "Με τον νοτιά, με τον βοριά, Λαλάτε τη την λευτεριά. Για να γιομίσει τον αγέρα. Πριν έβγει ο ήλιος, να 'μαστε έτοιμοι την νέα να ιδούμε μέρα". Για να γίνει πράξη αυτή η νέα μέρα, αυτή η νέα κοινωνία, για την οποία και εσύ έδωσες τη ζωή σου, όλοι εμείς θα συνεχίσουμε τον αγώνα σου, κάτω από την ίδια σημαία, μέχρι την τελική νίκη».

Από την ΠΕΑΕΑ-ΔΣΕ, ο Κώστας Σαπρανίδης αναφέρθηκε στη μεγάλη βοήθεια που έδωσε ο Γ. Φαρσακίδης στην «περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας της ΠΕΑΕΑ-ΔΣΕ, στην οποία, εκτός από εκείνο το σπουδαίο λεύκωμα της Μακρονήσου και βιβλία σου που χάρισες, έθεσες στη διάθεσή μας και το πλούσιο αρχείο σου με φωτογραφίες από τον Αη Στράτη, αλλά και της προπολεμικής περιόδου από την αρχή της ίδρυσης του Κόμματός μας. Πολύτιμη η βοήθειά μας και από τη συνεργάτιδά σου για τη συγγραφή πολλών από τα βιβλία σου, της συντρόφισσας Άννας».

Κλείνοντας το χαιρετισμό, σημείωσε ότι «εμείς τις Εθνικής Αντίστασης -για όσο μας μένει...- συνεχίζουμε στο δρόμο, που ως εδώ περπατήσαμε μαζί και θα τον συνεχίσουν και οι επόμενοι από εμάς, που θα την αναζωπυρώσουν την καρβουνιά, θα αλλάξουν τον κόσμο. "Θα πάρουν τα όνειρα εκδίκηση".

Ο Γιάννης Κατσαρός, εκ μέρους του Συνδέσμου Φυλακισθέντων και Εξορισθέντων Αντιστασιακών 1967 - 1974, αποχαιρέτισε τον αγωνιστή του αντιδικτατορικού αγώνα, σημειώνοντας ανάμεσα σε άλλα: «Στο στρατόπεδο Λακκί της Λέρου, σ' ένα σύρμα - που παλιά λειτουργούσε ως παιδούπολη, τα γνωστά αναμορφωτήρια της Φρειδερίκης, εκεί το φραχτό παλιό κτίριο λοιπόν, στοιβαγμένοι 200 και 300 άνθρωποι, σ' ένα θάλαμο, γνωρίσαμε και εμείς οι νεότεροι τότε την πολύμορφη προσωπικότητα του Γιώργου.

Πρώτος στις φάρσες, δάσκαλος στη ζωγραφική και την πυρογραφία, όπου το μισό σχεδόν στρατόπεδο με έναν πυρογράφο στο χέρι σκάλιζε σε ένα κομμάτι κόντρα-πλακέ αυτό που προσπαθούσε να τους μάθει ο Γιώργος. Σκηνοθέτης και σκηνογράφος σε μεγάλα έργα ρεπερτορίου, όπως οι "Πέρσες" και άλλα. Ο Γιώργος γενικά, ηγούνταν στην προσπάθεια να ψυχαγωγηθεί ο κόσμος των εξόριστων, να κρατηθούν όρθιοι, να ξεχάσουν τα βάσανά τους -έστω για λίγο- όσοι είχαν απροστάτευτες οικογένειες πίσω. Είχε καθοριστική συμβολή στις μουσικές βραδιές, στις συναυλίες, ακόμα και στον Καραγκιόζη. Σημαντικές ήταν οι διαλέξεις του για την Τέχνη και τον Πολιτισμό. Θυμάμαι μια διάλεξή του με θέμα τη κομματικότητα της Τέχνης, που έκανε "κομμάτια" και "θρύψαλα" τις θεωρίες των αναθεωρητών και τις επιθέσεις τους ενάντια στο σοσιαλιστικό ρεαλισμό».

«Το ΔΣ του Επιμελητηρίου Εικαστικών Τεχνών Ελλάδος (ΕΕΤΕ) εκφράζει τη λύπη του για το θάνατο του σπουδαίου αυτού ανθρώπου, ζωγράφου - χαράκτη και λογοτέχνη που είχαμε την καλή τύχη να ζήσουμε από κοντά για πολλά χρόνια», ανάφερε συγκινημένη η Εύα Μελά στο δικό της αποχαιρετισμό, σημειώνοντας ακόμα: «Ο αγαπημένος συνάδελφός μας, ο φίλος μας, ο Γιώργης μας θα είναι κοντά μας πάντα με τα χαρακτικά του έργα, με τα βιβλία του, με το παράδειγμά του. Μα πάνω απ' όλα θα είναι εδώ η αύρα του, η δύναμη που είχε και μετέδιδε γύρω του, να ρουφάει την κάθε στιγμή της ζωής με δημιουργικό πάθος. Η δύναμή του να χαίρεται κάθε στιγμή της ζωής, να ονειρεύεται και να αγωνίζεται».

Δ. Κουτσούμπας: «Να είσαι σίγουρος πως το χρέος σου το έκανες»

Παραθέτουμε την ομιλία του ΓΓ της ΚΕ του ΚΚΕ Δημήτρη Κουτσούμπα:

«Εκ μέρους της ΚΕ του ΚΚΕ αποχαιρετούμε σήμερα τον σύντροφο Γιώργη Φαρσακίδη, ταλαντούχο εικαστικό και λογοτέχνη, αφοσιωμένο αγωνιστή στα ιδανικά του ΚΚΕ, ο οποίος παρέμεινε μέχρι το τέλος της ζωής του ακούραστος και δημιουργικός.

Ο λαός μας με μια απίστευτη σοφία, απόσταγμα βαθιάς κοινωνικής πείρας, όταν μιλούσε παλιά για τους ζωγράφους, έλεγε πως ένας ζωγράφος "ιστορεί". Ο Γιώργης Φαρσακίδης το επιβεβαίωσε, "ιστορώντας" τον αγώνα της εργατικής τάξης και του ΚΚΕ στις πιο μεγάλες ώρες τους στον αιώνα που πέρασε. Συντέλεσε και αυτός με το χρωστήρα του, τα εργαλεία της χαρακτικής του και την πένα του, με τη στάση και τη δράση του, με όλη τη ζωή του, στο ανεξίτηλο κόκκινο του Κόμματος.

Ο Γιώργης Φαρσακίδης είχε πολλή αγάπη για τη ζωή, αγάπη για όλους και για όλα: Πρώτα-πρώτα και πάνω απ' όλα, αγάπη για τους ανθρώπους. Ποτέ δεν γκρίνιαξε και δεν παραπονέθηκε. Είδε τη φυλακή και την εξορία, κάθε πτυχή της ζωής, από την ανθρώπινη ουσιαστική πλευρά, από την πλευρά των ανθρώπινων σχέσεων που διαμορφώνονται εκεί. Τα έζησε όλα με κέφι, δύναμη, χιούμορ και μεγάλη ευαισθησία. Όπως ο ίδιος θυμόταν, "το μοναδικό δεκαράκι που έπαιρνα, προς μεγάλη θλίψη της μάνας μου, ήταν στο μάθημα της ιχνογραφίας. Αντιστάθμισμα, δικαίωση και γέφυρα επικοινωνίας μου με τους άλλους".

Ο Γιώργης Φαρσακίδης κράτησε αυτό το "μοναδικό", μα τόσο μεγάλο "δεκαράκι", σε όλη τη ζωή του που την αφιέρωσε για τη σοσιαλιστική - κομμουνιστική κοινωνία. Το μακρύ και συναρπαστικό ταξίδι της ζωής του ξεκίνησε στην Οδησσό, το 1924. Η μάνα του Ρωσίδα και ο πατέρας του Πόντιος, κυνηγημένος από τους Τούρκους, που τιμήθηκε από την ΕΣΣΔ ως "πρωτοπόρος της σοσιαλιστικής εργασίας". Από αυτόν έμαθε πως "το μεγάλο δίκιο είναι το δίκιο της επανάστασης".

Στην Ελλάδα, η οικογένειά του ήρθε το 1934 και εγκαταστάθηκε στη Θεσσαλονίκη. Από μικρός έρχεται σε επαφή με τις ιδέες του ΚΚΕ. Σε ηλικία δεκαοκτώ ετών εντάσσεται στον ΕΛΑΣ και το ίδιο διάστημα αρχίζει η δημιουργική σχέση του με την Τέχνη, αρχικά σκιτσάροντας γελοιογραφίες, που σατίριζαν τους κατακτητές και τους ντόπιους συνεργάτες τους.

Στις μάχες με τους Γερμανούς και Βούλγαρους τραυματίστηκε δύο φορές, ενώ σακατεύτηκαν και τα δυο του χέρια. Και όμως, με σακατεμένα χέρια αυτός ο άνθρωπος κατάφερε να ζωγραφίζει τόσο καλά.

Μετά την απελευθέρωση γνώρισε τις σκληρές διώξεις και τα βασανιστήρια του αστικού κράτους και "περπάτησε το θάνατο δίχως να σκοντάψει" για δεκαεξήμισι ολόκληρα χρόνια στον Αη Στράτη, τη Μακρόνησο, τη Γυάρο και τη Λέρο.

Μαζί του περπάτησε και η τέχνη του, που διαλεκτικά δεμένη με την κομμουνιστική ιδεολογία του, την ακλόνητη στάση του και τη συμβολή σπουδαίων συγκρατούμενών του, όπως ο Ρίτσος, ο Δαγκλής, ο Κατράκης, θα ωριμάσει και από την άποψη της φόρμας, αλλά κυρίως από την πλευρά του περιεχομένου.

Στον καιρό της φρίκης τραγουδούσε το τραγούδι της φρίκης, όπως έλεγε ο Μπρεχτ. Γιατί η τέχνη του Φαρσακίδη στους τόπους της κόλασης ήταν η καθημερινή συνειδητή αναμέτρηση του κομμουνιστή με τα όριά του, με τις αντοχές του, όλα όσα επιχειρούσε να λυγίσει η βαρβαρότητα του αστικού κράτους.

Ο Φαρσακίδης ήταν παρών στις φυλακές και στις εξορίες, στα βασανιστήρια και στις εκτελέσεις, στην απώλεια των συντρόφων. Παρών, όχι βέβαια ως "παρατηρητής", αλλά ως ένα μαχόμενος με όλο του το είναι σύντροφος. Μέσα σε αυτές τις συνθήκες, εκείνες ακριβώς τις στιγμές δημιουργούσε.

Ακριβώς αυτό το έργο του, αν και "τυπικά" δεν είχε σπουδάσει -είχε όμως παιδεία και διάβαζε πολύ- ήταν εξαιρετικά σύγχρονο. Κάθε "πινελιά" του Γ. Φαρσακίδη ήταν ο αγώνας ο δικός του, ήταν ο αγώνας του ΚΚΕ. Το ΚΚΕ νίκησε στον αγώνα αυτό. Ο Γιώργης Φαρσακίδης νίκησε στον αγώνα αυτό.

Στους τόπους της κράτησής του, ζωγραφίζει, κάνει πυρογραφίες και χαράζει

θέματα από τη ζωή των συγκρατούμενων συναγωνιστών του και αργότερα από τους αγώνες του ελληνικού λαού. Τα χαρακτικά του στα ξερονήσια του θανάτου βγάζουν τη γλώσσα στην "αιγαιοπελαγίτικη ποίηση" και στο "απέραντο γαλάζιο" της θάλασσας. Γιατί εκεί, καταμεσής σε ένα από τα πιο ελεύθερα στοιχεία της φύσης, το πέλαγος, εμπόδιζαν τους ανθρώπους να βαδίσουν, αλυσόδεναν τους ανθρώπους.

Ήξερε να χρησιμοποιεί το πηγαίο χιούμορ του για να τονώνει τους συντρόφους του στις δύσκολες στιγμές, όταν έφευγαν για την εκτέλεση, όταν γύριζαν από τα βασανιστήρια.

"Το γέλιο στάθηκε ένας πολύτιμος σύντροφος σε δύσκολες ώρες. Θυμάμαι στο Μακρονήσι γελούσαμε συχνά, γελούσαμε πολύ. Με τη λύσσα του αλφαμίτη, με την κούραση του να μας χτυπάει. Με την τρέλα, με τον πόνο, με τις πληγές μας. Με ό,τι σήμερα πια δεν θα γελούσες ποτέ", έλεγε ο Γιώργης Φαρσακίδης.

Όλα, όμως, κατέληγαν σε ένα πικρό χαμόγελο, όταν η κουβέντα έφθανε στους συντρόφους που εκτελέστηκαν.

Μετά την πτώση της χούντας δημοσιεύει εργασίες του σ' εφημερίδες, εκθέτει, τυπώνει και κυκλοφορεί τα έργα του. Τώρα ό,τι δεν "ιστορεί" με χρώματα και μελάνι, το ιστορεί με χιλιάδες λέξεις.

Στα πολλά βιβλία του, η έγνοια του ήταν να μη χαθεί καμία μνήμη από τα χρόνια της φυλακής και της εξορίας. Έγραψε όμως και βιβλία θεωρητικά για τη θρησκεία και την Τέχνη. Βιβλία με τις παιδικές του αναμνήσεις. Βιβλία - λευκώματα για την εγκατάσταση στην Ελλάδα των Ποντίων. Καθώς και ένα βιβλίο σημαντική προσφορά για την αληθινή ιστορία του Ολοκαυτώματος στο Χορτιάτη. Ξεχωριστή θέση κατέχει το αυτοβιογραφικό του λεύκωμα: "Σαν πας στον πηγαιμό για την Ιθάκη...".

Μέλος της Κομματικής Οργάνωσης των Εικαστικών, ήταν μαζί με άλλους εικαστικούς αγωνιστές που είχαν βγει από τα δύσκολα και ματωμένα χρόνια, ζωντανό παράδειγμα ιστορίας, πάντα σεμνός και λιγομίλητος.

Μετείχε και προκαλούσε συζητήσεις με όλους και ιδιαίτερα με τους συναδέλφους του: Για τα μεγάλα ζητήματα της ανθρωπότητας, για τη φιλοσοφία, για το σοσιαλισμό στις χώρες της οικοδόμησής του, για τη λαϊκή εξουσία, για τον οπορτουνισμό. Συζητήσεις για τα πάντα, μεταξύ των παλιών και νέων συντρόφων εικαστικών και πολλών άλλων ποιητών, συγγραφέων, συνεξόριστων.

Κάθε βραδιά κατέληγε με μάθημα ζωντανής ιστορίας. Με δασκάλους τους αγωνιστές και πρώτο από όλους τον Γ. Φαρσακίδη.

Πολλές φορές καλούσε φίλους, συναδέλφους στο δικό του, εντελώς λιτό χώρο, κοντά στην πλατεία Αττικής. Στο χώρο αυτό είχε "χιλιάδες" συρταράκια που μέσα είχε το πολύτιμο υλικό που είχε σώσει από την εξορία. Σκιτσάκια σε τσιγαρόχαρτα, ζελατίνες χαραγμένες, φωτογραφίες και σημειώματα, χιλιάδες μικροσκοπικά αντικείμενα που συγκροτούσαν ένα πολύτιμο αρχείο, το οποίο ταξινομούσε διαρκώς, ως χρέος προς το ΚΚΕ και την Ιστορία.

Το εικαστικό και λογοτεχνικό έργο του Γιώργη Φαρσακίδη πέρασε τα σύνορα της Ελλάδας. Οι εκθέσεις που παρουσίαζε το έργο του, ήταν ιδιαίτερα πρωτοποριακές. Εικαστικά έργα και μαζί ντοκουμέντα και βιωματικός λόγος.

Η δουλειά του εντυπωσίαζε πάντα. Φιλοξενήθηκε με κριτικά σχόλια και παρουσιάσεις στην "Πράβντα", στην "Ισβέστια", στη "Σαβιέτσκαγια Κουλτούρα" και άλλα έντυπα και μέρος της εργασίας του προβλήθηκε από τη σοβιετική τηλεόραση.

Στο γιορτασμό για τα 30χρονα της Αντιφασιστικής Νίκης το 1975, καλεσμένος της "Πράβντα", τιμήθηκε για την αγωνιστική και καλλιτεχνική του δραστηριότητα με το Ανώτατο Χρυσό Μετάλλιο της Σοβιετικής Επιτροπής Ειρήνης.

Το 1984, το βιβλίο του "Η Πρώτη Πατρίδα" πήρε το πρώτο βραβείο της Εταιρείας Ελλήνων Λογοτεχνών.

Στα κατοπινά χρόνια συνέχισε τη δραστηριότητά του, οργανώνοντας εκθέσεις των εικαστικών του έργων, ταξιδεύοντας και συγγράφοντας μια σειρά βιβλία που αφορούν τόσο τα προσωπικά του βιώματα, όσο και δοκίμια σε θέματα ιστορικά και φιλοσοφικά.

Οι αγώνες και οι θυσίες του Γιώργου Φαρσακίδη, για να καταργηθεί η εκμετάλλευση, για να "ανθρωπέψει ο άνθρωπος", έδωσαν στο έργο του ένα ξεχωριστό περιεχόμενο.

Η ζωή του, η δράση του, οι εικόνες, τα λόγια του διδάσκουν, συγκινούν και ατσαλώνουν τη θέλησή μας να παλέψουμε για έναν καλύτερο κόσμο.

Ο καλλιτέχνης μας, θα λέγαμε, έκανε κάτι πολύ σπουδαίο: Άνοιξε ένα παράθυρο, για ν' ατενίζουμε το μέλλον.

Όπως λέει και ο ποιητής μας Γιάννης Ρίτσος: "Ερχόμαστε από πολύ μακριά και πάμε πολύ μακριά".

Αντλούμε δύναμη, αισιοδοξία, αντοχή και απαράμιλλη αποφασιστικότητα από το μέλλον, από τις ιδέες μας και τους σκοπούς του αγώνα. Μα ταυτόχρονα, εμπνεόμαστε, διδασκόμαστε και αντλούμε πρόσθετη δύναμη, ορμή και σταθερότητα από την Ιστορία μας.

Όπως έλεγε και ο ίδιος ο σύντροφος Φαρσακίδης στον προσυνεδριακό διάλογο πριν από κάποια χρόνια: "Από θέση μιας υπερώριμης ηλικίας, πιστεύοντας πάντα ότι το όμορφο μέλλον στον πλανήτη μας ανήκει στο Σοσιαλισμό, προσπάθησα και προσπαθώ να συμβάλω στην ολοκλήρωση της νικηφόρας πορείας του…".

Σύντροφε Γιώργη,

Να είσαι σίγουρος πως το χρέος σου το έκανες. Τίμησες και με το παραπάνω τον τίτλο του μέλους του ΚΚΕ. Καλό σου ταξίδι πολυαγαπημένε μας σύντροφε».

ΤΟ «ΣΤΕΡΝΟ ΑΝΤΙΟ» ΣΤΗ ΣΥΝΤΡΟΦΙΣΣΑ ΒΕΡΑ ΝΙΚΟΛΑΪΔΟΥ

Στην τελετή αποχαιρετισμού παραβρέθηκε πολυμελής αντιπροσωπεία του ΠΓ και της ΚΕ του ΚΚΕ, με επικεφαλής τον Γενικό Γραμματέα Δημήτρη Κουτσούμπα.

Σύντροφοι και συναγωνιστές, από τα πολλά και διαφορετικά μετερίζια μέσα από τις γραμμές των οποίων αγωνίστηκε, στάθηκαν σε όλη τη διάρκεια της τελετής τιμητική φρουρά πλάι στη σορό της, την οποία σκέπασε η σημαία του Κόμματος. Στη συνέχεια τη συνόδευσαν με μια μακρά πομπή μέχρι την τελευταία της κατοικία αφήνοντας ένα λουλούδι στη μνήμη της.

Εκ μέρους της ΚΕ του ΚΚΕ την Βέρα Νικολαΐδου αποχαιρέτησε ο Γιώργος Μαρίνος, μέλος του ΠΓ, ενώ το τελευταίο «αντίο» εκ μέρους των συναγωνιστών της από την ΕΕΔΥΕ απηύθυνε ο πρόεδρος Σταύρος Τάσσος. Με συγκινητικά λόγια και φράσεις δανεισμένες από τον Μενέλαο Λουντέμη είπε το δικό του «αντίο» ο κουμπάρος της, Μιχάλης Μαλατέστας.

Το «παρών» έδωσαν εκπρόσωποι μαζικών φορέων, Επιτροπών Ειρήνης του Πειραιά. Επίσης δημοτικοί σύμβουλοι της «Λαϊκής Συσπείρωσης» από δήμους του Πειραιά, καθώς και η βουλευτής Πειραιά του ΚΚΕ Διαμάντω Μανωλάκου. Επίσης, ο πρόεδρος της ΠΕΑΕΑ-ΔΣΕ Γιώργος Κατημερτζής και ο πρόεδρος του ΣΦΕΑ, Σπύρος Χαλβατζής.

Παραβρέθηκαν ακόμα ο αντιπρόεδρος της Βουλής Ιωάννης Τραγάκης, οι βουλευτές

Πειραιά του ΣΥΡΙΖΑ Θοδωρής Δρίτσας και Νίνα Κασιμάτη. Αντιδήμαρχοι, δημοτικοί σύμβουλοι και εκπρόσωποι των δημοτικών παρατάξεων στο Δήμο Νίκαιας - Ρέντη, καθώς και ο δήμαρχος Κορυδαλλού, Νίκος Χουρσαλάς.

Στεφάνια στη μνήμη της κατέθεσαν ανάμεσα σε άλλους το Παγκόσμιο Συμβούλιο Ειρήνης, ο Μίκης Θεοδωράκης, ο δήμαρχος Νίκαιας - Ρέντη, ο δήμαρχος Αθηναίων και φορείς της περιοχής. Από την Κύπρο, το Παγκύπριο Συμβούλιο Ειρήνης, ο βουλευτής του ΑΚΕΛ Γεώργιος Γεωργίου και ο δήμαρχος Κάτω Πολεμιδιών (αδελφοποιημένος δήμος με την Κοκκινιά) Νίκος Αναστασίου.

Μακρά, συνεχής και γεμάτη πορεία στην πρώτη γραμμή του αγώνα

«Η Κεντρική Επιτροπή του Κομμουνιστικού Κόμματος Ελλάδας αποχαιρετά με μεγάλη θλίψη και σεβασμό την συντρόφισσα Βέρα Νικολαΐδου, που αφιέρωσε τη ζωή της στην πάλη για τα συμφέροντα της εργατικής τάξης, για τα λαϊκά δικαιώματα και διατήρησε τον τιμητικό τίτλο της κομμουνίστριας, του μέλους και στελέχους του ΚΚΕ για 52 χρόνια, εκ των οποίων 18 χρόνια ως μέλος της ΚΕ.

Γεννήθηκε σε δύσκολα χρόνια, το 1945, στην πληγωμένη από τους ναζί κατακτητές και τους ντόπιους συνεργάτες τους, Κοκκινιά, κόρη εργατικής οικογένειας, με προσφυγική καταγωγή από τον Πόντο. Από νωρίς μπήκε στον αγώνα και ως μαθήτρια του Γυμνασίου εντάχθηκε στη Νεολαία Λαμπράκη, βαδίζοντας περήφανα σε κάθε φάση της ζωής της.

Σπούδασε στην Οικονομική Σχολή της Βουδαπέστης και αναδείχθηκε γραμματέας των Ελλήνων Φοιτητών. Για την αντιδικτατορική της δράση, η χούντα της αφαίρεσε το διαβατήριο από την πρεσβεία κι αυτή με πείσμα συνέχισε την πάλη και δούλεψε ως φοιτήτρια στο ελληνικό τμήμα στο "Ράδιο Βουδαπέστη".

Η σ. Βέρα Νικολαΐδου, στις 21 Απρίλη 1968, στη διαδήλωση στην ελληνική πρεσβεία στη Βουδαπέστη, ενάντια στην 1η επέτειο της δικτατορίας, έλαβε την απόφαση να οργανωθεί στο ΚΚΕ, το οποίο υπηρέτησε μέχρι την τελευταία στιγμή, αναλαμβάνοντας σε όλη αυτή την πορεία πολλές και υπεύθυνες κομματικές ευθύνες, σε οργανωτικές χρεώσεις, στο αντιιμπεριαλιστικό φιλειρηνικό κίνημα, στην Τοπική Διοίκηση, στην κοινοβουλευτική δουλειά, στο γυναικείο κίνημα.

Με την κατάρρευση της δικτατορίας, το 1974, επέστρεψε στην Ελλάδα, εντάχθηκε αμέσως στην Κομματική Οργάνωση Πειραιά και συνέβαλε δραστήρια στην προσπάθεια ανασυγκρότησης των Οργανώσεων του ΚΚΕ, διατελώντας μέλος του Γραφείου Πόλης της ΚΟΠ, γραμματέας της Αχτιδικής Επιτροπής του Κέντρου του Πειραιά, μέλος του Αχτιδικού Γραφείου της Κοκκινιάς. Υπήρξε επίσης μέλος της Επιτροπής Γυναικών της ΚΕ και ιδρυτικό μέλος του Παμπειραϊκού Συλλόγου Γυναικών.

Από το 1978 εκλεγόταν στο Δήμο της Κοκκινιάς και υπηρέτησε τον λαό της ως δήμαρχος για μια 4ετία και αντιδήμαρχος για άλλες τρεις.

Η σ. Βέρα έδωσε τη μάχη για τη διατήρηση και την επικράτηση των επαναστατικών αρχών του ΚΚΕ το διάστημα της διαπάλης με την οπορτουνιστική ομάδα που επιχειρούσε τη μετάλλαξη και τη διάλυσή του. Εκλέχτηκε μέλος της Κεντρικής Επιτροπής του Κόμματος στο 13ο Συνέδριό το 1991 και επανεκλεγόταν σε αυτή έως και το 17ο Συνέδριο, το 2005.

Εξελέγη βουλευτής στις εκλογές του 2004, του 2007 και του 2009 και διετέλεσε αντιπρόεδρος της Βουλής, στήριξε με μεγάλη υπευθυνότητα και μεράκι τη δουλειά της Κοινοβουλευτικής Ομάδας του ΚΚΕ, με έντονη παρουσία στους χώρους δουλειάς, στις κινητοποιήσεις των εργαζομένων του Πειραιά.

Ως αντιπρόεδρος και γενική γραμματέας της ΕΕΔΥΕ επέδειξε πρωτοπόρα δράση και συνέβαλε στην ανάπτυξη του αντιπολεμικού - αντιιμπεριαλιστικού κινήματος, ήταν η ψυχή σημαντικών πρωτοβουλιών, με ιδιαίτερη φροντίδα στην ενδυνάμωση της διεθνιστικής αλληλεγγύης.

Μακρά, συνεχής και γεμάτη πορεία, στην πρώτη γραμμή του αγώνα, τιμώντας τον τίτλο του μέλους και του στελέχους του ΚΚΕ στο οποίο διέθεσε τις δυνάμεις της και πάλεψε με σεμνότητα, εργατικότητα και αφοσίωση, με πίστη στις αρχές του Κόμματος και τα κομμουνιστικά ιδανικά.

Η συντρόφισσα Βέρα αντιπάλεψε αποφασιστικά την ασθένειά της και έδωσε παλικαρίσια, παραδειγματική μάχη, με καθημερινή ανησυχία για τις πολιτικές εξελίξεις και συμμετοχή στην πάλη για την ενίσχυση του Κόμματος μέχρι την τελευταία ώρα.

Η Κεντρική Επιτροπή του ΚΚΕ εκφράζει τα πιο θερμά της συλλυπητήρια στην αγαπημένη της αδελφή Τασούλα και σε όλους τους συγγενείς.

Θα την θυμάται ο λαός της Κοκκινιάς και του Πειραιά, θα την θυμόμαστε όλοι μας.

Οι κομμουνιστές και οι κομμουνίστριες στην Κοκκινιά, στον Πειραιά, σε όλη τη χώρα, θα την έχουν στην καρδιά τους, μαζί με τους άλλους αγωνιστές που έχουν φύγει από κοντά μας, συνεχίζοντας τον αγώνα για το δίκιο της εργατικής τάξης, του λαού μας, για την υπόθεση του σοσιαλισμού - κομμουνισμού.

Καλό ταξίδι, αγαπημένη μας συντρόφισσα Βέρα».

Με το «ορθοπερπάτημά» σου δίδασκες και παραδειγμάτιζες. (902.gr)

ΑΘΡΑΥΣΤΗ ΠΟΡΣΕΛΑΝΗ

Της Λιάνας Κανέλλη (Katiousa.gr)

ΦΑΚΟΣ ΕΡΥΘΡΑΣ ΕΠΑΦΗΣ: Αυτό το προσκλητήριο του Χάρου δεν μπόρεσες να το σκίσεις για μια ακόμη φορά Βέρα μου, συντρόφισσα και φίλη. Αρχόντισσα, όπως το λέει όταν το νοιώθει ο λαός που κυνηγιέται ανελέητα με σκευωρίες και συκοφαντίες, με ληστείες ψυχών και κουστουμαρισμένες διαδικασίες δολοφονίας χαρακτήρων, σε καιρό δήθεν ειρήνης. Με τον καρκίνο να σου τρώει τα σωθικά, καλούσες το λαό να σκίσει τα προσκλητήρια για συμβιβασμό με τα ψίχουλα, στις τελευταίες δημοτικές εκλογές. Για να μην πεθαίνει κάθε μέρα.

Η Βέρα εφάρμοσε στην πράξη, κόντρα σε θεούς και δαίμονες της αστικοπολιτικής κόλασης, κάθε πρωτοποριακή ιδέα που μπορούσε να κρατηθεί έστω κι έναν πόντο πάνω από τόνους συντριπτικής λάσπης στη Νίκαια, υπέρ των γυναικών, των νέων, των λαϊκών οικογενειών και της ειρήνης των

λαών. Με το ΚΚΕ στην καρδιά και σ' όλα τα καθήκοντα (αξιώματα τα λένε όλοι πια, καθώς η τιμή τους εξαρτάται πλέον πιο πολύ από τις εντυπώσεις και λιγότερο απ' τα έργα) που ανέλαβε. Άλλοι ας μιλήσουν για αυτά που καλυτέρεψαν τη ζωή τους. Κι ας καταδιώκει το όνομά της έργω και λόγω κατακόκκινο, όσους την πίκραναν αναίσχυντα και σ' ανθρώπινο επίπεδο, προκειμένου να αποκλείσουν το ΚΚΕ απ' το Δήμο της Νίκαιας.

Δεν γράφω για να πω ποια είναι κι όχι ήταν η Βέρα Νικολαΐδου. Να θρηνήσω επιθυμώ την απώλεια μιας Άθραυστης Πορσελάνης. Από μια πάστα και μια γενιά αγωνιστριών γυναικών που τείνει να είναι είδος εν ανεπαρκεία. Σπάνια γαία, μη εμπορεύσιμη όμως, που αθωώθηκε πανηγυρικά μετά από οχτώ χρόνια απίστευτης δικαστικής και πολιτικής πλεκτάνης, κι εξακολουθούσε να λυπάται, με αξιοπρέπεια και μοναχικά, για το χρόνο που χάθηκε από δουλειά που θα μπορούσε να κάνει. Αυτή η γη λοιπόν δεν χάνεται συντρόφισσα. Ούτε κι εκείνο το ουζάκι που θα πίναμε και το απαγόρευε ο άθλιος κορωνοϊός στις εσχατιές της προθεσμίας σου. Θα το χύσουμε στο χώμα στη μνήμη σου, να ξορκιστούν οι βρυκόλακες της φθοράς και να μυρίσουν θάλασσα τα ταξίδια των αναμνήσεων όσων σ' αγάπησαν, σ' εκτίμησαν και δούλεψαν μαζί σου…

Σε κλίμα συγκίνησης το τελευταίο αντίο στον σ. Χαράλαμπο Καλαϊτζή

Στην Πολίχνη Θεσσαλονίκης όπου έμεινε τα τελευταία χρόνια της ζωής του πραγματοποιήθηκε η πολιτική κηδεία του Χαράλαμπου Καλαϊτζή του κομμουνιστή αγωνιστή του ΕΑΜ,ΕΛΑΣ και του ΔΣΕ.

Σύντροφοι και φίλοι του τον αποχαιρέτισαν με μια σεμνή τελετή στο προαύλιο του Παλιού Δημαρχείου Πολίχνης «δίνοντας υπόσχεση ότι θα ακολουθήσουμε τα χνάρια του κρατώντας ψηλά τη σημαία του κόμματος υπηρετώντας πιστά το δίκαιο της εργατικής τάξης», ενώ το φέρετρό του ήταν σκεπασμένο με τη σημαία του Κόμματος.

Αύριο Σάββατο 6/6/2020 θα ταφεί, σύμφωνα με την επιθυμία του, στο χωριό του Ευγενικό Διδυμοτείχου.

Ο Μάριος Παλάτζας εκ μέρους της ΤΟ Δ. Θεσσαλονίκης του ΚΚΕ και της ΚΟΒ Πολίχνης του ΚΚΕ σημείωσε «Σύντροφε Χαράλαμπε σου δίνουμε την υπόσχεση μας ότι ούτε εμείς θα κουραστούμε για τους μεγάλους σκοπούς του Κόμματος που και εσύ πάλευες μέχρι το τέλος. Δεν θα τους κάνουμε την χάρη. Θα είμαστε ακούραστοι, όπως εσένα που μέχρι την

τελευταία στιγμή ανησυχούσες να δώσεις τις συνδρομές σου στο Κόμμα, δείγμα της μεγάλης κομματικής συνέπειας που σε διέκρινε πάντα και των κομμουνιστικών αρετών σου.

Δεν θα λυγίσουμε μπροστά στις δυσκολίες και στα εμπόδια, θα ορθοβαδίσουμε στο μέλλον με πυξίδα τους αλύγιστους της ταξικής πάλης, όπως ήσουν και εσύ, μια ρωγμή σε αυτό το σάπιο σύστημα. Αντλούμε δύναμη από δίκαιο του αγώνα μας. Από τους τιμημένους νεκρούς του Κόμματος μας που έδωσαν την ζωή τους, για να δώσουν σάρκα και οστά στην υπόθεση της κοινωνικής απελευθέρωσης της εργατικής τάξης από τα δεσμά της καπιταλιστικής εκμετάλλευσης. Η σπορά που άφησες πίσω σου θα ανθίσει. Να είσαι σίγουρος για αυτό. Η ζωή και το αγωνιστικό σου παράδειγμα γεμίζει τις καρδιές μας με την φλόγα της επανάστασης, αποτελεί πηγή έμπνευσης και ηρωισμού για παλέψουμε, να αγωνιστούμε για τις "πιο όμορφες μέρες που δεν έχουμε ζήσει ακόμα".

Ο Χαράλαμπος Καλαϊτζής αφήνει πίσω του 78 ηρωικά χρόνια κομματικής δράσης γεμάτο θυσίες και ηρωισμό, φωτιά και ατσάλι.

Η κομματική του ζωή ξεκινά από το χωριό του, το Ευγενικό Διδυμοτείχου. Μερικά χρόνια νωρίτερα, έρχεται σε πρώτη επαφή με το Κόμμα όταν μίλησε με τον Θείο του, Δημήτρη, το 1939. Ένα χρόνο αργότερα γίνεται σύνδεσμος και το Νοέμβρη του 1942 αποκτά το τιμημένο τίτλο του μέλους του Κόμματος. Το Δεκέμβρη του 1943 εντάσσεται στο τμήμα του ΕΛΑΣ στην περιοχή του Διδυμοτείχου και το Γενάρη του 1947 βγαίνει ξανά στο Βουνό με το ΔΣΕ. Στο 1ο τάγμα του ΔΣΕ υπηρέτησε από τον Μάη μέχρι τις αρχές του Γενάρη του 1948 και διετέλεσε διαφωτιστής του τάγματος και ελεύθερος σκοπευτής. Τον Ιούλη του '48 αναλαμβάνει καθήκοντα επιτρόπου διμοιρίας στο 2ο λόχο. Τραυματίζεται σοβαρά στις 22 Φλεβάρη του 1949, στο Ορόσημο Κορύμβου και μετά από δύο μέρες φθάνει Ρουμανία για την εγχείρηση του, που έμελλε να μείνει για τις επόμενες τρεις δεκαετίες ως πολιτικός πρόσφυγας. Συνέβαλε μαζί με την οικογένεια του και άλλους μαχητές και μαχήτριες του ΔΣΕ στον οικοδόμηση του Σοσιαλισμού.

Η ζωή του, φόρος αίματος στο πιο όμορφο και δίκαιο αγώνα που γέννησε η ανθρωπότητα, στο Σοσιαλισμό - Κομμουνισμό. Ο σύντροφος Χαράλαμπος είχε ακλόνητη πίστη στον σκοπό αυτό και το απέδειξε σε όλες τις φάσεις της ζωής του, είστε στην παρανομία ως αντάρτης στο ΕΑΜ, στον ΕΛΑΣ και το ΔΣΕ, είτε αργότερα στην Ρουμανία, ως πολιτικός πρόσφυγας για 30 ολόκληρα χρόνια και μετά στα χρόνια της μεταπολίτευσης πίσω την πατρίδα, πάντα μέσα από τις γραμμές του ΚΚΕ.

Έγραφε στο βιβλίο του περιγράφοντας τις συνθήκες που δρούσε στο ΔΣΕ: "Πολλές φορές δίναμε μάχη με τις δύσκολες καιρικές συνθήκες, βούιζαν τα αυτιά μας από την αϋπνία, βαδίζαμε νύχτα και δεν ήταν λίγες οι φορές που πέφταμε πάνω στα πουρνάρια ή στα κέδρα. Τα σακίδια μας δεν είχαν πάντα τροφή. Αλλά είχαν πάντα τροφή για τα τουφέκια μας. Παρ' όλα αυτά στο διάστημα που υπηρέτησα στο ΔΣΕ, δεν άκουσα παράπονο από μαχητή ότι πεινάει, διψάει, κρυώνει, κουράστηκε. Το ηθικό και η πίστη των μαχητών στον αγώνα ήταν τέτοιο που πιστεύαμε στην νίκη και αγωνιζόμασταν για την ελευθερία και την εθνική ανεξαρτησία".

Και μερικές σελίδες αργότερα αναφέρει: "Δεν μετανιώνω για όσα υπέφερα και πρόσφερα στον αγώνα. Είμαι ένα παιδί του λαού, ένας αγωνιστής του ΕΛΑΣ και του ΔΣΕ, ένα μέλος του ηρωικού ΚΚΕ"».

Filema

γνήσιο ελληνικό
εστιατόριο
Musilikova 35, Praha 5,

tel: 70227777

Foto - Filema

Filema

γνήσιο ελληνικό εστιατόριο
Musilikova 35, Praha 5,

tel: 70227777

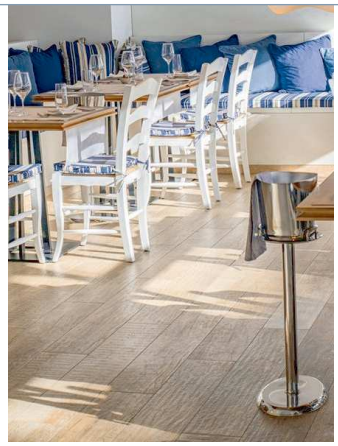

Foto - Filema